YAZILIKAYA

ÇORUM HABER'İN AYLIK KÜLTÜR VE SANAT EKİ
12 HAZİRAN 2017 PAZARTESİ
SAYI: 120

Ben bu kenti çok sevdim

Bu kentte düştü ilk aşk kıvılcımları yüreğimize.

Yalçın ve Turan sinemalarında izlediğimiz Yeşilçam filmlerinde, delikanlılar (**"baş oyuncular"**, Çorum deyişiyle **"esas göbeller"**) mutlaka aşık oluyorlardı, acı çekiyorlardı. Büyük düş kırıklıkları, büyük ıstıraplar, büyük savaşımlar sonunda geliyordu mutluluk…Demek ki, delikanlılığın olmazsa olmazıydı aşık olmak, acı çekmek… Mutluluk sonradan gelecekti…

Delikanlılığa doğru yürürken, biz de geçtik bu yoldan.

Gerçekten aşık mı olduk, yoksa beyaz perdede gördüklerimize öykünüp, delikanlı rolüne mi soyunduk yaşamın ilk önümüze serdiği patikalarda?…

Platonik aşklar devri o devir.

O zaman mı atıldı, yaşam boyu sürecek duygusal kişiliğimizin temelleri?

Ama, herkeste öyle gelişmedi ki aşka dair kişilik biçimlenmesi…

Salt bize özgü müydü bu romantizm?...

Nisan sayımızda **"iflah olmaz romantikler"**den söz etmiştim ya, o, tam da ben miydim yoksa?

Safi **"duygu"**dan ve **"sevgi"**den ibaret bir adam olduğum kesin de…

*

Eni-boyu belli bir kent o zaman Çorum.

Kentin merkezini oluşturan mahallelerden birinde, mütevazı, avlulu bir evin kalabalık aile ortamına doğmuşum.

Bizim mahallenin sınırları, şimdiki Kıbrıs Caddesi'nin yerindeki sel yatağında, **"Kubatların iğdeler"**de son buluyor. Mecitözü Caddesi, bu sel yatağını bir köprü ile geçiyor. Askerlik Şubesi'nin bulunduğu yerden itibaren, adını sel yatağından alan Milönü ve sonrası tarlalar… Eti Lisesi'nin yerinde harman yeri…

Zaten, YAZILIKAYA'yı dergi formatında ilk çıkarmaya başladığımız dönemde, Ağustos 1996 tarihli 3. sayımızda, Çorum'un **"saman sarısı yazları"**nı anlatırken, kapımızın önünden geçen saman yüklü çetenleri, kağnıları betimlemiştim.

İlk sevdalarımız da saman sarısıydı belki, ne bileyim…

*

Geçenlerde bir dost söyleşisinde, Çorum'un ana caddesindeki at kestanelerinin bir teki bile kazaya uğrasa, kesilse, içimin sızladığını, bir yakınımı kaybetmişçesine üzüntü duyduğumu anlatmıştım da, Fikret Hocam bir yazısında bunu, benim yeşil tutkumu, Çorum sevdamı ifade için dile getirmişti.

Çorum sevdası, evet…

Bir başka anlatımla ise, Çorum'da yaşanmış

Mehmet YOLYAPAR

sevdalar…

O ağaçlar da bizimle birlikte büyümüştü çünkü…

Duygusal bir bağ vardı aramızda.

*

Çorum'u sevdiğimiz gibi, Çorum'un insanlarını da sevdik biz, kızlarını da…

Sevmenin de ötesinde, değer verdik.

Argo deyişle, hanzoluk, maçoluk, magandalık o zaman da vardı, ama bizler hep inceliği seçtik; nadide bir çiçeği koklarcasına duyarlı yaklaştık kız arkadaşlarımıza ya da romantik duygular beslediklerimize… Giderek tüm kadınlara…

Bugün kimliğimizin ana ögesini oluşturan **"kadına pozitif ayrımcılık"** anlayışımızın ilk temel taşları da o zaman yerli yerine oturdu demek…

Belki ondan, zarafeti, nezaketi, kibarlığı, maddi başarılara ve değerlere tercih edişimiz.

*

Yaşamımın bir muhasebesini yapıyorum da, duygusal kişiliğim en çok kendime zarar vermiş.

En başta, Çorum'dan kopamayışım, belki mesleki olarak daha ileri noktalara ulaşmamı engellemiş.

Dostluk ve sevgi adına sınırsız samimiyetim, özverim, kayıplara uğramama, acılar çekmeme neden olmuş.

Ama hiç pişman değilim.

Yeniden dünyaya gelsem, yine böyle bir insan olmayı seçerim.

Çünkü, yaşamı algılamaya başladığım andan itibaren, çok sevdim bu kenti ve bu kentin insanlarını…

Tüm insanları…

Sevmeye devam ediyorum, edeceğim.

YAZILIKAYA

12 HAZİRAN 2017 PAZARTESİ SAYI: 120

ÇORUM HABER GAZETESİ

AYLIK KÜLTÜR VE SANAT EKİ

(Ayrıca para ile satılmaz)

YAYIMLAYAN:
Baytaş Basım Yayım ve Ticaret A.Ş. adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Orhan ÖZSARAÇOĞLU

İMTİYAZ SAHİBİ:
Hülya YOLYAPAR

KURUCUSU, BAŞYAZARI ve ŞİRKET GENEL MÜDÜRÜ
Mehmet YOLYAPAR

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRLERİ
Taner ŞIMŞEK
Volkan SINAYUÇ

HALKLA İLİŞKİLER YÖNETMENİ
Selda FINDIK

KAPAK:
Nurettin AKKAYA

YAYIN KURULU: (Alfabetik soyadı sırasına göre)
Ali ALAKOÇ, Prof.Dr. Gülen Elmas ARSLAN, Ercan ATA, Selahattin AYDEMİR, Adnan BİNYAZAR, Damla BİŞİRİCİ, Ayhan BOZKURT, Tuncer CÜCENOĞLU, Şahika ÇAĞLAR, Nazife ÇİÇEK, İbrahim ÇİFTÇİOĞLU, Mahfi EĞİLMEZ, Özin ERDEMLİ, Gazanfer ERYÜKSEL, Selda FINDIK, Yrd.Doç.Dr. Özlem SİR GAVAZ, Doç.Dr. Ebru GÖKMEŞE, İbrahim GÖSTERİR, Muzaffer GÜNDOĞAR, Bahri GÜVEN, Ahmet İLBARS, Semrin KALELİ, Elif KAYMAZLI, Rana KÖYHAN, Atilla LAÇİN, Abdulkadir OZULU, Semih POROY, Yrd.Doç.Dr. Sevinç SOYOCAK ÖZALP, Mehmet ÖZATA, Altan ÖZESKİCİ, Selma ÖZEŞER, Yrd.Doç.Dr. Erjada PROGONATİ, Recep SERBES, Erdal ŞAHİN, Semra ŞAHİN, Selma TARHAN, Gizem TOSUN, Ayşe UNCU, Tuğrul VELİDEDEOĞLU, Fatma Nilüfer YALÇINKAYA, Kenan YAŞAR, İrfan YİĞİT, Mehmet YOLYAPAR, Banu ÖZDİL YÜCEL

web: **www.corumhaber.net**
e-mail: **corumhaber@gmail.com**
YÖNETİM YERİ:
2. Gazi Sk. 4/E Çorum
Posta Kodu: 19200

Santral (Tel & Faks) :
(0364) 213 34 00 – 213 34 01
(0364) 213 34 73 – 224 58 14

SAYFA DÜZENİ:
ÇORUM HABER TESİSLERİ

BASKI:
Arslan Güneydoğu Gazetecilik,
Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş.
Esenboğa Yolu 17. Km. Osmangazi Mh.
Sütçü İmam Sk. No:4 Pursaklar – ANKARA
Tel: (0312) 419 20 01

DAĞITIM: Ecem (Turkuaz Dağıtım)

Dergimizdeki yazı, resim, fotoğraf ve desenler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

HİTİT TERRA

Toprak Hayattır,
Hitit Terra'da Sanattır...

www.hititterra.com

MUTFAK-PEYZAJ-DEKORASYON
YAPI, RESTORASYON ve HEDİYELİK EŞYA
PİŞMİŞ TOPRAK ÜRÜNLERİ

MADE IN ÇORUM

yıldız KİREMİT TUĞLA

Hitit Terra bir Yıldız Kiremit Kuruluşudur

Fabrika: İskilip Yolu 1. km ÇORUM
Tel :0 364 213 73 20 • 224 15 58
213 47 69 • 213 43 01
Fax:0 364 213 91 59

Büro: İnönü Caddesi No:49/2 ÇORUM
Tel :0 364 225 32 30 • 225 31 72

www.hititterra.com
www.yildizkiremit.com.tr
info@yildizkiremit.com.tr

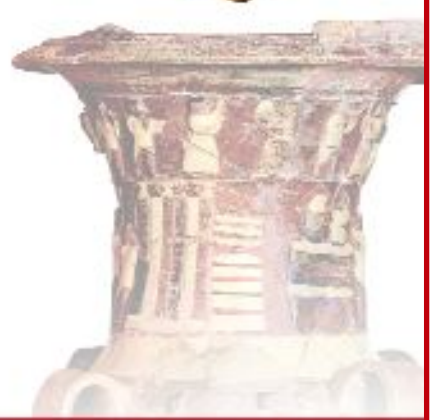

“CHE” NE ANLAMA GELİYOR?

(15 Mayıs 2017 tarihinde kaybettiğimiz Türkiye’nin değerli kültür insanlarından, Yayın Kurulu Üyemiz, yazar arkadaşımız Ahmet Mümtaz İDİL’in anısına saygıyla, önceki ay kaleme aldığı yazısını okurlarımıza sunuyoruz.)

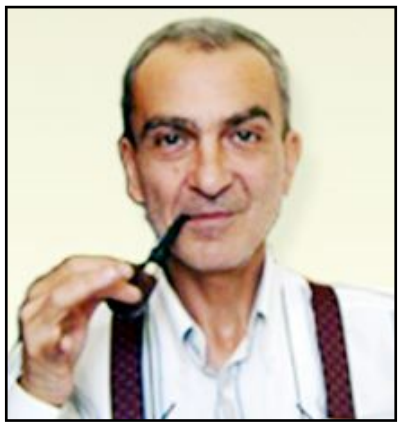

A. Mümtaz İDİL

Che Guevara, dünyada en çok resmi basılan kişidir. Öyle ki, pop yıldızlarında, diğer devlet başkanlarından, sinema oyuncularından, kısacası şöhretin basamaklarında zirveye tırmanmış tüm insanlardan daha fazla tanınır, bilinir. Hepsinden daha fazla t-shortlara, araba camlarına, duvarlara, aklınıza gelebilecek her yere resmi yansıtılmıştır.

Sovyet Bilimler Akademisi, 1933 yılında Maksim Gorki’nin girişimiyle dünyaya ün yapmış, tanınmış, bilim ve sanata katkıda bulunmuş kişilerin hayatını konu alan biyografik romanlar dizisine başlamıştı. Akademi üyeleri, hayatı sayfalara dökülecek insanların seçiminden tutun da, kimin bu çalışmayı yürüteceğine kadar tüm detayları saptıyordu. Bu çalışma, her ne kadar bir parça Sovyet rejimini göklere çıkaran cümlelerle süsleniyorsa da, sonuçta somut gerçeklere ve kişinin yaşamına ilişkin ayrıntılara fazlasıyla önem verdiğinden, her biri birer hazine niteliği taşıyordu.

Kitaplar, Sovyet rejiminin propagandasını yaptığı gerekçesiyle uzun yıllar SSCB sınırını aşamadı. Daha sonra ise, biyografik eserler önem kazanınca başvuru kaynağı oldular, ancak yine de tam olarak çevrilmeleri yerine, bu kaynaklardan yararlanma yoluna gidildi.

Bu çalışmalar içinde, Küba devriminin efsane liderlerinden Ernesto Che Guevara ile ilgili olanı da vardı. Bu kitapta hep dilimizde olan ama ne anlama geldiğini bilmediğimiz, başka bir “Latin” ülkesinde de hiç kullanılmayan “Che” lakabının ne anlama geldiği yazılıydı. Kitap, Meksika’da yayınlanan “Sempre” dergisinin muhabirinin Che Guevara ile yaptığı söyleşiyle başlıyordu.

Daha sonra Sovyet Bilim Akademisi üyelerinden I.Laritski, doğrudan Arjantin’e giderek Che’nin babası, amcası ve annesiyle oturup sohbet etmiş, daha sonra da bunu kitap haline getirmişti.

“Sempre” dergisindeki söyleşi, gazetecinin Che Guevara’ya sorduğu şu soruyla başlıyordu:

- Milliyetiniz ve kökeniniz nedir?

Che bu soruya şöyle cevap veriyordu:

- Herkesin ve sizin de bildiğiniz gibi Arjantin’de doğdum.

Che Guevara’yı Küba devriminde yer alması ve Castro’nun silah arkadaşı olması nedeniyle Kübalı sanan çok insan vardı. Ancak onun Küba’yı terk edip de Bolivya’ya devrimcilere yardım için gitmesiyle, “Bolivyalı olup olmadığı” tartışılır olmuştu. Hatta bazılarına göre Che Guevara kendisini Arjantinli gibi gösteren bir Rus’tu.

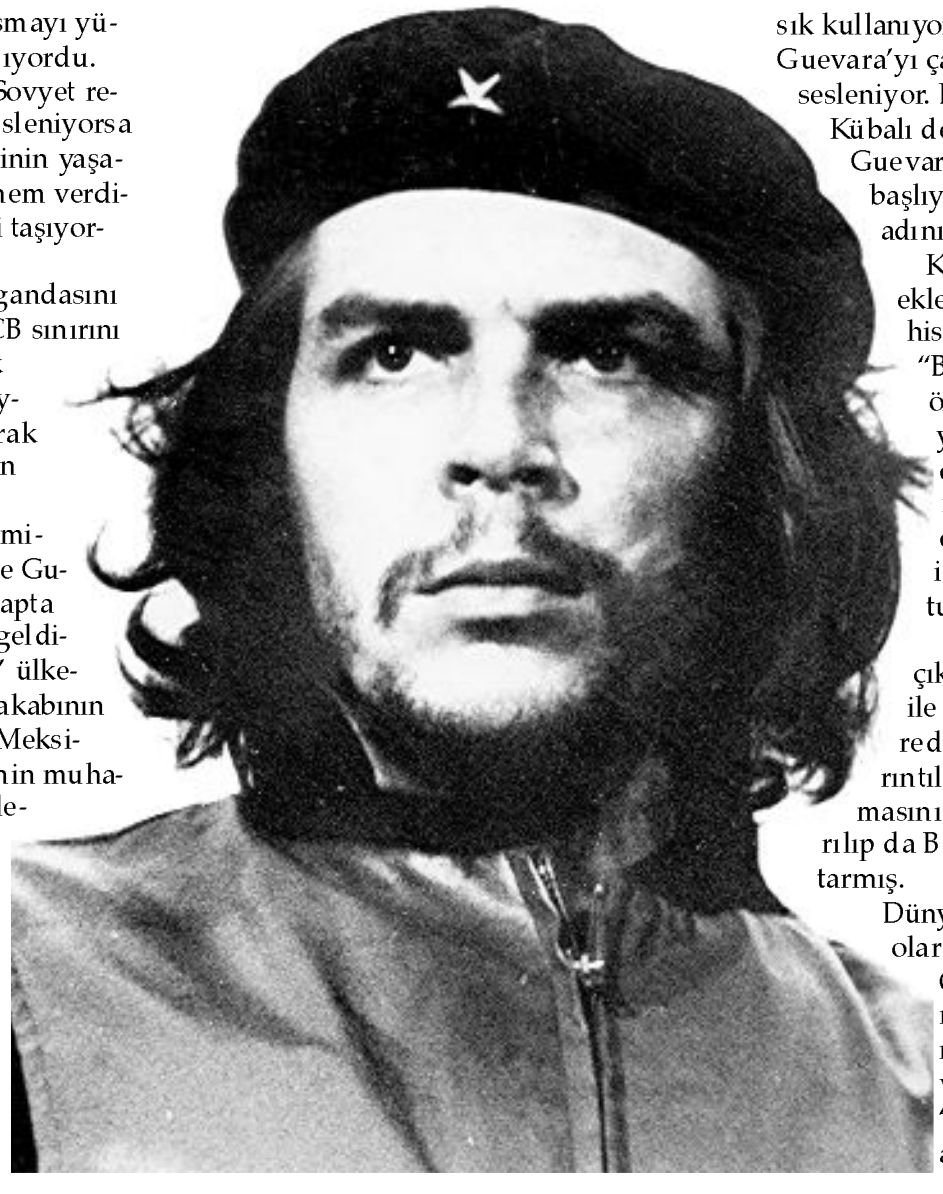

1969 yılının sıcak bir Şubat gecesinde (Latin Amerika’da bu ay bizdeki yaz aylarına denk gelir bilindiği gibi), Havana’ya yakın Miramar banliyösünde Alberto Granodos adlı bir dostunun evinde, masanın çevresinde Che’nin babası Ernesto Guevara Lince ve Albetro adlı bir yakınlarıyla Laritski söyleşi yapmaktadır.

Che’nin babası Guevara Lince, yetmiş yaşlarında, orta boylu ve oldukça dinç görünümlü bir adam olarak betimleniyor kitapta.

Laritski bir ara Ernesto Guevara Sr.’a, yani baba Guevara’ya “Che” kelimesinin ne anlama geldiğini soruyor. Baba Guevara Arjantin’de daha çok “şey”, “iyi bir şey” anlamında kullanılan bir kelime olduğunu söylüyor, ama bölge yerli halkına ve Pampa diline göre “che” sözcüğü tonlamaya ve vurguya bağlı olarak kimi zaman hayret, üzüntü, incelik, sevimlilik, onay ya da reddetme gibi neredeyse insana ait tüm duyguları ifade eden bir sözcük olduğunu belirtiyor.

Baba Don Ernesto “Che” sözcüğünü çok sık kullanıyor. Daha çok da oğlu Ernesto Guevara’yı çağırırken bu kelimeyle sesleniyor. Bunu alışkanlık haline getiren Kübalı devrimciler de Ernesto Guevara’ya “Che” diye seslenmeye başlıyorlar ve bu kelime Ernesto’nun adının da önüne geçiyor.

Küba devriminin ardından ismine eklenen “che” ile ilgili olarak neler hissettiği sorulduğunda Guevara, “Benim için ‘che’, hayatımın en önemli ve değerli simgesidir,” diyor ve devam ediyor: “Aksini de düşünümezdim zaten. Zira Ernesto ismi de Guevara soy ismi de Arjantin’de çok sık rastlanan isimlerdir ve bir özelliği de yoktur.”

Laritski, bu söyleşiden bir kitap çıkarmış. Aslında yalnızca “che” ile ilgili ve sınırlı kalmamış ve neredeyse Küba devriminin tüm ayrıntılarını, Domuzlar Körfezi çıkarmasını ve Che’nin neden Küba’dan ayrılıp da Bolivya’ya geçtiğini de okura aktarmış.

Dünyanın resmi en çok basılan kişisi olarak tarihte yerini ayrıca alan Che’nin aynı zamanda milyonları etkileyen “karizmatik” kişiliğine ilişkin ipuçları da var kitapta ve o zaman anlıyorsunuz ki “devrimcilik” hiç öyle kolay ve altından kalkılabilir bir iş değil.

Mümtaz İdil; Çorum'un kültür ve sanat çıtasını doruğa çıkaran insan

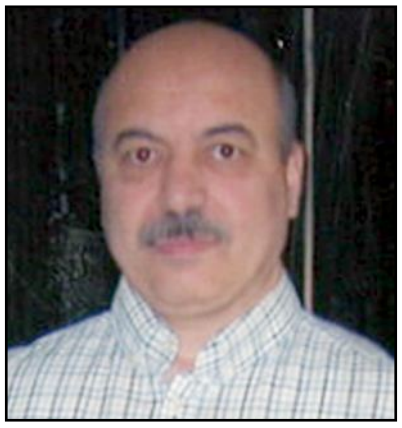

Ali ALAKOÇ

Can Dündar "Dostluğa Dair" adlı eserinde şöyle der:

Saate bakmaksızın kapısını çalabileceği bir dostu olmalı insanın...

"Nereden çıktın bu vakitte" dememeli,

Bir gece yarısı telaşla yataktan fırladığında;

"Gözünün dilini" bilmeli; dinlemeli sormadan, söylemeden anlamalı...

*

İşte Mümtaz Ağabey ile olan dostluğumuz böyle bir dostluktu. Gecenin ilerleyen saatlerinde ev telefonundan arar, (1999 yılı, o zaman cep telefonlarımız yoktu) telefona bakan eşim Zuhal'e **"Zuhal ben kuma'n. Ali'yi kaldırır mısın, acilen görüşmeliyim"** diyerek beni telefona alırdı. Ve bu telefonla aramalar hemen hemen her akşam olurdu. Çünkü ya o zamanlar kaldığı Öğretmenevi'ne giriş saatini kaçırmış sokakta kalmış olurdu, ya da kafasına bir şey takılmıştı, onu sorardı.

Bizim Mümtaz Ağabey ile dostluğumuz Çorum'a sürgün edildiği ilk günden başlamıştı.

1999 yılı Şubat ayı sonlarına doğru benim TRT'de çalıştığım dönemde Müdürlüğümü yapan ve daha sonra TV Dairesi Başkanı olan Ahmet Yalçın'ın (Kireç Ahmet) beni aramasıyla başlamıştı. Ahmet

Ali Alakoç (ortada), Soner Yalçın ve Mümtaz İdil'le...

Yalçın telefonda bana **"Ali sana çok yakın bir arkadaşımı gönderiyorum. Bu arkadaşımla kendi ağabeyin gibi ilgilen, sana önceleri çok farklı gelebilir, ama gerçek bir dost kazanırsın"** demişti.

Hatırlayabildiğim kadarıyla 28 Şubat 1999 tarihinde saat 23.00 gibi Çorum terminalinde Mümtaz Abi'yi karşıladım ve bir süre kalacağı Öğretmenevi'ne dinlenmesi için bıraktım. 1 Mart 1999 sabahı Öğretmenevinden kahvaltı için almaya gittiğimde kahvaltı yapmayacağını ve Kültür Müdürü olarak görev yerine gitmesi gerektiğini söyledi. Bunun üzerine kendisini Valilik Kültür Müdürlüğü'ne götürdüm. İlk günler ve aylarda kimseyi tanımadığı için bütün gün birlikte vakit geçiriyorduk.

Eşinden ve çocuklarından ayrı kalmayı bir türlü içine sindiremiyordu. Eşi Aysun Hanım, oğulları Barış ve Berk hep gözünde tütüyordu. Hasretlik ve gurbet O'nun canını çok yakıyordu. Bu nedenle hiç yemek yemez, sadece yoğurt, gün boyunca bir veya iki dilim börek yerdi.

Daha sonra dönemin Belediye Başkanı Arif Ersoy'a Mümtaz İdil adında yeni Kültür Müdürü'nün göreve başladığını ve ziyaret etmemiz gerektiğini söyledim. Mümtaz Ağabey'den randevu alarak kendisini ziyarete gittik.

Sekreter odasından içeri girdiğimizde Mümtaz Ağabey ayaklarını masanın üstüne koymuş telefonla konuşuyordu. Başkan Ersoy şaşırmıştı ama şaşkınlığını belli etmiyordu. Telefon görüşmesinden sonra Başkan Ersoy ve Mümtaz Ağabey koyu bir sohbete başladılar. Ülkenin siyasi atmosferi, 1999 18 Nisan'da yapılacak yerel seçimler konuşmanın ana maddeleriydi.

Görüşme sona erip Belediye binasına geldiğimizde Başkan Ersoy, Başkan Yardımcılarını topladı ve kendilerine **"Mümtaz diye bir Kültür Müdürü göreve başlamış. Çok farklı bir insan. Çorum'a çok şeyler kazandırabilir. Onun için Belediyemizden ne talep ederse bana sormadan hepsini yapın"** diye talimat verdi. Çünkü o zamanlar Kültür Müdürlüğü'nün ne bütçesi, ne aracı, hiçbir şeyi yoktu.

18 Nisan 1999 yılında yerel seçimler sonucunda Arif Ersoy tekrar Belediye Başkanı seçilmişti. Seçim sonuçlandıktan hemen sonra ben Mümtaz Ağabey'i ziyarete gittim. Kendisine Kültür Müdürü olarak Festival Komitesinin bir üyesi olduğunu, festival programı yapmak için geldiğimi, bu konuda bana yardımcı olması gerektiğini söyledim.

Bana dönerek nasıl bir program istediğimi sordu. Ben de kendisine 1988 yılı Cumhuriyet'in 75. Yıl Etkinlikleri çerçevesinde Bilkent Senfoni Orkestrasını Çorum'a davet ettiğimi, dönemin Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Dekanı Ersin Onay'ın programlarının yoğunluğu nedeniyle Çorum'a 1999 yılında gelebileceklerini anlattığını söyledim. Bunun üzerine bana bakarak ayaklarını çalışma masasını üzerine koyup, telefonu kucağına aldı. Şehirlerarası hat, ücreti ödenmediği için kapanmıştı. Bunun üzerine sinirlenerek diğer hattan bir yerleri aramaya başladı ve bana dönerek **"Gürer Aykal ve Borusan Oda Orkestrasını (o zaman Oda Orkestrası idi) Festival açılışına getireyim mi?"** diye sordu. Tabii ben de **"Abi ne olur benimle dalga geçme"** dedim. **"Ben dalga geçmiyorum, hem de çok ciddiyim"** dedi.

Bunu üzerine rahmetli Ömer Umar ve Borusan Sanat Genel Müdürü Sami Caner ile görüştü. Onlar tamam ama son sözü Gürer Aykal söyler demişler. Gürer Aykal da Amerika'da olduğu için O'nunla görüşemedik. Bana **"Ömer Abi ve Sami Caner evet dedikten sonra Gürer Abi benim için hayır demez"** dedi. Sonra Bilkent Üniversitesini aradı.

Mümtaz İdil ve dostları, bir yemekte...

Böylece Çorum'un kültür ve sanat hayatının değişim süreci Mayıs Ayı içerisinde Bilkent Üniversitesi Gençlik Senfoni Orkestrası Konseri ile başlamış oldu.

Ne demişti Can Yücel bir şiirinde;

İnsanlar vardır; derin bir okyanus...
İlk anda ürkütür, korkutur sizi.
Derinliklerinde saklıdır gizi,
Daldıkça anlarsınız, daldıkça tanırsınız;
Yanında kendinizi içi boş sanırsınız.

İşte böyleydi benim Mümtaz Ağabeyim, tam da Can Yücel'in anlattığı gibi.

Saat 13.30 da başladığımız 1999 yılı Festival programını saat 16.00 gibi tamamladık.

Festival programında Açılış Konseri,
Borusan Oda Orkestrası: Şef Gürer Aykal
Naciye Mumcu El Sanatları Sergisi
Gülüm Pekcan – Ufuk Karakoç Modern Dans Gösterisi
Sinema Günleri (O zaman Çorum'da sinema olmadığı için Sinema Günleri Çorum Halkı için çok önemliydi)
Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Klasik Türk Müziği Korosu Konseri
Tolga Çandar Konseri
Genç Yorumcular Yarışması Ödül Töreni
Tiyatro Gösterisi: Şemsi İnkaya-Boyacı adlı oyun
Kitap Fuarı

Borusan gönülleri fethetti

Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası Çorumlu'nun gönlünü fethetti. Müzikseverlere unutamayacakları bir konser sunan Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası'nın şef Gürer Aykal, önümüzdeki yıl yeniden geleceklerine söz verdiğinde Salon ayağa kalktı.

Devlet Tiyatrosu Salonu'nda düzenlenen konser izleyenlere farklı ve muhteşem bir gece yaşattı. Vivaldi'nin "Dört Mevsim" adlı yapıtını seslendiren Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası, Festival'in en önemli etkinliği olmaya hazırdı.

Programı İzlemeye Gelen Konuklar:
Kurthan Fişek
Ceyhan Mumcu
Ünal İnanç
İbrahim Karamemet
Sami Caner- Borusan Kültür ve Sanat Genel Müdürü
Ömer Umar: Borusan Kültür ve Sanat Danışmanı
Yekta Güngör Özden

2000 YILI

Kenter Tiyatrosu: Yıldız Kenter-Şükran Güngör : Nükte Adlı Oyun
Sinema Günleri
Orfeon Oda Müziği Korosu Konseri
Ozan Sağdıç Fotoğraf Sergisi
Ceyhan Mumcu Konferans
Tiyatro : Rumuz Goncagül
Can Dündar-Hasan Uysal Konferansı
Cihat Aşkın-Mehru Ensari Resitali
Mustafa Balbay-Nail Güreli-Tuncay Yıldırım-Leyla Tavşanoğlu-Mehmet Yolyapar Medya Paneli
Yıldız İbrahimova Konseri

Mümtaz İdil, ünlü konuklarını Katipler Konağı'nda ağırlarken...

Ali Dinçer (dönemin CHP Genel Başkan Yrd.)
Borusan Filarmoni Orkestrası - Şef: Gürer Aykal

Bu festivalde Borusan Filarmoni Festivalin kapanış konserini yapacaktı. Mümtaz ağabey ile görüştüğümüzde konserin Hattuşa'da Açık Hava Konseri olmasını istemiştim. O da Gürer Aykal ile konuyu görüştü ve hazırlıklarının bu yönde olmadığını söyledi. Biz de Mümtaz Ağabey ile birlikte festival programına açık hava konseri diye yazdık. Bir sonraki senenin Açık Hava konser sözünü böylece almış olduk.

Gürer Aykal yönetimindeki Borusan Filarmoni Orkestrası 2 Temmuz'da Çorum'

Hitit başkentinde Vivaldi'nin "Mevsimler"

Orhan Hakalmaz, Çor... hayranlarıyla bulusa...

Ayrıca
Genç Yorumcular Oda Müziği Yarışması

Klasik Müziğin ünlüleri haftaya Çorum'da

Anadolu Ajansı dünyaya duyurdu

YARIŞMACI GRUPL...

Jüri:
Gürer Aykal
Suna Kan

Ayla Erduran
Ayşegül Sarıca
Michelle Margand
Erden Bilgen
Konuklar:
Doğan Cangal
Gülören Cangal
Bediz Koçak
İmer Saraçoğlu
Hami Çağdaş

Genç Yorumcular Oda Müziği Yarışması Yürütme Kurulu Başkanı Gülören Cangal:
"Çorum imkânsızı başardı"

2001 Yılı

Mahfi Eğilmez-Özgen Acar-Ahmet Mumcu-Bilge Umar-Aygül Süel Hititler Paneli
Erkan Oğur – İsmail Hakkı Demircioğlu Konseri
Kültür Bakanlığı Devlet Klasik Türk Musikisi Konseri
Devlet Halk Dansları Topluluğu Gösterisi
Moğollar Açık Hava Konseri
Hande Dalkılıç Piyano Resitali
Borusan Filarmoni Orkestrası-Şef Fahrettin Kerimov
Gitar: Ahmet Kanneci
Yaz Baltacıgil-Orhan Topçuoğlu-Ricardo Muyano Caz Konseri
Hattuşa Açık Hava Konseri -Kültür Bakanlığı Devlet Çok Sesli Müzik Korosu ve Bursa Devlet Senfoni Orkestrası Açık Hava Konseri-Şef Orhan Şallıel

Hattuşa'da açık hava konseri yaptığımızda podyumda 145 kişi vardı ve Mozart'ın Saraydan Kız Kaçırma aryası seslendiriliyordu. Yamaçlara oturmuş beş bin kadar Çorumlu büyük bir merakla konseri izliyordu.

Konuklar arasında Özgen Acar ve arkadaşları, Muammer Sun gibi isimler de bulunuyordu.

Bu senfoni bitmeyecek
Burası aspendos değil, Hattuşa...
Hattusa konseri tam bir sü

2002 Yılı

Selçuk Kızılkayak – Etem Çalışkan – Zeynel Yeşilay
Çanakkale Zaferi Haftası Belgesel Gösterimi – Atatürk Portreleri Sergisi- Fotoğraf Sergisi
Ankara Devlet Opera ve Balesi
İstanbul Folk Müzik Topluluğu Konseri
Mersin Devlet Opera ve Balesi

V. Hititoloji Kongresi 02-08 Eylül 2002 tarihlerinde yapıldı. Kongre Başkanı Prof. Dr. Aygül Süel. Yaklaşık yerli ve yabancı 150 bilim insanı tebliğ sundu.

ÇORUM HABER
Gürer Aykal'ın İdil'e sevgisi

İşte yapılan tüm bu etkinliklerden sonra Müşerref Hekimoğlu, Doğan Hızlan, Mahfi Eğilmez, Nail Güreli, Leyla Tavşanoğlu, Mustafa Balbay, Hami Çağdaş, Melih Aşık, Hıncal Uluç, Nur Köküöz, Savaş Ay başta olmak üzere yazılarında Çorum'a yer vermeye başladılar.

Tabi ki 1999 yılında yapılan Festivale Gürer Aykal'ın geleceğini ben dâhil kimse tahmin etmiyordu. Programa yazmıştık, okeyini almıştık ama yine de son dakika iptal edecekler korkusu içimden hiç çıkmıyordu. Bu korkumu keşfeden Mümtaz Ağabey, her gün sabah sana bugün kötü bir haberim var diye beni korkutmaya başlamıştı.

Nihayet Borusan Oda Orkestrası ve Gürer Aykal sonunda Çorum'a gelmişlerdi, ama başka bir sorun vardı. O da konser yapılacak salonu beğenecekler miydi? Gürer Aykal Çorum'a gelir gelmez salonu görmek istedi. Devlet Tiyatro Salonuna gelip salonu incelediğinde "Arkadaşlar böyle bir salon Ankara'da bile yok. Akustik muhteşem. Çorum'da böyle bir salon beklemiyordum" demez mi! Dünyalar bizim oldu. Biz de bu sayede salonumuzun kıymetini anlamış olduk.

Bir de Erkan Oğur-İsmail Hakkı Demircioğlu konseri Anitta Otel'de yapılacaktı. Ben ve Mümtaz Ağabey tüm etkinliklerin organizasyonunu yapmıştık ve rahatlıkla konseri Tugay Afat, ben ve Mümtaz ağabey yan yana izleyecektik.

Konser başladı ve Tugay Afat ve ben Mümtaz ağabey'i beklemeye başladık. İkinci türküden sonra bir telefon geldi ve Mümtaz ağabey'in alkol komasına girdiğini ve Çorum Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığını söylüyorlardı.

Ben hemen apar topar hastaneye gittim. Acilde yapılan muayeneden sonra Mümtaz Ağabey'i odaya aldılar ve bir gece dinlenmesi gerektiğini söylediler. Eşi ve çocuklarına duyduğu özlem, oğlu Berk'in hastalandığı haberi, festival stresi ve hiçbir şey yememiş olmanın verdiği halsizlik Mümtaz Ağabey'i hastanelik etmişti.

Söylenildiği gibi alkol koması değildi, tam tersine o gün hiç alkol almamıştı. Zaten Çorum'da bulunduğu süre içerisinde çok alkol kullanmıyordu. Özlem, stres, uykusuzluk, yemek yiyememe gibi nedenlerden dolayı vücut yorgun düştüğü için insanlar alkol aldığını düşünüyorlardı. Dönemin Çorum Valisi Atıl Üzelgün Mümtaz Ağabey'in Ankara kaçamaklarına (ailesinin yanına izinsiz gitmesine) haberi yokmuş gibi davranarak göz yumuyordu.

Çorum Haber Gazetesinde Mehmet Yolyapar'ı ziyaret edip konuşmak O'na iyi geliyordu. Gazete içerisindeki hareketlilik Siyah-Beyaz günlerini hatırlatıyordu.

Benim yanımda Yaşar Kemal ve Çetin Altan'ı arayıp Çorum'a davet etmişti. Kendilerini helikopterle aldırma sözü vermişti.

Kendisiyle ilgili birçok anım olmuştu. Hepsi de bizim için güzel anılar ve güzel günlerdi.

Tüm bu etkinlikler yapılırken Çorum nüfusunun 150.000 civarında olduğu, Çorum'da sinema salonunun bulunmadığı, internetin belli merkezlerde olduğu, cep telefonu kullanımının olmadığı, sadece 2 otelin olduğu, sanatsal ve kültürel etkinliklerinin festivalden festivale yapıldığı unutulmamalıdır.

Evet işte "Çorum'a yakışan tablo"

Rus Ordu Korosu Konseri, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Çanakkale Oratoryosu gibi etkinlikler gelecek sanatçıların konaklamasına yeter derecede yatak kapasitesi olmadığı için yapılamamıştır.

İşte O, böyle bir ortamda Çorum'a büyük değerler kazandıran bir kişiydi. Çorum'da görev yaptığı süre içerisinde ve sonrasında bağımız hiç kopmadı. Eşi Aysun Hanım, çocukları Barış ve Berk Çorum'da konuğumuz oldular.

Yine Can Yücel'in dediği gibi,
Boşa gitmez ne kadar güvenseniz.
Dibini görürsünüz her şey meydanda.
Korkmadan dalarsınız, sizi sarar bir anda.
İçi dışı birdir çekinme ondan.
Her sözü içtendir, her davranışı candan...

İşte O; içi, dışı bir kişiydi. Her sözü içten, her davranışı candandı.

ÇORUM HABER'i ziyaret ettiler...

Genç Yorumcular Oda Müziği Yarışması'nın organizasyonu için Çorum'a gelen Cumhurbaşkanlığı Sen- foni Orkestrası Sanatçısı Gülören Cangal, Hacettepe Üniversitesi Konservatuvarı Öğretim Görevlisi Bediz Ko- çak ve Bilkent Üniversitesi Öğretim Görevlisi İmer Saraçoğlu, Çorum Kültür Müdürü Mümtaz İdil ile birlikte dün gazetemizi de ziyaret ettiler. Fotoğrafta sanatçılar, Gazeteciler Cemiyeti Başkanı, Genel Müdürümüz Mehme... ...CYDD Çorum Şube Başkanı olan eşi Hülya Yolyapar ve Belediye Eğitim Kültür ve Sosyal İşler g...

Çorum'un tanıtımı için çok şeyler yaptı. Çorum Ankara'dan sonra O'nun ikinci memleketiydi. Ama Çorum O'nu ne kadar anlayabildi? Çorum insanı O'nu ne kadar tanıyabildi işte bu tartışılır. Buna rağmen içindeki Çorum sevgisi hiç bitmedi.

Umutlarımız, hayallerimiz vardı. Yarınlara dair sözlerimiz vardı O'nunla. Çorum'da tekrar bir etkinlik yapmak en büyük amacıydı. Fakat bunu bir türlü başaramadık. Çorum anılarını kitaplaştırmasını da istemiştim ama bu da kısmet olmadı.

Çorumlu olarak Çorum ile ilgili yazdığı yazıları toplayıp kitap haline getirmek O'na yapacağımız son görev olmalıdır.

Mekânın Cennet Olsun Mümtaz Ağabey…

Şahane Yalanlar

Selma ÖZEŞER

gül desen gülerdim bütün güller aşkına
kül dersen ısınmaz içimin masal kışları

''ne sen eski sen, ne ben eski ben"şarkısı gezinir ezgisiz
desem ihtilal olur oralarda
ve aniden havalanır yüreğimden son kuşlar

yalancı dillerde kalmadım hiç,
korkak gözlerde bulunmadım inan
yeminim olmadı, inanmadığım bir davaya
devasa beklentilerin hiçliğinde kurda kuşa yem
olmuşluğumla kalakaldım yol ortası hedefe giderken
caymışlığım, şimdi hatırlamadığım bir yeminden

dağlanmış acılarım, kanayan yaralarım olmadı
üzgünüm
derken bile söylediğim yalanlarım var diz boyu
sevdalanmadım dedim
ama belki
aklım almadı soyut sorguları
uzak yollardan hiç dönmedim
dönmediğim gibi içimdeki gurbetten

dilini böyle ağlamadım ben hiçbir acının
sokaktan geçerken ölüm kaygısı

teni terimden sızan ayrılıklarda yitip gitmedim çoktandır
inadım inat gece yarılarında kalmadım nâçar

kaç kapıyı açar demedim okuduğum dua
şimdi eline bile dokunmadığım biri için
neresinde dursam sözün
sıkılgan bir özür içimdeki
ağlarsam sesimi duymasın şairler
adım geçmesin artık hiçbir şiirde

DOĞAN HER İNSAN YALNIZDIR

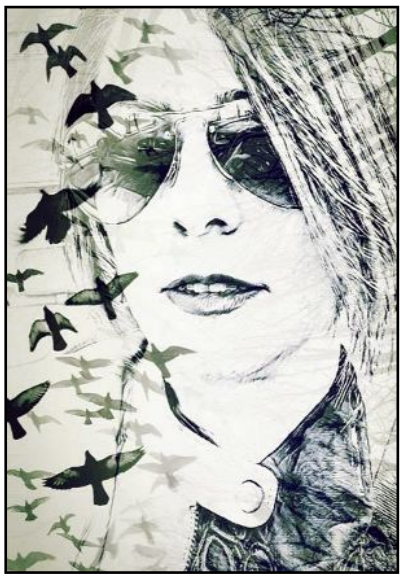

Elif KAYMAZLI
elifden77@hotmail.com

“Oturduğun koltuktan kalk.
Alışkanlıklarının zincirlerini çöz.
Aynanın içindeki görüntünü değiştirmekten vazgeç.

Yalnızlıklarına şarkılar yazmaktan öteye geç.

Unutma!

Her yeni günle annelerinin rahmini yarıp çığlık çığlığa doğan insan özünde yalnızdır.

Bilmediğin coğrafyalara git, bilmediğin şehrin sokaklarında yürü, bilmediğin tatları tat, bilmediğin dilde şarkılar dinle, bilmediğin insanlarla sohbet et, cümlelerin nasıl eğilip büküldüğünü öğren.

Kendine varan yollarda soluksuz kalma, kendini keşfet… İnsanların yüzlerindeki haritalarda kendine bir yeşil alan bul. Sonrasında insanların kalplerine cümlelerinle usulca dokun.

Makyajla kapanmayan çizgilerine artık boyalara gerek kalmadığını öğren. Kocaman gülümse!

İçinin geveze seslerini, bir müzikle sustur.

Kaç örümcek bağı bağlamış yüreğinden. Yeni hayatlara, yeni insanlara, yeni aşklara "Merhaba" demek için korkma. “Nereye gidersen git, kaçtıklarını da götürürsün beraberinde” diyen sesleri duymazlıktan gel.

Sadece yüreğinle yol al…

Sol üst cebindeki tıkırtıları izle, zamanın tıkırtıları ile karıştırma. Zaman en nihayetinde geçip gidiyor. “Duyduklarımla değil, duygularımla varım ben” diye çığlık çığlığa bağır.

Denizin kenarında salaş bir çay bahçesine otur ve çay ısmarla kendine… Sonra yaz içindekileri, her oturanın bir şeyler yazdığı masanın pürüzlü tahtasına. Cümlelerin kanatları olduğunu unutma ve nereye uçmak isterlerse oralara gitmesine izin ver. İnsan yazdıkça çoğalır. Diğer insanların da senin yolculuğuna eşlik etmesine izin ver. Belki onların içlerinde de senin yazdığın hikâyene benzer yolculukları vardır.

Yüreğinle çıktığın yolculuklar ne kadar uzun ve acımasız olursa olsun, mutlaka bir kitaptan bir arkadaşın olsun. Çünkü kitaplar insana yol haritası sunar.

İnsan farkında olmadan ne dağlardan geçtiğini, ne kadar düşüp dizlerini kanattığını, sevdiği insanların kaç defa yüreğini incittiğini unutuveriyor. Ne olursa olsun ayağa kalkmaya, yürümeye devam ediyor.

İnsan gözleriyle, duygularıyla ve hisleriyle algılamadan yalnızca görüneni görür. İlk bakışta fark edilenin ötesine bakıp görmelidir. Nasıl baktığın önemlidir.

"Hadi! Kendini keşfet, insanları keşfet, evreni keşfet, duyguları keşfet… Çantandan çıkar bir kâğıt kalem yaz; yazabildiğin kadar sensin.

Her yol dönemecinde, her adımda, her yolda durmadan yüreğine bak, yüreğin pusulası hep doğru yönleri gösterir. Hiç kimsenin yüreğinin ibresini şaşırtmasına izin verme…” diyor.

Kim mi?

Bilmiyorum.

BABADAN OĞULA

Eve dönmez bir akşam;
Ve gün yüzlü çocuğu,
Sorar: Nerede babam?

Bakarlar, oldu, bitti;
Gelir, derler çocuğa,
Baban attaya gitti.

Uzar gider bu atta;
Ve neler neler olmaz
Ve kim bilir ve hatta;

Bir mahşer gerisinde;
Babası döner bir gün,
Oğlunun derisinde...

Necip Fazıl Kısakürek

ÇOK YÖNLÜ BİR SANATÇI

Sanatın pek çok dalında verdiği eserlerle iz bırakmış bir isim olan Sait Maden; özellikle Türk grafik tasarımına çağdaş bir soluk getirmiş, yaklaşık 8 bin kitap ve dergi kapağı çizerek bu alanda bir rekora imza atmıştır.

Özgün şiirleriyle fark yaratan Maden, yabancı şairlerden yaptığı çevirilerle de adından söz ettirmiş ve birkaç kuşak, dünya şairlerini O'nun çevirileriyle tanımıştır.

*Türk ve dünya şiirine yaptığı eşsiz katkılar nedeniyle sanatçı dostlarının da övgüsünü alan Sait Maden; **YAZILIKAYA**'nın 1996'da başlayan ilk dönem seriveninde **"Yayın Kurulu Üyesi"** olarak yer almıştır.*

*Doğan Hızlan'ın, mitolojide dünyayı sırtında taşıyan Atlas'a gönderme yaparak **"Dünya Şiirinin Atlas'ı"** dediği Sait Maden, şair Haydar Ergülen tarafından **"Bir şiir dervişi"** şeklinde nitelendirilmiştir.*

*Cemal Süreya ise O'nu **"Şık Derviş"** diye tanımlamıştır.*

Şair, çevirmen, ressam, grafiker, fotoğrafçı ve yayıncı...

Çorum'dan çıkan zengin bir "Maden"

* * * *Otoportre (1985)*

Ülkemizin çok yönlü ve en üretken sanatçılarından biri olan Sait Maden, 3 Mayıs 1931 tarihinde Çorum'da dünyaya geldi. İlk ve ortaöğrenimini bu şehirde tamamlayan Maden; 13 yaşında şiir yazmaya, 18 yaşında ise Fransızca'dan çeviriler yapmaya başladı.

Şiir ve resme olan tutkusu O'nu İstanbul'a getirdi. 1949 yılında girdiği İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nün Bedri Rahmi Eyüboğlu Atölyesi'nden 1955'de mezun oldu.

İlk şiirleri İstanbul, Türkçe, Soyut, Yazko Edebiyat, Varlık ve Gösteri gibi önemli dergilerde yayımlandı.

* * *

1950 yılında Baudelaire'den yaptığı **"Moesta et Errabunda"** adlı şiir çevirisiyle Varlık Dergisi'nin yarışmasında birincilik ödülünü kazanan Maden, yaşamı boyunca değişik ülke şairlerinden çok sayıda şiir çevirdi.

Federico García Lorca'yı doğrudan kendi dilinden çevirebilmek için İspanyolca öğrendi.

Lorca'nın "Bütün Şiirleri" dışında Octavio Paz, Blaise Cendrars, Pablo Neruda, Eugenio Montale, Louis Aragon, Paul Éluard, Saint-John Perse, Vladimir Mayakovski ve Charles Baudelaire'den şiir çevirileri yaptı.

* * *

Akademi yıllarından başlayarak duvar resimleri, tiyatro dekorları ve sinema afişlerinin yanı sıra sergi ve fuar panoları hazırladı.

Grafik tasarım çalışmalarına 1957'de yan bir uğraş olarak başlayan Sait Maden, 1960'tan itibaren ağırlıklı olarak bu disipline yöneldi ve yayın tasarımı alanında yoğunlaştı. Yaklaşık 8000 adet kitap ve dergi kapağı tasarlayan usta sanatçı, 500 dolayında da logo, broşür, ambalaj ve etiket tasarımı yaptı.

Süreli yayınlar için sayfa düzeni ve özgün yazı karakterleri de tasarlayan Maden, farklı siyasî partiler için çok sayıda seçim afişi hazırladı.

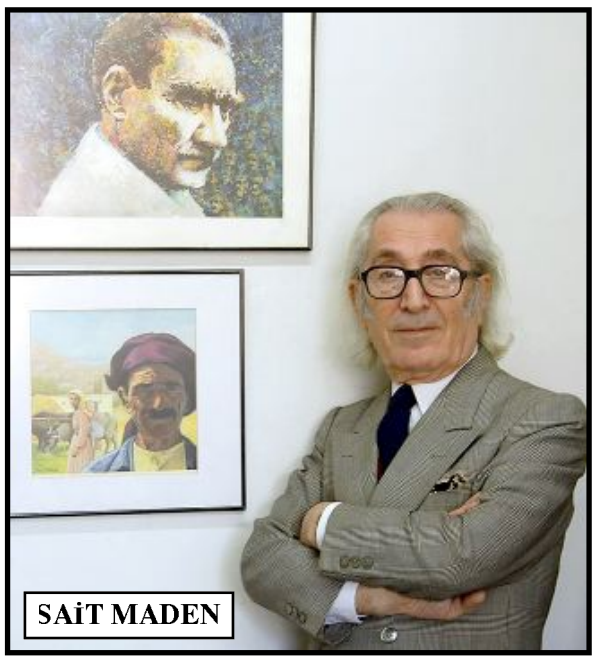

3 Mayıs 1931 – 19 Haziran 2013

* * *

1958-63 yılları arasındaki gazetecilik döneminden sonra, 1964'te kendi atölyesini kurdu. 1960-75 arasında Yapı Kredi, İş Bankası, Akbank ve Denizcilik Bankası gibi kuruluşlar için reklam-tanıtım hizmeti verdi.

1969'da kurucuları arasında yer aldığı Grafik Sanatçıları Derneği'nin bir süre başkanlığını üstlendi.

Bu süreçte çalışmaları yurtdışındaki bazı yayınlarda da yer bulan Sait Maden, Louis Aragon'dan yaptığı **"Elsa'ya Şiirler"** tercümesiyle 1976 Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülü'nü kazandı.

1979'da ülkemiz adına bir ilk **olan "Başlangıcından Bugüne Türk Grafik Sanatı"** adlı kapsamlı kitap projesine başladı. Sponsor bulamadığı için bir türlü tamamlayamadığı bu kitabın birinci bölümü ile 19. yüzyıla ait diğer bir bölümünü iki farklı dergide yayımlatmayı başardı.

Logo tasarımlarını 1990'da **"Simgeler"** adlı kitabında toplayan Sait Maden, şiir ve çeviri kitaplarını yayımlayabilmek için 1996'da Çekirdek Yayınları'nı kurdu. Simgelere dayalı gerçeküstücü kurgu yöntemiyle yazdığı özgün şiirlerini, **"Açıl, Ey Gizem"**, **"Yol Yazıları"**, **"Hiçlemeler"** ve **"Şiirin Dip Sularında"** adlı dört kitapta okuyucuya sundu.

Sait Maden ayrıca farklı uluslara ait isimsiz şiirler, türküler, büyüler ve destanlardan derlediği -insanlığın 5 bin yıllık şiir birikimini- **"Şiir Tapınağı"**, **"Yeryüzü Şiiri"** ve **"Yeryüzü Destanları"** adlı antolojilerde topladı.

Öte yandan Sait Maden'in resim ve grafik çalışmaları, 2004-2013 yılları arasında İstanbul, İzmir ve Adana'da açılan sergilerle sanatseverlerin beğenisine sunuldu.

* * *

Babıâli Ankara Caddesi, Ankara Han'ın dördüncü katındaki atölyesinde uzun yıllar çalışmalarını titizlikle sürdüren Sait Maden, 10 Mayıs 2013 tarihinde geçirdiği bypass ameliyatı sonrası gelişen zatürreye bağlı olarak 19 Haziran 2013 Çarşamba günü yaşama veda etti. Sait Maden, Üsküdar Şakirin Camii'ndeki cenaze töreninin ardından Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi.

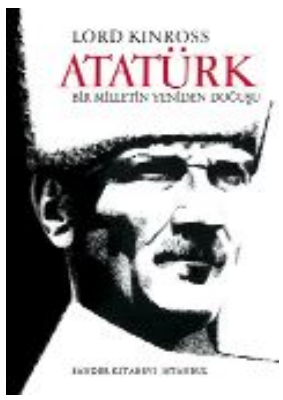

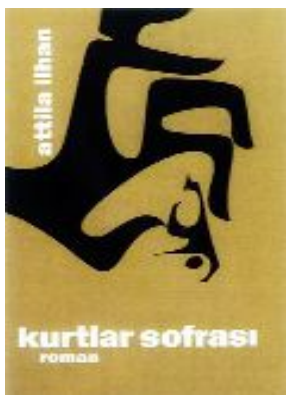

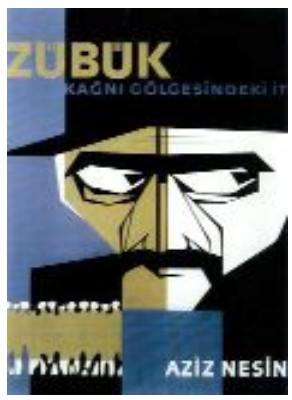

Sait Maden'in tasarladığı bazı kitap kapakları...

ŞİİRİN DİP SULARINDA

1

Yeni bir dize'yi pencereden uzatıp, güneşe doğru
tuttunuz mu akşam üzeri, hava esintiliyse eğer,
pır pır ettiğini görürsünüz ışıltılar saçarak yer yer.
Kimi kez elinizden kaçtığı da olur; tepe, göl, koru,

tarlalar, karşı dağlar derken bulutlara karışır gider.
Boş kalır şiirdeki yeri. Artık dilinizde bir soru:
Nerde benim düş kelebeğim, ışıktan kuşum? Neydi zoru?
Yokluğunu gidermek için ararsınız yeni bir şeyler.

Zaman geçer. Bilinmedik bir yerde, umulmadık bir gün
Üstünüze bir ışık düşer, aydınlanır çevreniz bütün:
yüz güneşin hep birden at sürdüğü aynaya döner deniz.

Bir de bakarsınız gökten aşağı bin kollu bir avize:
sayısız billuruyla parıltılar saçan o yitik dize!
Der gibidir size: Her zaman bu şiirin bir yerindeyiz!

Öykülerle, romanlarla... ***Şiirlerle, şarkılarla...***

SABAHATTİN ALİ, 110 YAŞINDA!

Sabahattin Ali, eşi Aliye Hanım ve kızları Filiz...

"Göklerde kartal gibiydim,
Kanatlarımdan vuruldum;
Mor çiçekli dal gibiydim,
Bahar vaktinde kırıldım."
(Hapishane Şarkısı 1)

* * *

Özgün eserleri ve dramatik yaşamıyla Türk Edebiyatı'nın ***dinmeyen sızısıdır*** Sabahattin Ali...

41 yıllık kısacık ömrüne sığdırdığı 3 roman, 64 öykü ve onlarca şiiriyle her kesimden önyargısız şekilde kabul görmüş ve yıllar boyu ilgiyle okunmuştur.

* * *

25 Şubat 1907 tarihinde, subay olan babasının görev yaptığı Gümülcine'de dünyaya gelen Sabahattin Ali, 2 Nisan 1948'de yurt dışına kaçma girişimi sırasında öldürülmüştür.

"İFLAH OLMAZ BİR AŞK İNSANI"

Yakın dostu Ayşe Sıtkı İlhan'a yazdığı bir mektuptan:

"(. .)Yine âşıkım. Ah Ayşe, vallahi artık ben de şaşırdım, 15-16 yaşım - dan beri şöyle bir haftacık olsun âşık olmadan durduğumu hatırlamıyo - rum. Mütemadiyen, bilafasıla ve şiddetle âşıkım. Zannetme ki öyle üstünkörü şeylere aşk ismini veriyo - rum, benimkilerin her biri ateşlilikte Verter'i, bakirelikte Romeo'yu geri bırakacak şeyler; işin tuhafı her sefe - rinde ilk defa âşık oluyormuşum gibi bilmediğim heyecanlara ve ihtisasla - ra düşmemdir."

* * *

İçerisinde bulunduğumuz 2017 yılı, O'nun doğumunun 110. yıldönümüdür.

* * *

Hunharca katledilişinin üzerinden ise tam 69 yıl geçmiştir.

* * *

Sabahattin Ali artık bir klâsik olan "Kürk Mantolu Madonna" adlı romanının basımından beş yıl sonra, bir türlü başını alamadığı soruşturma ve tutuklamalardan kurtulmak için ülkeden ayrılmaya karar verir.

Sürekli polis takibinde olan ve bir yandan da ölüm tehditleri alan Ali, kendisine pasaport verilmeyince tek çaresinin "kaçmak" olduğunu düşünür. Ve kendisini bekleyen acı sona doğru yola çıkar...

* * *

Ne acıdır ki bir şiirinde "Benim meskenim dağlardır" diyen Sabahattin Ali'nin Istranca Dağları'nda kurda, kuşa yem edilen cansız bedeni bulunduğunda takvim yaprakları **16 Haziran 1948'i** göstermektedir.

* * *

"Sabahattin Ali cinayeti" ancak aylar sonra, 12 Ocak 1949 tarihli gazete sütunlarından kamuoyuna duyurulur.

SABAHADDİN ALI BULGAR HUDUDUNDA ÖLDURULDU

Katil, Ali Erkip İsminde Birisidir

Cinayet Bundan Yedi Ay Evvel İşlenmişti. Dün İstanbulda Yakalanan Katil Suçunu İtiraf Etti

Cinayeti, "kaçış" için birlikte yola çıktıkları Ali Ertekin adlı kişi üstlenmiş olsa da ülkemizdeki faili meçhullerin en karanlıklarından biri olarak kalan bu cinayetin üzerindeki sis perdesi bugün bile kaldırılabilmiş değildir.

* * *

Sabahattin Ali edebiyata şiirle başlamış bir isimdir. Her ne kadar hikâyeci ve romancı yönü, şairliğinin önüne geçmiş olsa da özellikle hapishane dönemlerinde yazdığı, duygularını içten ve yalın bir şekilde dillendirdiği halk şiiri tadındaki dizeleri çok sevilmiştir.

* * *

"Kuyucaklı Yusuf" adlı romanının yanı sıra "Gramofon Avrat" ve "Hasanboğuldu" gibi öyküleri sinemaya uyarlanan Sabahattin Ali'nin pek çok şiiri de önemli isimler tarafından bestelenmiş ve söylenmiştir.

* * *

Bunlardan en öne çıkanı; Sabahattin Ali'nin 1933 yılında Sinop Cezaevi'nde yazdığı ve "Aldırma Gönül" olarak bilinen "Hapishane Şarkısı 5" başlıklı şiirdir.

1976 yılında Kerem Güney tarafından Hicaz makamında bestelenerek şarkı hâline getirilen bu şiir, aynı yıl içerisinde sanatçının "Kerem Gibi / Aldırma Gönül" adlı 45'liğine kaydedilmiştir. Ancak şarkının geniş kitlelere ulaşması, ertesi yıl Edip Akbayram'ın "Aldırma Gönül / Sen Açtın Yarayı" adlı plâğında seslendirmesiyle mümkün olmuştur.

* * *

Sabahattin Ali'nin şiirlerini en çok besteleyen isim, Ali Kocatepe'dir. Kocatepe'nin imzasını taşıyan "Melânkoli", ""Ben Sana Vurgunum", "Dağlar", "Çocuklar Gibi", "Benimsin Diyemediğim", "Geçmiyor Günler" ve "Çakır" gibi şarkılar, kendisi ve eşi Aysun Kocatepe dışında Sezen Aksu ve Nükhet Duru tarafından seslendirilmiştir. Ali Kocatepe ayrıca bu besteleri 1989 yılında "Sabahattin Ali Şarkıları" adlı bir albümde toplamıştır.

* * *

"Melânkoli" ve "Ben Sana Vurgunum" şarkıları ilk kez 1978'de Nükhet Duru'nun sesinden hayat bulurken; "Çocuklar Gibi" ve "Dağlar" ise Sezen Aksu'nun 1984 yapımı "Sen Ağlama" albümünde yer almıştır.

* * *

SANAT VE YAŞAM HAKKINDA...

"Sanat, bütün ayrıntılarıyla yaşamı içermeli, insanca yaşamak, insan gibi yaşamak, daha iyiye, daha yükseğe, daha temize doğru koşarak yaşamak arzusunu, hatta gereksinmesini uyandırmalıdır. Özetle sanat amaç değil, araçtır. Amaç, yaşamdır."

Sabahattin Ali

Recep SERBES

Zülfü Livaneli'nin besteleyip 1979'da "Atlının Türküsü" albümünde seslendirdiği "Leylim Ley" ile Ahmet Kaya'nın 1985 yılında "Ağlama Bebek" albümündeki "Kara Yazı" ve "Geçmiyor Günler" bestelerini de unutmamak gerekir.

"Geçmiyor Günler" ayrıca 1987'de Kerem Güney, 1988'de ise Ersen ve Dadaşlar yorumuyla müzikseverlerin beğenisine sunulmuştur.

Yakın geçmişte Nurettin Rençber'in bestelediği "Uzakta" ile Ali Ekber Eren'in besteleyip Volkan Konak'tan dinlediğimiz "Göklerde Kartal Gibiydim" şarkılarını da anımsamadan geçmeyelim.

ALDIRMA GÖNÜL
(Hapishane Şarkısı 5)

Başın öne eğilmesin,
Aldırma gönül, aldırma;
Ağladığın duyulmasın,
Aldırma gönül, aldırma...

Dışarda deli dalgalar
Gelip duvarları yalar;
Seni bu sesler oyalar,
Aldırma gönül, aldırma...

Görmesen bile denizi,
Yukarıya çevir gözü:
Deniz gibidir gökyüzü;
Aldırma gönül, aldırma...

Dertlerin kalkınca şaha
Bir sitem yolla Allah'a...
Görecek günler var daha;
Aldırma gönül, aldırma...

Kurşun ata ata biter;
Yollar gide gide biter;
Ceza yata yata biter;
Aldırma gönül, aldırma...

MELÂNKOLİ

Beni en güzel günümde
Sebepsiz bir keder alır.
Bütün ömrümün beynimde
Acı bir tortusu kalır.

Anlıyamam kederimi,
Bir ateş yakar derimi,
İçim dar bulur yerimi,
Gönlüm dağlarda bunalır.

Ne kış, ne yazı isterim,
Ne bir dost yüzü isterim,
Hafif bir sızı isterim,
Ağrılar, sancılar gelir.

Yanıma düşer kollarım,
Görünmez olur yollarım,
En sevgili emellerim
Önüme ölü serilir…

Ne bir dost, ne bir sevgili,
Dünyadan uzak bir deli…
Beni sarar melânkoli:
Kafamın içersi ölür.

Nükhet Duru

DAĞLAR

Başım dağ, saçlarım kardır,
Deli rüzgârlarım vardır,
Ovalar bana çok dardır,
Benim meskenim dağlardır.

Şehirler bana bir tuzak;
İnsan sohbetleri yasak;
Uzak olun benden, uzak,
Benim meskenim dağlardır.

Kalbime benzer taşları,
Heybetli öter kuşları,
Göğe yakındır başları;
Benim meskenim dağlardır.

Yârimi ellere verin;
Sevdamı yellere verin;
Yelleri bana gönderin:
Benim meskenim dağlardır.

Bir gün kadrim bilinirse,
İsmim ağza alınırsa,
Yerim soran bulunursa:
Benim meskenim dağlardır.

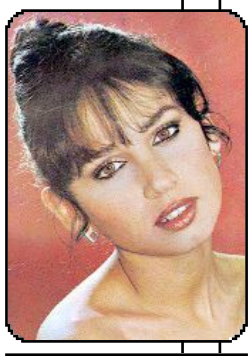

Sezen Aksu

BEN SANA VURGUNUM
(Eskisi Gibi)

Seneler sürer her günüm,
Yalnız gitmekten yorgunum;
Zannetme sana dargınım,
Ben gene sana vurgunum.

Başkalarına gülsem de,
Senden uzakta kalsam da,
Sevmediğini bilsem de
Ben gene sana vurgunum.

Gönlüm seninkine yârdı,
Aynı şeyleri duyardı;
Ayaklarımız uyardı…
Ben gene sana vurgunum.

İtilmiş, tekmelenmişim,
Doğduğum günde yanmışım,
Yalnız sana güvenmişim;
Ben gene sana vurgunum.

ÇOCUKLAR GİBİ

Bende hiç tükenmez bir hayat vardı,
Kırlara yayılan ilkbahar gibi.
Kalbim her dakika hızla çarpardı,
Göğsümün içinde ateş var gibi.

Hissedince sana vurulduğumu,
Anladım ne kadar yorulduğumu,
Sakinleştiğimi, durulduğumu
Denize dökülen bir pınar gibi.

Şimdi şiir bence senin yüzündür,
Şimdi benim tahtım senin dizindir,
Sevgilim, saadet ikimizindir,
Göklerden gelen bir yadigâr gibi.

Sözün şiirlerin mükemmelidir,
Senden başkasını seven delidir,
Yüzün çiçeklerin en güzelidir.
Gözlerin bilinmez bir diyar gibi.

Başını göğsüme sakla sevgilim,
Güzel saçlarında dolaşsın elim.
Bir gün ağlıyalım, bir gün gülelim,
Sevişen yaramaz çocuklar gibi.

GEÇMİYOR GÜNLER
(Hapishane Şarkısı 3)

Burda çiçekler açmıyor,
Kuşlar süzülüp uçmuyor,
Yıldızlar ışık saçmıyor,
Geçmiyor günler, geçmiyor.

Avluda volta vururum;
Kâh düşünür, otururum,
Türlü hayaller görürüm;
Geçmiyor günler, geçmiyor.

Gönülde eski sevdalar,
Gözümde dereler, bağlar,
Aynada hayalim ağlar,
Geçmiyor günler, geçmiyor.

Dışarda mevsim baharmış,
Gezip dolaşanlar varmış,
Günler su gibi akarmış…
Geçmiyor günler, geçmiyor.

Yanımda yatan yabancı
Her söz zehir gibi acı,
Bütün dertlerin en gücü;
Geçmiyor günler geçmiyor.

KARA YAZI

Geçmedi yâre sözümüz,
Yollarda kaldı gözümüz,
Yere çalındı yüzümüz,
Böyleymiş kara yazımız.

Çiçekler açılmaz oldu,
Pınarlar içilmez oldu,
Yâr bize bir gülmez oldu,
Böyleymiş kara yazımız.

Yalnız ona yâr demiştik,
Onda bir şey var demiştik,
O bizi anlar demiştik,
Böyleymiş kara yazımız.

Hey gönül gene bu gece
Kederin geceden yüce;
Gel susalım beraberce:
Böyleymiş kara yazımız.

Kerem Güney

Edip Akbayram

Aysun ve Ali Kocatepe

Zülfü Livaneli

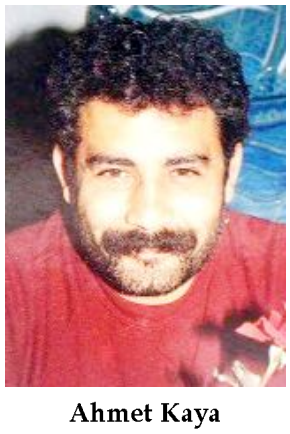

Ahmet Kaya

TOLSTOY'UN BİSİKLETİ

" Uzak ve imkansız gözüken bir şey, bir anda yakın ve mümkün olabilir "

Dr.Dt.Damla BİŞİRİCİ
drdamlabisirici@yahoo.com

Bu satırlar, Rus ve dünya edebiyatında önemli bir yere sahip olan, çağının en büyük romancılarından, roman yanında oyun, öykü ve deneme yazarlığıyla da tanınan, bunun yanısıra filozof ve eğitim reformcusu kimliklerini de barındıran Lev Nikolayeviç Tolstoy'a ait.

Gerek eserleri, gerekse de düşünceleriyle kendinden sonra gelen bir çok kişiyi etkilemiş olan Tolstoy hakkında yazılabilecek yüzlerce şey, eserlerini anlatacak pek çok cümle, onun sıra dışı yaşam öyküsünden çıkarılacak çokça ilham varken, bu edebi dehanın bambaşka bir yönüne değinmek istiyorum: Bisikletine, bisiklet sürme hikayesine...

Aslında hikaye biraz hüzünlü. Tolstoy 67 yaşında öğrenir bisiklete binmeyi. O sırada 7 yaşındaki oğlunu kaybetmiş ve derin bir acının içine düşmüştür. Tolstoy'u kederden kurtarmak ve ona destek olmak adına Moskova Bisiklet Severler Derneği yazara bir bisiklet hediye eder. Tolstoy , acısını yaşarken bir yandan da bisiklet sürmeyi öğrenmeye başlar, kederinin üstesinden gelmesine yardımcı olabilecek masum ve kutsal saçmalık olarak tanımlar bisiklet merakını....Tüm işlerini bitirdikten sonra , köylülerin şaşkın bakışları altında bisikletiyle bir o tarafa bir bu tarafa bisiklet macerasına başlar..

Bir yandan da bisikletle terapi olur Tolstoy, oyalanır, üzüntüsünden arınır. Kendini eleştirenlere de 'Öyle sanıyorum ki , neşemi, tasasızlığımı paylaşmak benim hakkımdır ve bir çocuk gibi kendinden memnun olmanın yanlış bir tarafı olamaz' diye cevap verir.

Tolstoy için farklı bir amaca hizmet etmişse de, ne güzeldir bisiklet üzerinde iken çevremizi sessize almak, kendimizle baş başa kalmak, doğada dağ tepe dolanırken özgürlüğü içimize çekmek, sessizce zihnimizle iletişim kurmak... Bedenimizin sınırlarını keşfetmek, bir anlamda kaslarımızın farkına varmak, kendimizi dinlemek....Zihnimizin kendini o özgürlük duygusuna kaptırarak berraklaşması, bol oksijeni içimize çekerken tüm hücrelerimizin arınması...Albert Einstein'ın 'Görecelilik kuramını bisiklet sürerken düşünmüştüm.' söylemi boşa edilmiş olmasa gerek.

Tolstoy'un acısını yenmede destek olan bisiklet, metaforik olarak da 'Tolstoy'un Bisikleti' kavramıyla tarihsel süreçte yerini almış. Hiç bir şey için geç değildir anlamlarına gelen bu kavram, başarmak istediklerimiz için bize ışık tutup bizi cesaretlendiriyor. Evet , hiçbir şey için geç değildir....Aklımdan şu cümleler geçiyor: 'Yaşlanmak önüne geçilemez bir fizyolojik süreç, ama yaşlanırken yaşamak kendi seçeneğimiz'...Belki de bu yüzden yaşamak için çabamız ...

Kendimize meydan okumak, limitlerimizi aşmak, aklımızın sınırlarını genişletmek, daha önce denemediğimiz bir şeyi denemek, hiç bilmediğimiz bir konuya yoğunlaşmak için hiç bir zaman geç değildir aslında.

Birşeyleri başarmak için yaşın engeline takılmayan, sadece başarmak üzerine kurguladıkları yaşamlarını güzelleştiren sayısız örnek, nice ilham kaynağı, pek çok hikaye bulabiliriz.

Ben de 67 yaşıma geldiğimde ,hiç yapmadığım birşeyi yaparak ya da yepyeni bir şey öğrenerek Tolstoy'un bisikleti kavramına katkıda bulunacağım, hayatın bana ne sunacağını bilemesem de hedeflerime bir yenisini eklemek şu an yapabileceğim bir şey. 'Öğrenmeyi bırakan yirmisinde de sekseninde de yaşlıdır. Öğrenmeye devam eden genç kalır. Zihni genç tutmak büyük meziyettir' diyen Henry Ford , tam da benimle aynı fikirde.

Bu konuda Mevlana'nın da söyleyecekleri var:

Hiç bir zaman geç kalmadınız,
Kaç kere yoldan dönmüş olsanız,
Kaç kere döndürülmüş de olsanız,
Dünyanın tüm günahını taşıyor olsanız,
Hayatınızdaki herşeyden kendinizi suçlu hissediyor da olsanız,
Kendinizin yüreğiniz tarafından kabul edileceğine inanmıyor da olsanız,
Siz yine de kendinize, yüreğinize yürüyün.
Hiç kimse size inanmasa da, siz kendinize inanın.

'Bilgi güçtür' diyen Bacon ' ı taçlandırırken, öğrendiğim Tolstoy'un Bisikleti kavramını sizinle paylaşmak güzeldi....Ardından onlarca roman,öykü,deneme,masal,tiyatro oyunu ve sayısız günlük bırakan Tolstoy , ilgiyle okunmaya devam ederken, tarihin tozlu sayfaları arasından bize bisikleti üzerinden muzipçe gülümsüyor.

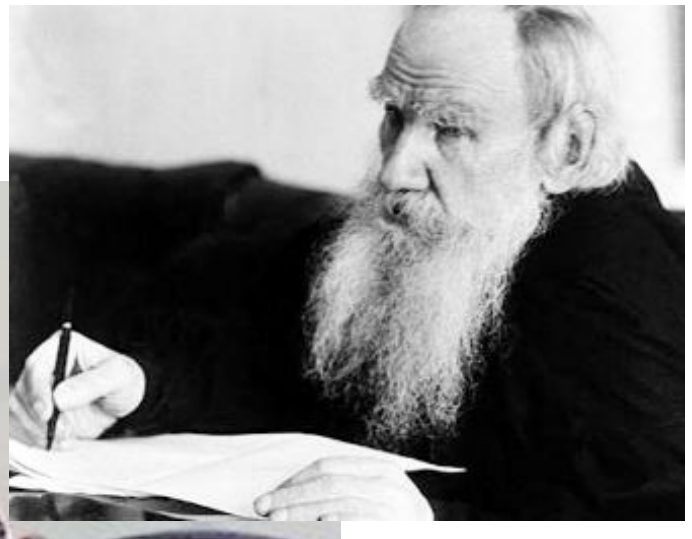

"Hayatta unutamayacağımız en büyük pişmanlık, pişman olurum diye yapamadıklarımızdır."
TOLSTOY

Not: İzle: Wadjda (2012 yapımı Suudi Arabistan yapımı film)
Gör: Moskova Tolstoy Müzesinde Tolstoy'un bisikleti.

21.YÜZYIL TÜRKİYE'Sİ: EKONOMİ, EĞİTİM, SANAT VE DEMOKRASİ

Bilindiği üzere ekonomi biliminde ekonomik kalkınma ve ekonomik büyüme birbirinden anlam ve kapsam açısından oldukça farklı iki kavramdır. Ancak birbirileri için de, olmazsa olmazı temsil etmektedirler. Peki, nedir ekonomik kalkınma ve ekonomik büyüme?

Bir ülkede bir dönemde tüm mal ve hizmetlerin parasal ifadesi olan milli gelirdeki artış "ekonomik büyüme" olarak tanımlanır. Kalkınma ise çok genel anlamda; bir ülkenin üretim yapısının yüksek katma değerli ürünler üretecek biçimde dönüştürülmesi ve ortaya çıkan ürünün o toplumu oluşturan gelir grupları arasında adaletli bir şekilde dağıtılarak yaşam standartlarının (refah düzeylerinin) ve yaşam kalitesinin yükseltilmesidir. Fakat kalkınma bu genel tanıma sıkıştırılamayacak ölçüde çok boyutludur. Bu nedenledir ki; kalkınmanın 6 boyutu bu genel tanıma ek olarak ekonomi biliminde şöyle maddelendirilmektedir:

• Daha yüksek katma değerli ürünler üretmek: kalkınmanın üretim ve teknoloji boyutu,

• Yaşam standardını yükseltmek: kalkınmanın insani boyutu,

• İstihdamı artırmak ve çalışma koşullarını iyileştirmek: kalkınmanın istihdam boyutu,

• Gelişirken çevreyi korumak: kalkınmanın çevre boyutu,

• Diğer ülkelerden öne geçmek: kalkınmanın hâkimiyet boyutu,

• Demokrasi ve özgürlükleri geliştirmek: kalkınmanın özgürlük boyutunu oluşturmaktadır.

Büyüme tek başına yetersiz kaldığı için, ülkelerin ve ülkeleri idare eden siyasi kadroların da ekonomik performansı; hem ekonomik büyüme, hem de ekonomik kalkınma göstergeleriyle birlikte değerlendirilir. Yazıdaki amacımız 21.yy Türkiye'sine bu yönüyle bakmak olduğu için; şimdi de genç Türkiye Cumhuriyetinin 21.yy'da ekonomik performansına bir kuşbakışı göz atalım:

Prof. Dr.
Gülen ELMAS ARSLAN

Ülkemizdeki kırılma dönemleri dikkate alınarak yapılan değerlendirmede 21.yy'da Türkiye ekonomisinin büyüme performansının önceki dönemler ile kıyas kabul etmeyecek ölçüde düşük olduğu gözlenmektedir. Türkiye'de nüfus artış hızının da yaklaşık ortalama(alınan göçle birlikte) %2 civarında olduğu düşünülürse Türkiye'nin vatandaşlarının 21.yy Türkiye'sinde ekonomik anlamda refahının durağana yakın seyrettiği ve değiştirilemediği rahatlıkla söylenebilir. Halk arasında refah göstergesi olarak algılanan tüketimdeki artış ise borç kaynaklıdır.

Şimdi ise sırasıyla 21.yy Türkiye'sinde kalkınmanın altı boyutuna ilişkin genel duruma bakacak olursak:

- Daha yüksek katma değerli ürünler üretmek: Yani kalkınmanın üretim ve teknoloji boyutunun 21.yy Türkiye'sinde durumu nedir?:

•Ar-ge (araştırma-geliştirme/yani teknoloji geliştirme) faaliyetlerinin milli gelire oranı 21.yy Türkiye'sinde sadece %0,8'lerde seyretmektedir. Bu oran Japonya ve G.Kore'de %3, ABD'de %2,9 ve Almanya'da ise %2,5 civarındadır.

•Uzun yıllardır uygulanan sıcak para girişi (kısa vadeli dış borç) ile ekonominin finansmanı politikası ulusal parayı aşırı değerlendirmiş, bu da ithalatı ucuzlatmıştır. Yerli ithal ikameci sanayi de ucuz ithal malı ile rekabet edemeyince üretimden çekilmiştir. Bu nedenle pek çok endüstrimizde dışa bağımlılık artmış, yerli katma değer düşmüştür. Örneğin en önemli ithalat kalemimiz olan otomotivde bile yerli katma değer oranımız % 15 olarak telaffuz edilmektedir.

•Eğitim politikalarında hızla laik ve bilimsel eğitimden uzaklaşmanın getireceği büyük riskler toplumun geleceğini tehdit etmektedir. Zira üretim ve teknolojinin en önemli unsuru iyi yetişmiş, üretken, yaratıcı, sorgulayıcı ve öz güveni yüksek insan gücüdür.

- Yaşam standardını yükseltmek: Yani kalkınmanın insani boyutunda 21.yy Türkiye'sinde durum nedir?,

•Milli Eğitim bakanlığı bütçesinin milli gelire oranının 1990'ların başlarından 2015'lere kadar %2'ler ile sınırlı kaldığı ve kaynak tahsisinde yapılan yanlışlar göz önüne alındığında da eğitime gerekli önemin verilmediği bariz olarak gözlenecektir.

•21.yy'a girdiğimiz 2000'lerden günümüze Kültür ve Turizm Bakanlığının genel bütçeden aldığı pay yüzde yarımı bile bulmamaktadır. 2015 bütçe rakamları içerisinde Kültür ve Turizm Bakanlığının aldığı pay Diyanet işleri bakanlığının aldığı payın beşte biri, Emniyet Genel Müdürlüğünün payının ise onda biri kadardır. 2016 yılında turizm alanında yaşanan derin kriz nedeniyle bütçe %20 oranında artırılmış olup; bunun %25'i yatırıma, %75'i ise cari harcamalara tahsis edilmiştir. Gençlerin kültür ve sanat girişimleri için toplam 2 Milyar 297 Milyonluk bir bütçe içerisinde 50 milyon lira gibi komik bir bütçe ayrılmış ve bu da bir övünç vesilesi olarak kamuoyuna sunulmuştur.

•21.yy'a girdiğimiz günlerden bu güne sağlıkta sadece kurumsal düzenlemelere ağırlık verilmiş olup, inovatif faaliyetler tümüyle unutulmuştur. Örneğin son üç yıldır grip vakaları kış aylarında ülkeyi kasıp kavurmakta, sağlık bakanlığının bu konuda kapsamlı bir araştırma ve önlem planı geliştirmesi ivedilikle beklenmektedir. Aynı şekilde gıda güvenliği, ilaç kullanımı vs gibi konularda uzun erimli kapsamlı çalışma ve stratejiler oluşturulması ve çözüm üreten politikalar geliştirmesi Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurumlardan beklenmektedir.

•21.yy Türkiye'sinde cinsiyet ayrımcılığı, kadına ve çocuğa yönelik şiddet, cinsel istismar, uyuşturucu bağımlılığı gibi göstergelere baktığımızda ise manzara bir faciadır: Örneğin 21.yy Türkiye'sinde kadın cinayetleri %1500 artmıştır. Bu bile tek başına eğitim politikalarının sefaletinin açık göstergesidir.

•TÜİK'in Eylül 2016'da açıkladığı gelir dağılımı göstergelerine göre Toplumun en zengin yüzde 20'sinin gelirinin, en yoksul yüzde 20'sinin gelirine oranı 7,4'ten 7,6'ya yükselmiştir. Gelir dağılımın bozulmasının önlenmesi ve bilakis ivedilikle iyileştirilmesi gerekmektedir.

•Türkiye nüfusunun yaklaşık %15'i yoksulluk sınırının altında kalmıştır. Bu oran çok yüksektir ve hızla düzeltilmesi gereklidir.

•2007'de milli gelir hesaplanmasında yapılan değişiklik ile ulaşılan 10.000 $ kişi başına milli gelir sınırı yaklaşık on yıldır aşılamamak-

TABLO: 1923'den Günümüze Ekonomik Büyüme

	1923-1939	II.Dünya Savaşı	1946-1949	1950-1959	1963-1972	1974-1979	1980-2000	2001-2016
Ekonomik Büyüme (Yıllık ortalama (%))	.10	—	.12	.11	.7	.4,5	.5	.3

ta, maalesef düşüş eğilimine girmiştir. Bu ekonomide orta gelir tuzağına sıkışmak olarak adlandırılmaktadır.

- İstihdamı artırmak ve çalışma koşullarını iyileştirmek: Yani 21.yy Türkiye'sinde kalkınmanın istihdam boyutu ne durumdadır?

•Şubat 2017 için İşsizlik oranı %12,6 olarak açıklanmıştır. Ayrıca her dört geçten biri işsizdir. İstihdam yaratmayan büyüme ve düşük büyüme hızı temel sorunumuz haline gelmiştir.

•İşçi ölümleri açısından OECD ülkeleri içerisinde lider konumundayız. İstatistiklere göre 21.yy'a girdiğimiz günden günümüze işçi ölümleri 6 kat artmış görünmektedir. Bu aslında iş güvenliği ve işçi sağlığında önemli bir yol kat etmemiz gerektiğinin net işaretidir. Ayrıca bu olumsuzluk aynı dönemdeki sendikasızlaşmanın artışının da doğal bir sonucudur.

- Gelişirken çevreyi korumak: Yani 21.yy Türkiye'sinde kalkınmanın çevre boyutu ne durumdadır?

•Dünya Sağlık Örgütü, kentte kişi başına düşen yeşil alanın en az 9 metrekare olması gerektiğini, 10 ila 15 metrekarenin ise ideal olduğunu belirtiyor. Gelişmiş ülkelerde kişi başına düşen yeşil alan ortalama 20 metrekare civarında seyrederken Türkiye'deki illerde bu 1-9 metrekare arasında değişmektedir. Ayrıca artık kentlerde insan odaklı kentleşme tamamen terk edilmiş; sosyal alanlar, meydanlar, sanat merkezleri, yeşil alanlar, kent karakteristiğini yansıtan miras alanları korunamamıştır. Maalesef giderek artan bir düzeyde 21.yy Türkiye'sinde rant ve çıkar sağlama kaygısıyla kentlerde ciddi bir tahribat oluşmuştur.

•Ulaşım politikalarında yolcu ve yük taşıma çeşitliliğinin sağlanamaması, enerjide kaynak çeşitliliğinin olmaması ve her iki sektörde de dışa bağımlılığın artmış olması sağlıklı çevre koruma politikalarının geliştirilememesinin önemli nedenidir. Bir başka sorun da gıda güvenliğinin sağlanamaması ve gıda da dışa bağımlılık sürecidir.

- Diğer ülkelerden öne geçmek: 21.yy Türkiye'sinde kalkınmanın hakimiyet boyutu ne durumdadır?: Bir biri ile taban tabana zıt iki ayrı politika; Pro-aktif dış politika ve komşular ile sıfır sorun politikası ülkeyi beka sorunuyla boğuşur, oradan oraya savrulur hale getirmiştir.

- Demokrasi ve özgürlükleri geliştirmek: 21.yy Türkiye'sinde kalkınmanın özgürlük boyutu ne durumdadır?: Düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda basının durumu tek başına 21.yy Türkiye'sinin durumunu yansıtmakta yeterlidir kanaatimce: Mayıs 2017 itibarıyla Türkiye'de tutuklu gazeteci sayısı 158'dir. Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ) rakamlarına göre dünyada tutuklu gazetecilerin günümüz itibariyle sayısal olarak üçte biri Türkiye'dedir.

Açıkçası yazıyı "Türkiye'nin ekonomik büyüme performansının iyi olduğu, bunu kalkınma ile ilgili göstergelerin iyileştirilmesinin takip etmesi gerektiğini" söyleyerek bitirmek isterdim. Ancak 21.yy Türkiye'sinde kalkınma göstergelerinin bozulmasının yanı sıra, ekonomik büyüme de Cumhuriyet tarihinin en düşük düzeyinde kalmıştır. Kalkınma göstergelerinden yazıyı kısa tutmak amacıyla sadece bir kaçına yazıda yer verildi. Bunlar bile kalkınma göstergelerinde tehlike çanlarının çalmakta olduğuna açıkça işaret etmektedir. Dolayısıyla 21.yy Türkiye'sinde ekonomik büyüme ve ekonomik kalkınma performansı açışından yönetici ve karar verici kadronun sınıfta kaldığını veriler açıkça söylemektedir. Önümüzdeki dönemler için bir an önce yazıda genel çerçevesi çizilen sorunları çözmeye yönelik politikalar üretilmeli ve tereddütsüz uygulamaya sokulmalıdır. Zira 21.yy'da dünya baş döndürücü bir hızda evrilmektedir ve bu hız çağı dünyasında Türkiye'nin kaybedecek bir an bile vakti yoktur.

Mayıs 2017-ANKARA

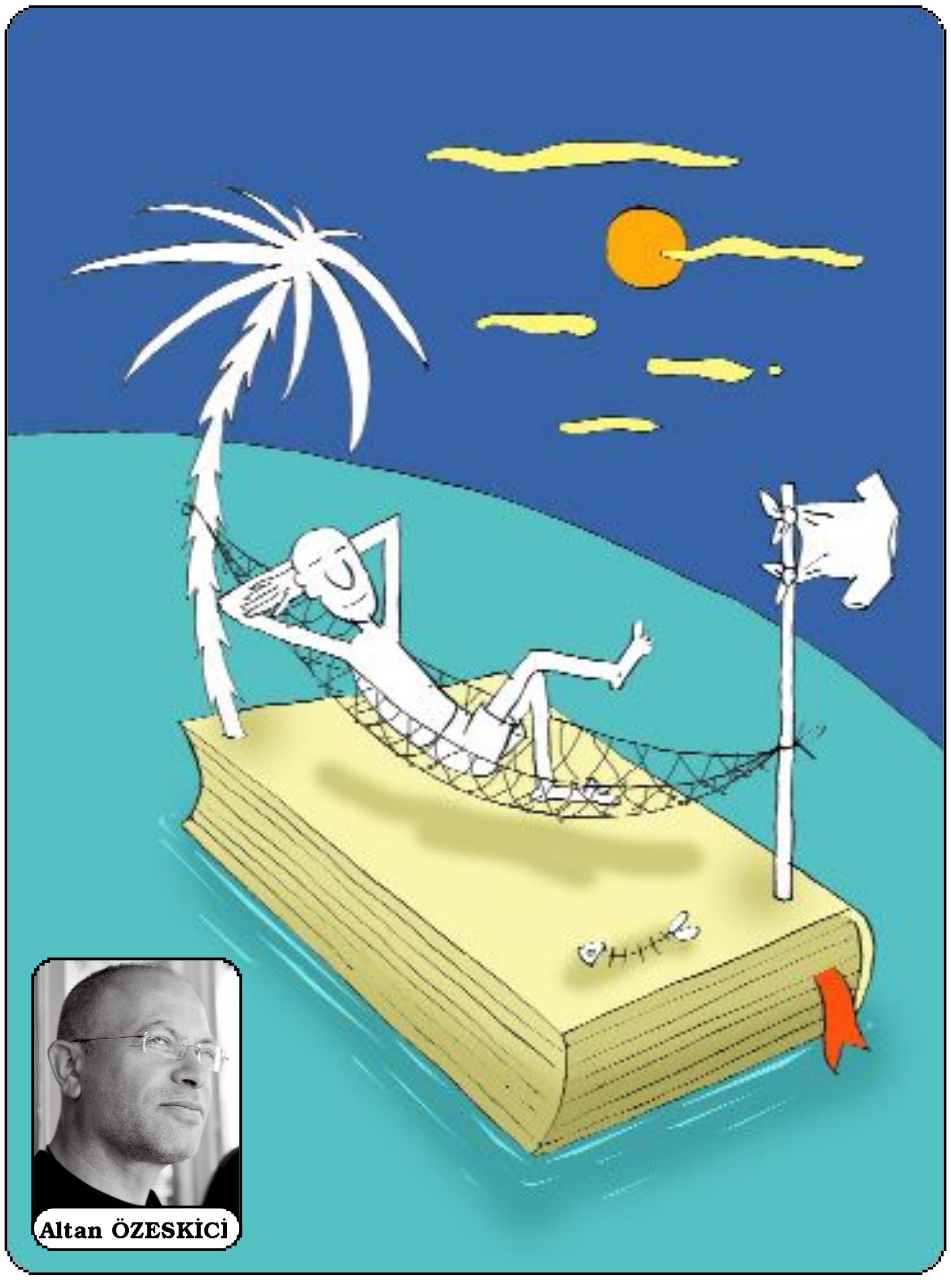

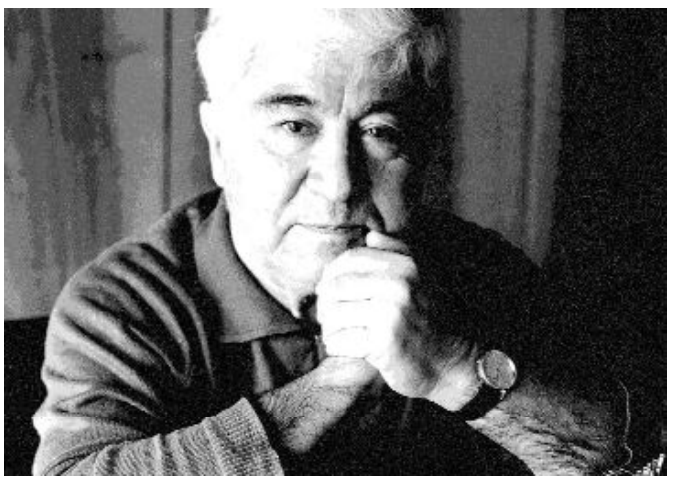

Aziz Nesin

Boşuna

Sen yoksun...
Boşuna yağıyor yağmur...
Birlikte ıslanmayacağız ki...
Boşuna bu nehir...
Çırpınıp pırpırlanması...
Kıyısında oturup göremeyeceğiz ki...
Uzar uzar gider...
Boşuna yorulur yollar...
Birlikte yürüyemeyeceğiz ki...
Özlemlerde ayrılıklar da boşuna
Öyle uzaklardayız...
Birlikte ağlayamayacağız ki
Seviyorum seni boşuna...
Boşuna yaşıyorum
Yaşamı bölüşemeyeceğiz ki...

KAAN TOSUN ÇORUM

Semra ŞAHİN

Temmuzun sıcağında, yılın yorgunluğunu atmak için ailece tatile gitmiştik. Yoğun geçen iş temposundan sıyrılıp, Marmaris'in mavi yeşiline uzanmak, dinlenmek iyi gelecekti hepimize.

Otel lobisinde otururken, çaldı telefonum, arayan annemdi. Verdiği haber öyle güzeldi ki, ayaklarım yerden kesilmişti, tatil falan umrumda değildi. Marmaris'miş, denizmiş, güneşmiş hepsi kıymetini yitirmişti o anda. Yeğenim olmuştu, teyze olmuştum, Kaan doğmuştu. Tek düşünebildiğim, bir an önce onun yanına gelebilmekti. Benim heyecanımla ayaklandı kafile, apar topar döndük memlekete.

Kucağıma aldığım o an dedim, doğmuş benim zeytin gözlüm. Kara, kuru ama bir o kadar güzel mis kokulu, ilk o zaman dedim, işte bu bebek benim aşkım.

Aradan geçmiş yirmi iki yıl, boylu poslu bir o kadar da yakışıklı. Asker olacağım diye göğsü daha bir yükselmiş. Vatan, vatan diye atıyor yüreği. Uzun dönem askerlik beklerken, kısa dönem varmış nasibinde. Vatan, bu millet için, sadece bir toprak parçası değildir, biliriz. Böyle büyüdük, böyle büyüttük biz çocuklarımızı. Ezan dinmez, bayrak inmez, vatan bölünmez diyerek, ilmek ilmek dokuduk.

Anadır, babadır vatan; sinesinde sıcacık şefkatiyle büyüten, emziren, doyuran, koruyan, yaralarını saran sarmalayan… İşte bu yüzdendir bu kadar candan, bu kadar yürekten sevmemiz. Biliriz, en zor, en karışık zamanlarımızda bağrına basacağını. Biliriz, toprağın buram buram ana kokacağını.

Yardır, yarendir vatan; Sevdanı büyüttüğün Anadolu'nun yüreğidir, Ankara. Coşkuyla çektiğin horondur Karadeniz, mağrurdur efe, yürektendir güneydoğuda zılgıtlar. Sevdadır, ağıttır Dicle. Her karışı emek, her karışı tutku…

Tarihtir vatan; Çanakkale, İzmir, Sakarya, Kocatepe, Sarıkamış'tır. Mustafa Kemal, Hasan Tahsin, Seyit Onbaşı'dır. Uğruna savaşılan, şehit olunan, en kutsal değerdir. Bağımsız yaşadığımız, kültürümüz, devletimiz ve özgeçmişimizdir.

Bayraktır vatan; şehidimin kanı, ecdadımın mirası, okuduğum kuran, bacımın namusu, yetmiş iki milletin, kardeşin istikbalidir.

Bayrak ve vatan uğruna…

Mümkün müdür vatansız yaşamak?

Kalabilir mi vatan olmadan bir millet ayakta?

Razı gelir mi bu vatanın evladı, topraklarını yabancılara çiğnetmeye?

Görevimiz değil mi ay yıldızlı bayrağımızı, ebediyen göklerde dalgalandırmak?

Kimin gücü yeter semayı çınlatan ezanı, Kur'an seslerini susturmaya?

Bu sevdalarla büyüyen, bu sorularla sevdasını perçinleyen bir milletin çocuklarıyız biz.

Onun içindir, celp geldiğinde koşarcasına askere gidişimiz, göğsümüzü korkusuzca siper edişimiz. Onurdur, gururdur üniformayı giyip, bayrağımızın karşısında selam duruşumuz.

Biz askerliği kutsal bir görev sayarız. Kutsalımız ile geleneklerimiz birleştiği zaman masal tadında bir seremoni çıkar karşımıza. Anadolu kültürünü yaşamak ta, hikaye tadında dinlemek te ayrı kazanım. Geleneklerimiz ile vatani görevimizi nasıl harmanlamışız bi göz atalım;

Asker oğlum…

Oğlumuz, vatan görevine giderken gururlanır, duygulanır, ağlarız. Bayram havasında kutlarız askerimizin gidişini de, dönüşünü de. Askerimiz gitmeden bütün akrabalarını ve dostlarını ziyaret edip hayır dualarını alır. Akrabaları genci yemeğe davet eder. Adettendir, bir miktar para verilir. Görev yerinin belli olacağı gün, arkadaşları genci yalnız bırakmazlar. Davetlilerle birlikte türbe ziyaretine gidilir. Delikanlı kurban adar. Kına yakılırken kına ve asker duası okunur. Gencin ailesi mevlit okutur. Mevlit gencin askerliğini kazasız belasız bitirmesi için okutulur.

Askere gidecek gence, gitmeden bir kaç gün önce sağ serçe parmağına kına yakılır. Kına bizim için çok önemlidir. Anadolu'da kına üç ayrı anlamda yakılır.

İnanışa göre;

- Koça yakılır, Allah'a kurban olması için.
- Gelinin ellerine yakılır, kocasına kurban olması için.
- Askere gidecek gencin eline yakılır, vatanına kurban olması için.

Annesinin yaktığı kına, mahşere kadar askerin elinden çıkmazmış derler… Sanki bu kına eline değil de, ruhuna yakılır, gibi yakılıyor...

Askere gideceği gün davul zurna eşliğinde, evden ayrılırken üç el ateş edilir. Delikanlının koluna kırmızı kurdele bağlanır. Otogarda herkes toplanır, halaylarla uğurlanır. Annesiyle vedalaşırken annesi oğluna aldığı simitten bir parça ısırttırır, simidi saklar. Çünkü kısmetinin onu geri getireceğine inanılır. Genç askerden döndüğü gün, simit ıslatılarak kuşlara atılır.

Delikanlı sevdalıysa, sevdiği ona kendi eliyle işlediği dantelli bir mendil hediye eder. Bu mendili askerde kesinlikle kullanmaz, askerden geldikten sonra da saklar. Bu da adettendir.

Askerlik görevinin kudreti, geleneksel motiflerle işlendiğinde, vatan aşkı daha bir şahlanır. Daha bir motive olur, ısınır yüreklerimiz. Bu uğurda, vatanı için şehadet şerbeti içmekte, bir an dahi gözünü kırpmaz, vatanın evladı. Ama en büyük görevin, bu vatan için yaşamak olduğunu bilmek gerekir. Uğruna ölünecek kadar güzel bir vatanda, o değerde bir yaşam sürmek gerekir. Atalarımızın canlarıyla bedel ödeyerek, bize bıraktıkları vatanı hakkıyla ve vatan yaparak yaşamak bugün bizlere düşen önemli vefa borcudur.

"EY TÜRK İSTİKBALİNİN EVLADI! İŞTE BU AHVAL VE ŞERAİT İÇİNDE DAHİ VAZİFEN; TÜRK İSTİKBAL VE CUMHURİYETİNİ KURTARMAKTIR! MUHTAÇ OLDUĞUN KUDRET, DAMARLARINDAKİ ASİL KANDA MEVCUTTUR!"

İşte Kaan'ım, sen böyle asil bir kan taşıyorsun. Annen, baban seni dini bütün, vatana millete yararlı evlat olarak yetiştirdi. Kaan'ım; askerim bu yazım sana olan tutkumun, sevgimin, şefkatimin ve gururumun ifadesidir.

Teyzesinin aşkı, büyümüş te askere de gidermiş. Kalbim aklım dualarım seninle olacak teyzem... Ne mutlu bize ki; Oğlumuz askere gidiyor. Asker teyzesiyim, görür, duyar gibiyim yürekten seslenişini;

KAAN TOSUN ÇORUM emret komutanım. Yaradan'ıma Hamd ediyorum, senin gibi evladı bize verdiği için.

Yakında gideceksin, yemin törenin olacak. Allah izin verirse geleceğim ve seni gururla onurla izleyeceğim. Yüzlerce asker arasından hemen bulacağım seni. "İşte, işte benim aşkım" diyeceğim. O milli ruhla, gururla eminim ki ağlayacağım. Olsun, olsun be kınalı kuzum, evlat için dökülen her yaş helal olsun. Gururla onurla alnından öpeceğim.

Teyzesinin gururu Allah yar ve yardımcınız olsun. Varsa hakkım helal olsun. Unutma ki Mehmetçiği Yaradan korur. Seni ve tüm askerlerimizi dualarıma sarıp sarmalayıp Allah'a emanet ediyorum.

Dr.Rifat Patır'ın asaletinin ve marifetlerinin 60 yıldır tanığıyız

İlhan ÇENESİZ

Anamın hastalığı bizi korkutur hale gelmişti. Kardeşim de ben de dayımızın eşi Lütfiye Hanım'a anne, öz annemize de ana derdik.

Babamın operatör doktor ile nereden geldiğini bilmediğim samimi bir ahbaplığı vardı.

Doktor, anamı hastaneye yatırdı. İyi de ilgilendi. Babama **"İsmail Ağa, hastanın karaciğer öd kesesinden, on iki parmak bağırsağına inen yolda tıkanma olduğunu tahmin ediyorum. Orayı tıkayan taşı düşürebilsek hastamız kendiliğinden iyileşir."** dediğini anımsıyorum.

Anam hastanede kaldığı zaman boyunca düzelme olmadı. Hatta biraz daha kötüleşti. Eve getirdik. Birkaç gün sonra çok beğenilen, iç hastalıkları uzmanı bir doktor vardı. Ona götürdük: **"Hasta hat karaciğer atrofisi, hemen Ankara'ya götürün."** dedi.

Dedi ama anam **"Ben Ankara'ya falan gitmem. Öleceğimi rüyamda gördüm. Beni rahat bırakın."** dedi ve evde kaldı.

Doktor Rifat Patır (Rifat Ağabey) tatilden dönmüştü. Duymuş, hemen akşam karanlığında bize geldi. Muayenesini yaptı. Köpürerek eriyen bir ilaç yazdı. Hemen aldık. Anam önerildiği şekilde içmeye başladı. Yanlış hatırlamıyorsam ikinci gündü. Anam falanca köydeki evliyanın türbesine götürmemizi istedi. Emektar pikabım 14 yaşını doldurmuştu. Onunla birlikte türbenin yolunu tuttuk. Türbenin yanında cami vardı. Bir de gürül gürül akan çeşme vardı. Çeşmenin etrafı iri taşlarla çevriliydi. Taşlardan birine arabamın güçlü tamponu ile çarpmış oldum. Arabanın içerisinde darbenin etkisi ile sarsıntı oldu. Anam **"Çok çişim geldi, arabayı kirleteceğim."** der demez arabanın kapısını açıp indirdik. Kapıyı siper yapmıştık. Oraya çişini yaptı. Yemyeşil idrarın miktarı da normal üstü idi.

Çeşmeden yararlanıp temizliğimizi yaptık. Türbede dualar ettik. Evimize döndük. Hastamızda yol boyu başlayan iyileşme kısa zamanda sonuç verdi.

Yanılmıyorsam operatör doktorun söylediği tıkanma, öd kesesinden gelen boruyu Rifat ağabeyin verdiği ilaç gevşetmiş, arabanın darbesi ile taş düşmüş, hastamız iyileşmişti.

* * *

5 - 6 sene kadar sonraydı. Yeni bir rahatsızlıktan sonra iç hastalıkları uzmanı doktora tekrar götürmüştük. Doktor muayeneyi yaparken yardımcı bilgi olur düşüncesiyle: **"Doktor Bey, 5 sene kadar önce rahatsızlandığında hastamızı size getirmiştik. O zamanki rahatsızlığı için 'hat karaciğer atrofisi' demiştiniz. Bu rahatsızlıkla ilgisi olabilir mi?"** dedim.

"Ben böyle bir şey söylemem. Biz karaciğer atrofisi deyince elimizi kolumuzu bağlar, hastanın 3 gün içerisinde ölmesini bekleriz!" deyiverdi.

Ölecek hastayı Ankara'ya göndererek bize Ankara'dan cenaze getirtmekle ne yapmak istediğini bugün dahi anlamış değilim.

Biz de hem hat karaciğer atrofinin ne olduğunu, hem de böyle korkunç görüntü veren hastamızı tedavi eden Dr. Rifat Patır'ın marifetini öğrenmiş olduk.

* * *

17 Nisan 2017 tarihli Yazılıkaya dergisinde Rifat Ağabey'in yazısını okuyunca bunları anımsadım. Yazı şöyle sonlamıştı: "İyi de hizmet ettiğimi sanıyorum."

O nasıl söz ağabey? Sanmak da ne oluyor?

Biz o hizmetin şıklığına, asaletine 60 seneden beri tanıklık ettik ve inandık. Minnettarız. Allah sana sağlıklı, uzun ömür versin!

* * *

"Dr. Rifat Patır hakkındaki görüşlerime katılmayan olmayacağını sanıyorum." diyecektim de demiyorum. Çünkü yanlış olur. **"Katılmayan olmayacaktır!.."** diyerek yazımı sonlandırıyorum.

En güzel günler sizlerin olsun.

“Ninda” Hitit topraklarında

Ayşe UNCU

Canan Alimdar’ın meslekteki 10. Yılı anısına Hititler’den esinlenerek oluşturduğu “Ninda” koleksiyonunda yer alan takılar, Müzeler Haftası nedeniyle Çorum Müzesi’nde sergilendi.

Canan Alimdar

Hepimizin de; mesleğimizi severek yapsak da zaman zaman, **“ufff sıkıldım bu işten”** dediğimiz olmuştur. Ama hiçbirimiz onun gösterdiği cesareti gösterip, işimizi bırakıp başka mesleklere yönelmemişizdir.

O cesur insan Canan Alimdar…

Canan Alimdar; 18 yıldır Türkiye’nin en önde gelen sigorta şirketlerinden birinde başarının zirvesindeyken, 2006 yılında tüm hayatını değiştirecek ve kendisini uluslararası alanda tanıtacak müthiş bir karar aldı. Bu kararı alırken eminim, hayatının bu denli değişeceğini kendisi de bilmiyordu.

Şimdi o; antik çağlardan günümüze ulaşan bilgiler ışığında oluşturduğu koleksiyonlarıyla birçok insanın tanıdığı ve ülkemizde erkek dominant bir mesleğin sahibi, ünlü bir takı tasarımcısı, aynı zamanda iyi bir sanatçı.

Canan Alimdar, bu kararı alırken; **“Yüreğimin sesini dinledim”** diyor ve şu anki başarısını kolay elde etmediğini vurguluyor: **“Mesleği ehillerinden öğrenmek için çıraklık yaptım diyebilirim. Mumda modelleme öğrendim, mermer tezgah üzerinde uygulamalar yaptım. Eksik yanlarımı çeşitli kurslarla tamamlamaya çalıştım. Resim kursuna gittim, çizim dersi aldım, misafir öğrenci sıfatıyla sanat tarihi derslerine girdim, mesleğimle ilgili söyleşilere, seminerlere katıldım. Birebir Temel Sanat dersi aldım. Kapalı çarşıda ustaların yanında metal tezgahında çalıştım. Tasarımdan üretime bütün aşamalarında aktif olarak yer aldım.”**

Canan Alimdar’ı meslektaşlarından ayıran en önemli özelliği, ticari amaçlı takılar yerine uzun araştırmalar sonucunda hikayeleştirdiği koleksiyonlar üreterek eserleriyle tarihe ışık tutması. Arkeolojiye her zaman ilgi duyduğunu ifade eden Alimdar, her koleksiyon öncesinde takılarla anlatacağı hikayeleri yerinde kurguluyor.

Canan Alimdar’ın Çorumlularla buluşması da tam bu noktada gerçekleşiyor, ama bu konuya geçmeden önce koleksiyonlardan bir kaçına şöyle bir göz atalım:

“Eli Belinde” koleksiyonunda yer alan ve kilim desenlerinden oluşan bir kolye.

Ayşe Uncu, Orman Cafe’de Canan Alimdar’la...

Mistik

Canan Alimdar, meslek değiştirmesindeki en önemli etkenin özgürleşme isteği olduğunu söylüyor. İçindeki özgürleşme isteğiyle olsa gerek ilk koleksiyonunda kuşlar üzerinde çalışmış ve **“Mistik”**le gönlündeki kuşları uçurmuş. Anadolu’da birlerce yıl yaşanmış kültürlerden esinlenerek oluşturduğu koleksi-

yon sonrasında logosunu da **"kuş"** olarak tasarlamış.

Taşlardan kuşlar uçuran bu tasarımda rodyum kaplama gümüş ve 18 ayar altını yarı değerli taşlarla işlemiş.

Eli Belinde

Canan Alimdar, birçok uygarlığın beşiği olan birbirinden zengin kültürleri bin yıllarca besleyen Anadolu'dan, yüzyıllardır Anadolu kadınının dokuduğu kilimlerden esinlenerek **"Eli Belinde"** koleksiyonunu hazırlamış.

Her bir parçasının kendine ait hikayesi olan koleksiyonun ana motifi **"Eli Belinde",** Anadolu kadınının sadece dişiliğini değil, bereket, uğur, kısmet, mutluluk ve neşesini de sembolize ediyor.

Bu koleksiyonda 18 ayar altın ve 925 ayar rodyum kaplama gümüşten kolye, küpe ve bilezikler yer alıyor.

Kızlara Altın Bilezik

Sanatçı öncelikle, kız çocukları için gerçek altın bileziğin eğitim olduğunu vurguluyor. Kızların kuvvetli, kendine yeten kadınlar olabilmelerinin ve kendilerinden sonraki kuşakları yetiştirebilmelerinin tek yolunun eğitimden geçtiğini ifade ediyor. Canan Alimdar, buradan yola çıkarak hazırladığı altın bileziklere de Cumhuriyet tarihine ilk kadın meslek sahibi olarak geçmiş örnek ve öncü Türk kadınlarının isimlerini vermiş: Sabiha Gökçen, Türkan Saylan, Kara Fatma gibi…

Bunlar dışında Canan Alimdar'ın Osmanlı - Bizans sikke ve dirhemlerinden esinlenerek hikayeleştirdiği **"İki Dirhem Bir Çekirdek",** bir Hindistan gezisi sonrasında ülkedeki tapınaklardan esinlenerek oluşturduğu **"Tapınak",** bir masal anlattığı **"Hümayun"** ve **"Doğadaki renklerle dansım"** olarak tanımladığı **"Gökkubbe"** koleksiyonları mevcut.

Canan Alimdar, doğma büyüme İstanbullu ama aile kökeni Rize'den geliyor. El sanatkârlığına ilgisini anneannesinden aldığını düşünüyor. Çünkü anneannenin evdeki nakış makinasında işlediği çeyizlikler, kapalı çarşıda satışa sunulurmuş. Canan Alimdar taaa o zamanlardan, **"Bu makina bana miras kalacak"** dermiş. Dediği olmuş ama nakış işlemek yerine takı tasarımcılığını tercih etmiş. Takılarına hayat verirken o nakış makinası, üzerine konulan mermerle tezgah görevi yapıyor Canan Alimdar'a.

Ve meslekte 10. yılını geride bırakırken Canan Alimdar, 10. Yıl anısına özel bir tasarım yapmaya karar veriyor. Bu arayış içinde 1000 Tanrılı Hatti halkı, Hititler ilgisini çekiyor, böylece araştırma başlıyor. İstanbul'da izlediği seminerde Yazılıkaya ekibimizden Hititolog Yrd.Doç.Dr. Özlem Sir Gavaz ile tanışıyor.

Çorum'a ilk olarak geçen sene Haziran ayında geliyor. Özlem Sir Gavaz ile Çorum Müzesi Müdürü Önder İpek'in destekleriyle gerekli bilgileri topluyor.

Ninda

Canan Alimdar, 10. Yıl anısına tasarladığı koleksiyona **"Ninda"** adını veriyor. Tabii bu rastgele seçilmiş bir isim değil. Ninda Sümerce'de **"Ekmek"** demek. Aynı zamanda Hitit çivi yazısının çözümünde anahtar kelime Ninda. Hitit tarihinin gün yüzüne çıkmasında da önder olmuş bir kelime.

NINDA - an ezatteni watar - ma ekutteni: **"Ekmeği yiyeceksiniz, suyu da içeceksiniz."** Hitit çivi yazısında çözülen ilk cümle.

Hititlerde takı çok ön planda olan bir süs eşyası değil. Canan Alimdar'ın asıl ilgisini çeken Hititler'in gösterişten uzak sade ve entelektüel yaşantısı olmuş…. Ninda koleksiyonunu şu sözlerle anlatıyor Alimdar: **"Diğer koleksiyonlarda olduğu gibi bu koleksiyonda da motiflerden beslendim. Takılardan ziyade mühürlerden, arkeoloji kalıntılarındaki desen ve figürlerden, elbise de-**

"Kızlara Altın Bilezik"ler…

senlerinden esinlendim. Bir diğer esin kaynağım da bu koleksiyonumda hiyeroglif yazıdaki ideogramlar oldu."

"Ninda" koleksiyonu Arinna, Assu, Kaluppa ve Tavananna başlıklı dört seriden oluşuyor.

ASSU: Hititçe'de Assu **"iyilik"** demek. Hitit efsanesine göre Bitki ve Bereket Tanrısı Telepinu sinirlenip Hitit ülkesini terk etti. Onun gidişiyle bitkiler soldu, kıtlık başladı, insanlar, hayvanlar üreyemez oldu. Ta ki bütün tanrıların annesi Hannahanna bir arı gönderip Telepinu'yu buldurana kadar.

Canan Alimdar, Assu serisindeki takılarla dünyaya iyilik yaymayı hedeflemiş.

ARİNNA: Canan Alimdar'ın Ninda koleksiyonunda en çok ilham aldığı ideogram, üçgenler olmuş. Üçgen, hiyeroglif yazıda **"iyilik"** demek. İkiz kenar üçgen **"kent"**i, iki ikiz kenar üçgen de **"ülke"**yi simgeliyor. Sivri bir ucu aşağı bakan üçgen ise **"kadını ve dişiliği"…**

Alimdar; **"Bu ikiz kenar üçgenden şehirler ülkeleri oluşturdu, ülkeler dünyayı… Ve onunla dişiliği sembolize eden üçgeni çizerek bir kolye tasarladım. Bu kolyenin adı Arinna'nın Güneş Tanrıçası… Bu**

Arinna serisinden "Arinna'nın Güneş Tanrıçası" adını taşıyan kolye.

kolyeyle kadınların bir araya gelmesinden çıkacak enerji ile dünyadaki kötülüklerin yok olacağını vurgulamak istedim" diyor.

TAVANANNA: Hititçe Egemen Kraliçe anlamına gelen Tavananna serisinde Canan Alimdar, Hitit mühürlerinden esinleniyor. Hititlerde kral ve kraliçe, kraliyet mührünü beraber taşır ve mühürde adları beraber bulunurdu. Uluslararası antlaşmalar ve devlet yazışmalarındaki mühürlerde kraliçenin adı kralın yanında kraliyet mühründe olurdu. Bunun en güzel örneği dünyanın ilk yazılı barış antlaşması olan Kadeş antlaşmasıdır. MÖ 1260'da Kadeş antlaşmasını Hitit Kralı III.Hattuşili ve Hitit Kraliçesi Puduhepa beraber mühürler. Anlaşmanın bir yüzünde kralın, diğerinde kraliçenin mührü vardır.

Canan Alimdar, bu eseri ile bugünün çağdaş kadınının erkeğin yanında her alanda yerini eşit şekilde alabilmesini diliyor.

KALUPPA: "Kaluppa", Hittitçe'de elbise, giysi demek. Hititler aşırı takıdan, çok abartılı, süslü giysilerden uzak durup, sadeliği tercih etmişler. Canan Alimdar da bu seride Hititler'in giysi desenlerinden esinlenmiş. Alimdar, yaşantılarından oldukça etkilendiği Hititleri anlatırken, **"Görüntünüzle karşılanırsınız, bilginizle ağırlanırsınız"** sözünü hatırlatıyor.

Canan Alimdar'ın Ninda koleksiyonu geçtiğimiz günlerde Müzeler Haftası etkinlikleri çerçevesinde Çorum Müzesi'nde sergilendi.

72 parçadan oluşan serginin açılışında bizzat bulunan Canan Alimdar, duygularını şu kelimelerle ifade etti:

"Çorum'dayken Hititlilerin binyıllar önce ayak bastıkları topraklara basmak, soludukları havayı solumak, içtikleri sulardan içmek büyüleyici bir his. Şehirlerini dolaşırken, müzede eserlerini incelerken zaman diliminde kaybolup nasıl insanlar olduklarını düşünmeye çalıştım. Nelerden hoşlanırlardı? Günlük dertleri nelerdi? Kültürlerini nasıl bu derece geliştirebilmişlerdi? Kısacası onlarla bir bütün olmaya çalıştım. Hititler'den esinlendiğim 10. Yıl koleksiyonumu Çorum Müzesi'nde sergileme imkanının bana sağlanması ve yüzyıllardır bu topraklarda süregelen misafirperverliğin gerek müze yetkililerince, gerekse Hitit Üniversitesinin değerli hocalarınca gösterilmesi benim için çok onur vericiydi."

1977
ÖZKENT
KİREMİT
www.ozkentkiremit.com.tr

GURURLUYUZ

40. YILIMIZIN MUTLULUĞUNU YAŞIYORUZ.

"1977 yılından itibaren, çatı kaplamaları sektöründe kaliteden ödün vermeden ve sürekli büyüyerek hak ettiğimiz önemli bir yer edindik. Bugünden sonra da amacımız aynı şevk ve azimle daha iyisini üretmek ve daha üstün seviyede hizmet vererek, müşterilerimizin memnuniyetini devam ettirmektir.

Bu vesile ile müşterilerimize, çalışanlarımıza, tedarikçilerimize, paydaşlarımıza ve tüm dostlarımıza

TEŞEKKÜR EDİYORUZ."

ÖZKENT KİREMİT TOPRAK SAN. VE TİC. A.Ş.
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ŞEREF ÖZÜCAN

Kalitenin Sembolü!

İşitme sorunlarınızda
bir telefon kadar yakınız
ŞAMLIOĞLU
İŞİTME MERKEZİ
Odyometrist
Demet Aygün Kubat
Bahçelievler Mah. Çamlık Cad. 36/A ÇORUM
Tel: 0.364.221 96 62 - GSM: 0.541.403 09 19

Gazanfer
ERYÜKSEL

ŞİİR TURU

Turgut Uyar demiş ki:

-En iyi ben yenilirim;
dosta, düşmana, aşka...

Tomris Uyar demiş ki:

-Biri geliyor,
hayatımıza bir makas atıyor;
o yaşadığımız bölüm,
bütünün dışına düşüyor.

Cemal Süreya demiş ki:

-Kim istemez mutlu olmayı
ama mutsuzluğa da var mısın?

Edip Cansever demiş ki:

-Özlemim sanadır,
varsın kar yağsın, daha yağsın
seni arındırıncaya kadar.

Didem Madak demiş ki:

- İnsan kaybolmayı ister mi?
Ben işte istedim bayım.
Uzaklara gittim
Uzaklar sana gelmez, sen uzaklara gidersin
Uzaklar seni ister, bak uzaklar da aşktan anlar bayım!

Metin Altıok demiş ki:

Öyle yalnızız ki bu panayırda
Sevgimiz durmadan bir taşı ovar.
Sevgilim aşk da uyar çevreye
Ve kendine parlak bir yalan arar.

Sabahattin Ali demiş ki:

- Kaybedilen en kıymetli eşyanın, servetin, her türlü dünya saadetinin acısı zamanla unutuluyor da, kaçırılan fırsatlar asla akıldan çıkmıyor ve her hatırlanış da insanın içini sızlatıyor. Bunun sebebi herhalde "bu böyle olmayabilirdi" düşüncesi, yoksa insan mukadder telakki ettiği şeyleri kabule her zaman hazır.

Tezer Özlü demiş ki:

" Haykırmak istediğim çok şey var. Büyük kayıplar yıkacak değil bizi. Açıkça birbirimizle konuşamıyorsak ben ağlamak, bağırarak ağlamak için bahçenin yeşillikleri gerisindeki odama geçiyorsam, biliyor musun, ne güzel ağıtlar içinde uyuyakalmak? "

Oğuz Atay demiş ki:

- Kelimeler albayım, kelimeler.
Bazı anlamlara gelmiyor.

Attila İlhan demiş ki:

çünkü ayrılık da sevdaya dâhil
çünkü ayrılanlar hala sevgili!

Behçet Aysan demiş ki:

Kırgınım, saçılmış
bir nar gibiyim
sessiz akan bir ırmağım
geceden
git dersen giderim
kal dersen kalırım

Nazım Hikmet demiş ki:

Seni düşünmek güzel şey,
ümitli şey,
dünyanın en güzel sesinden
en güzel şarkıyı dinlemek gibi bir şey...
Fakat artık ümit yetmiyor bana,
ben artık şarkı dinlemek değil,
şarkı söylemek istiyorum...

Nazım HİKMET
(15 Ocak 1902 – 3 Haziran 1963)

BABA

Baba!
her yılbaşında
sana söyleyecek
bir tek
sözüm var:
"Seni ne kadar çok seversem
o kadar
çok olsun ömründen geçen yıllar..."

Baba!
Babam, ağabeyim, kardeşim, arkadaşım!
Ne zulüm, ne ölüm, ne korku
başımı eğemez!
Yalnız senin elini öpmek için
eğilir başım.

Binyazar'a göre, "Yerel olmadan evrensel olmaz"...

"Çorum kadını yeniliğe açık, ama geleneksel kültürü de ezdirmiyor"

"Günümüzde bir takım yazarlar var ki, Yaşar Kemal gibi kökten beslenmedikleri için yapay kalıyorlar" diyen Adnan Binyazar, "benzemezliklerin uyumu"ndan söz ederken, "Hiç benzemeyenler de birbirini severler. Hatta, kadın veya erkek, eşi kendisine çok benzediği için ondan nefret edebilir" diye konuşuyor.

Edebiyat dünyasını "karışıklık içinde" diye tanımlayan Binyazar, "Bir kısmı, ulusal değerleri tam anlamıyla kavramadan ulusalcı kesiliyor, diğer bir kısmı ise, Batı'yı taklit ediyor, ama Batı'nın edebiyatta geldiği yerin farkında değil" ifadesini kullanıyor.

"Çorum'da konuşmaların tınısı çok güzeldir. Benim Çorum'da yaşadığım dönemde, elini öpmek için fırsat kolladığım teyzeler vardı. Şiir gibi konuşurlardı. Ellaam denir mesela. Allahü-alem (Allah şahittir ki) sözünün değişime uğramışıdır.

Beğenmek yerine kullanılan 'baanmek' inanılmaz güzellikte oturur cümleye."

Selda FINDIK

Adnan Binyazar, gazetemizi ziyaretinde arkadaşımız Selda Fındık'la... (Fotoğraf: Recep SERBES)

Filiz Binyazar, Çorum'a son gelişinde... Bu fotoğraftan 3 ay sonra hayata veda etti.

Temmuz 1990... Filiz Binyazar'ın, yeğeni Tijen'in (Alper) düğünü için Çorum'a gelişi... Daha doğrusu Çorum'a son gelişi... (Soldan sağa: Ağabey Atilla Laçin'in eşi Gülten Laçin, Soner Laçin'in -merhume- eşi Ferhan Laçin, Tijen Laçin Alper, -merhume- Filiz Binyazar)

Adnan Binyazar, Atilla Laçin, Filiz Binyazar ve Ferhan Laçin, yine Temmuz 1990'da Pirbaba Çamlığı'nda...

Ne yazar deme karısı ölmüşse
Acısından dev olmuştur işte
Gök ağzında leblebi
Bakışları Hitit elleri Çorum
Yazar yüreğine Adnan Binyazar

*

Türk şiirinin büyük ozanı Fazıl Hüsnü Dağlarca, Adnan Binyazar'ın acısına bu dizelerle katılmıştı yıllar yıllar önce…

Çorum'un gördüğü büyük aşklardan birine de tanıklık eder adeta bu dizeler.

Çorumlu öğretmen Sabri Laçin'in kızı Filiz Laçin, Öğretmen Okulu öğrencisidir. Adnan Binyazar ise, aynı okulun genç edebiyat öğretmeni…Ama, öğretmen-öğrenci olmaları engel değildir yüreklerinde aşkın filizlenmesine… Filiz Laçin okulu bitirdiğinde, yaşamlarını birleştirirler. Yıl 1961… Filiz 20, Adnan ise 27 yaşındadır.

O yılların Çorum'unda dillere destan bir aşk…

Çeşitli yerlerde uzun öğretmenlik yılları ve mutlu bir beraberlik…

Binyazar, Selda Fındık'a Çorum günlerini anlatırken ilginç tespitlerde bulundu.

Filiz-Adnan Binyazar çiftinin (sol başta) nişanlılık döneminden… Anne Raife, ağabey Atilla ve en küçük kardeş Soner Laçin…

Ardından 1980 yılında Almanya'ya giderler. Adnan Binyazar, Berlin Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaya başlar.

Mutlulukları, her geçen yıl bir öncekinden daha yoğun olarak sürmektedir. Ta ki, Filiz Binyazar'ın amansız hastalığın pençesine düşmesine kadar…

Filiz Binyazar, 5 Ekim 1990'da Berlin'de, 49 yaşında hayata veda eder. 13 Ekim'de Çorum'da, Ulumezar'a defnedilir.

Adnan Binyazar, fırsat buldukça gelir Çorum'a, sevgili eşinin mezarını ziyaret eder, sevgisini fısıldar toprağına…

Ve ne de güzel anlatılmıştır bu sevgi, Dağlarca'nın dizelerinde…

*

Bu kısa anlatım, YAZILIKAYA'nın Kasım-Aralık 1996 tarihli 6. sayısında, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Eş Ağıdı" isimli şiiri ile birlikte yer almış.

Adnan Binyazar, YAZILIKAYA'nın Haziran-Temmuz 1996 tarihli 2. sayısında ise, 1958 yılının Temmuz sonlarında Çorum'a ilk gelişini anlatmış, ÇORUM HABER'i ziyaretinde…

(Derginin tarihleri ile sayıları arasında çelişki bulanlar haklılar, çünkü, o dönemde bazen ayda bir, bazen iki ayda bir yayınlanabilmiş YAZILIKAYA. Ama renkli kapakla, dergi formatında ve son derece kaliteli bir baskıyla, dolu dolu bir içerikle.)

*

Türk yazınının büyük ustalarından Adnan Binyazar'ın, ne kadar derin, ne kadar donanımlı ve ne kadar güçlü anlatım yeteneğine sahip olduğunu belirtmeye herhalde gerek yok.

Söyleşimiz sırasında öyle çarpıcı cümleler kullanıyor ki… Örneğin;

"Japonlar, insanı estetiğe biat ettiriyorlar."

"Bir kadının giyiminden, duruşundan, ruhunu ve tabiatını anlarsınız."

"Picasso, herkesin yapamadığını yaptığı için bu kadar ünlü."

"Bir sanatçıyı bir başka sanatçıyla kıyaslamak çok saçma."

"Günümüzde bir takım yazarlar var ki, Yaşar Kemal gibi kökten beslenmedikleri için yapay kalıyorlar."

*

"Benzemezliklerin uyumu"nu anlatıyor sonra. Son zamanlarda çokça bunu savunduğunu söylüyor, "Hiç benzemeyenler de birbirini severler. Hatta, kadın veya erkek, eşi kendisine çok benzediği için

Tarih 1 Temmuz 1961…Filiz-Adnan Binyazar'ın Halkevi Salonu'ndaki düğünü…

ondan nefret edebilir. Bunun örnekleri o kadar çoğalmaya başladı ki…" diyor.

Edebiyat dünyası ile ilgili sorumuzu, "karışıklık içinde" diye yanıtlıyor; "Bir kısmı, ulusal değerleri tam anlamıyla kavramadan ulusalcı kesiliyor, diğer bir kısmı ise, Batı'yı taklit ediyor, ama Batı'nın edebiyatta geldiği yerin farkında değil…"

*

Çorum'a getiriyoruz sözü…

"Çorum değişik bir yer, yıpranmamış gelenekleri var. Ama Çorum'un romanı bu şekilde yazılabilmiş değil. Mehmet Seyda veya Kemal Tahir dış gözlemciler. Çorum'u içten yaşamamışlar. Oysa roman, o yöre insanlarının ruhunu kavramayı gerektirir."

Yerel ile evrensel arasındaki bağı da şöyle anlatıyor Adnan Binyazar:

"Yerel olmadan evrensel olmaz. İşte burjuva kültürü dediğimiz olgu, yerel zenginlikleri ortaya çıkarır ve evrensele malzeme oluşturur, o bağı kurar."

*

"Aşk, sizin yarattığınız bir şey" diyor Binyazar, "Gerçekse vardır. Yoksa dizi aşkı olur…Köksüzdür, yapaydır."

Sanatçıyı "besleyici", okuyucuyu, izleyiciyi ise "beslenen" olarak tanımlıyor büyük yazar.

Ve "İnsanın yaşı yok" sözüyle, yaşadığımız sürece öğrenmemiz, öğretmemiz ve üretmemiz gerektiğine vurgu yapıyor.

*

Çorum'a geldiğinde şehir nüfusunun 26 bin olduğunu anlatarak, fiziki bakımdan olumlu değişimler gözlemlediğini belirten Adnan Binyazar, "Kaldırımlarda bile faydacı bir anlayış ve estetik kaygısı gözlemledim. Faydacıdan kastım, insanların kaymayacağı şekilde bir malzeme seçimi ve görme özürlülerin bile düşünülmüş olması. Elbette görünüm olarak da güzellik aranmış. Ama, işyeri isimlerinde bolca yabancı sözcük kullanılmasını yadırgadım. Çorum, büyük kentlere benzemek zorunda değil. Tersine, geleneksel kimliğini, benliğini koruduğu sürece daha değerli." ifadelerini kullanıyor.

Filiz-Adnan Binyazar çifti, evliliklerinin ilk dönemlerinde…

Ve Çorum'la ilgili değerlendirmelerini şöyle sürdürüyor:

"Çorum, aktif bir şehir. Herkeste yenilik yapma arayışı var. Bireysel olarak kendini gösterme güdüsü çok fazla.

Çorum'da kültüre, iyi yaşamaya, modern olmaya teşebbüs de çok güçlü. Bunda ise kadınların payı büyük. Kadınlar, geleneklerine bağlı, muhafazakar, ama yeniliklere de açıklar. Yenilikleri sindirirken, geleneksel kültürü de ezdirmiyorlar.

Çünkü, Kybele bu iklimin kadını.

Belki görünmüyor, ama kültürün temelinde kadın var.

Batı'yı geliştiren de gelenekselliğin, yerel kültürün korunmasıdır.

Örneğin, kalıplaşmış haliyle İncil bir felsefe değildi.

Üç öğretmen 27 Mayıs 1963'te… Baba Sabri Laçin (27 Mayıs İlkokulu Başöğretmeni), Filiz Binyazar (Tanyeri) ve Adnan Binyazar (Çorum Öğretmen Okulu)…

Luther İncil'i Latince'den Almanca'ya çevirdi, felsefenin yolunu açtı."

*

"Çorum'a gelince bambaşka bir kimliğe bürünüyorum, çok daha keyifli oluyorum"…

Bunu biraz da, Çorum'da kullanılan bazı sözcüklerin veya deyimlerin, hiçbir yerde kullanılmayan, çok özel, çok anlamlı oluşuna bağlıyor Binyazar:

"Çorum'da konuşmaların tınısı çok güzeldir. Benim Çorum'da yaşadığım dönemde, elini öpmek için fırsat kolladığım teyzeler vardı. Şiir gibi konuşurlardı.

Ellaam denir mesela. Allahüalem (Allah şahittir ki) sözünün değişime uğramışıdır.

Beğenmek yerine kullanılan 'baanmek' inanılmaz güzellikte oturur cümleye."

*

Çorum'un meşhur ak pekmezini anlatırken, "Çorum'un pekmezi, dünyanın en güzel pekmezidir" diyor Binyazar.

Daha sonra, Çorumlu'nun temel bir özelliğinin altını çiziyor:

"Çorumlu hatır sayar, ama hatırının da sayılmasını ister."

1980'li yılların başı… (Soldan sağa: Atilla Laçin, kızı Tijen, anne Raife Laçin ve Filiz Binyazar)

Filiz-Adnan Binyazar, bir düğünde dans sırasında…

Eş Ağıdı

Çorum'da doğmuş Hititli bir kız
Ben Hititli bir genç
Sevgimizi kıskanan ölüm
Bütün ölümlerden iğrenç

Gömüldü ya Çorum toprakları hep açar
Nice çiçekleriyle onu
Ben gece gündüz sevgisini açarım
Yadsırım ölüm denen sonu

Hitit karanlıklarında
Sesin gecemizi aydınlık ederdi
Sanki güzelliğin
"Sen beni benden çok yaşayacaksın" derdi

Karımı çok sevdim binlerce yıl
Seviyorum da
İşte gece bir çiçek gündüz bir çiçek
Hitit yeli evliliğimizi büyütür Çorum'da

Ne yazar deme karısı ölmüşse
Acısından dev olmuştur işte
Gök ağzında leblebi
Bakışları Hitit elleri Çorum
Yazar yüreğine Adnan Binyazar

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

ÇORUM'DA İLK İZLENİMLER

ADNAN BİNYAZAR

Bilmediğim bir yere doğru yola çıkmışsam, dilime sözler takılır, dizeler dolanır. 1956 yılının Haziran sonlarında Van'ın Gülpınar ilçesinde Put köyüne öğretmen olarak giderken, her engelle karşılaştığımda, **Katherine Mansfield'in "Şu hayat çok yorucu! Şu hayat çok yorucu!"** sözlerini yineleyip durmuştum. 1958 yılının Temmuz sonlarında ise, Ankara-Çorum arasını, **Cahit Külebi'nin "Tozlu yolların aktığı ırmak!"** dizesiyle almıştım.

Ne garip Çorum'a girer girmez, yoğun bir toz bulutu karşıladı beni; ve ben bundan hiç yakınmadım. Çorum'un o tadına doyulmaz ekmeğini yoğurt çanağına banarken, lokantada, okulların sonbahar sınavlarını denetlemeye gelen Cahit Külebi'yi uzaktan gördüm. O ilk Çorum akşamında, sonradan dostluğunu kazanma onuruna erdiğim Cahit Külebi'nin yanına yaklaşamadığımı çok iyi anımsıyorum. **Çorum, tozlu yolların aktığı ırmaktı. Daha ilk günden, bir tozlu ırmağın içinde bir çakıl taşı olacağım duygusu beni şaşırtmıştı.**

Görev gereği başka kentlere atandım, ama 1958'den bu yana Çorumla bağlantım hiç kesilmedi. Şimdi ise orada yüreğim yatıyor.

Ara ara gidip gelişlerde, **Çorum'daki olağanüstü gelişmeyle daha nesnel boyutta algılayabiliyordum. Her biri neredeyse yarım kilo gelen Fidanlık elmalarının Çimento Fabrikasının tozlarıyla nasıl güdükleştiğini , giderek yok olduğunu görüyordum. Fabrikanın tozları, Çorumlu için onulmaz bir yara gibiydi. Hava kirliliğinden, Ankara'nın o beyazın beyazı kedileri nasıl grileştiyse, Çorum damlarının insanı umut veren kiremitleri de çamur rengini aldı.**

Bundan bir kaç yıl önce,bir Karadeniz kıyı ilçesinden Çorum'a dönüşümü anımsıyorum. Rutubetten tere batmış bedenimizi Çorum'un küfür küfür esen yeli karşılamıştı. Önceleri toz bulutlarını sürükleyip insanı doğduğuna pişman eden bu yel, şimdi bir sağlık kaynağı idi. Çorumlu bu yeli tozdan topraktan arındırdı da, bu fabrika tozlarıyla baş edemedi. Son gelişlerimde, önlem alınmasına karşın, yine de toz sızıntılarından yakınanlarla karşılaşıyordum.

Çevre konusu ülkelerin temel politikası haline geldi.

Sanırım, **çevre bilincini ilk kavrayan kentlerden biri Çorum'dur. Çorum, dünyada ve ülkemizde bir çok kentin başaramadığını başarmıştır. Çorum şu ya da bu kentle karşılaştırılamayacak denli ileri gitmiştir bu alanda.**

Bin yıllardan bu yana getirdiği töresiyle, insanca değerleriyle, Anadolu'nun ortasında yeşeren çağdaşlığıyla, Çorum'a da bu temizlik yakışıyor.

Uzun yıllardan beri Berlin Üniversitesi'nde görev yapan Adnan Binyazar, yıllık izinlerinde birkaç gün de olsa Çorum'a gelir, sevgili eşi Filiz Binyazar'ın mezarını ziyaret eder. Kayınvalidesini, diğer yakınlarını görür. ÇORUM HABER'e uğramadan da gitmez. 26 Haziran 1996 günü Çorum'a gelen Binyazar, gazetemizi ziyareti sırasında, Genel Müdürümüz Mehmet Yolyapar ve Sanat Yönetmenimiz Gazanfer Eryüksel ile söyleşti.

YAZILIKAYA SAYI:2 (Haziran-Temmuz 1996)

“Modern insanın korku, yalnızlık ve hüznünden çok etkileniyorum”

Altan ÖZESKİCİ

İnsanın mağara duvarına yaptığı resimlerden tutun da bugünün sanat ortamına kadarki tüm sanatsal çabalar benim kaynaklarımdır...

Nurettin Akkaya, 1970 Çorum doğumlu. 1991 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Bölümünden mezun oldu. 1997 yılında Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde yüksek lisansını tamamladı.

Sanat yaşamında 21 kişisel sergi ve çok sayıda karma sergilere katılan sanatçı, halen Samsun İlkadım Güzel Sanatlar Lisesi'nde Görsel Sanatlar öğretmeni olarak çalışıyor.

Değerli dostumla söyleşiye, “Sizi resim yapmaya yönelten kişi ya da ortam oldu mu?” sorusunu yönelterek başlıyorum.

•Çocukluğumdan beri resim yapmayı seviyordum, bütün çocuklar gibi. Lise döneminde resim öğretmenlerim sayesinde üniversitede resim okumaya karar verdim. Burada öğretmenlerin payını gerçekten gözden kaçırmamak gerek diye düşünüyorum. Çorum Atatürk Lisesinde öğretmenim olan Semra Çöplü 'ye ayrıca teşekkür etmek isterim. Bizlere resmi tekrar tekrar sevdirdiği ve bu yolda eğitime teşvik ettiği için.

•Resim yaparken hangi duygu ve düşünceler doğrultusunda üretiyorsunuz?

•İnsani durumlar benim resmimin asıl çatısını oluşturmaktadır. Modern dünyanın, küreselleşmenin ve hızla gelişen teknolojik gelişmelerin insanı kendine yabancılaşan bireylere döndürdüğü ortadadır. İşte bu modern insanın korku, yalnızlık, hüzün gibi duygu durumları beni etkileyen konulardandır. Figürleri soyutlayarak lekeci bir anlayışla resimlerimi üretiyorum. insanın en güzel ve içtenlikle kendini ifade ettiği çeşitli sanat dallarından da esinlendiğim söylenebilir. Ayrıca fonda kullandığım yazıların kaynağı tarihsel bir gönderme olarak Hititleri işaret etmektedir.

Belediyelerin heykel diye şehrin çeşitli yerlerine diktiği kötü işler sanatın ne olduğunu yeniden sorgulamamızı gerektiriyor.

•Türkiye'de sanat hak ettiği yeri görüyor mu?

•Maalesef yeterince gördüğünü söyleyemeyeceğim. İstanbul, Ankara dışında sanatsal faaliyetler yok denecek kadar az. Bu alana dünya çok büyük paralar yatırırken ve dönütlerini de alırken biz onları seyretmekle yetiniyoruz.

•Örnek aldığınız ve sizde iz bırakan kişi veya kişiler kimlerdir

•İnsanın mağara duvarına yaptığı resimlerden tutun da bugünün sanat ortamına kadarki tüm sanatsal çabalar benim kaynaklarımdır. Her sanatçının işi öznel ve değerlidir. Tüm bu sanatçıları tanırken üniversitedeki tüm hocalarımızın yanısıra özellikle atölye hocam Cengiz Savaş önemli bir yerde durmaktadır.

•Ülkemizde ve dünyada sanat ve özgürlüğün hangi aşamada olduğunu düşünürsünüz?

•Sanatın bireysel bir üretim olduğu düşünüldüğünde neredeyse denenmemiş bir yöntem kalmadığını düşünüyorum. Avangart işlerin yanında daha önceden kullanılmış yöntemlerin de hala kullanıldığını görüyoruz. Sorun üretimden çok sanat tüketicisiyle buluşma aşamasında çıkıyor. Yerel yönetimlerin, hatta ülkeyi yönetenlerin sanata yaklaşımında problemler olduğu çok açık. Koca koca şehirlerde doğru dürüst sanat galerilerinin olmayışı, ya da işlevsiz oluşu ne kadar acınası bir durum.

Özdemir ASAF
(1923 – 1981)

DİYALOG

Babamın öldüğünde aylardan
Hazirandı,
O elli dördündeydi, ben yedi.
Bir ışık söndüğünde yol yandı.
O kedi bunları nasıl da bildi.

HAYAT PARASIZ OLMALI...

Banu ÖZDİL YÜCEL

Paranın artık yaşamınızda olmadığı, teknolojininse, insanlığın yıkımı için değil yükselişi için kullanıldığı **'çağın zihniyetini'** yakalamış bir medeniyet hayal edin…

Bilimkurgu romanından fırlamış gibi görünen böyle bir toplum oluşturma fikri, ilk kez Jacques Fresco'nun ağzından, **'Venüs Projesi'** adıyla **'Zeitgeist Addendum'** belgeselinde, dünya kamuoyuyla paylaşıldı. Bu organizasyon, Jacque Fresco ve Roxanne Meadows tarafından 1995 yılında başlatıldı. Jacque Fresco'nun hayatının ve çalışmalarının anlatıldığı Planlı Gelecek (Future by Design) 2006 yılında yayınlandı.

Venüs Projesi'ne isim kaynağı olan Venüs, Florida'da Okeechobee Gölü yakınlarında 85.000 m^2 alana sahip bir araştırma merkezidir. Venüs Projesi geliştirdiği planla, özet olarak huzurlu ve sürdürebilir temeller üstüne oturmuş evrensel bir toplum vaat ediyor ve insan haklarının bir kâğıt parçası değil, yaşam tarzı olduğu bir toplumun altını çiziyor.

İnternette çığ gibi büyüyen 21. yüzyılın ütopya hareketi Zeitgeist'ın fikir babası Jacques Fresco. 13 Mart 1916 yılında dünyaya geldi. Büyük Buhran (1929) sonrası, eğitimi bırakıp, kendi Rotor Craft Helikopter Şirketi'nde profesyonel iş yaşantısına başladı. Birçok şirkette çeşitli görevler üstlendi. Kendini eğitmiş bir endüstri tasarımcısı olan Fresco aynı zamanda sosyal mühendis, mucit, yazar ve dünyanın en önemli fütüristlerinden biri, günümüzün Leonardo da Vinci'si olarak gösteriliyor. 2008 yılında ülkemizde gerçekleşen Fütüristler Zirvesi'ne onur konuğu olarak davet edilmiştir. **'Eğer hala devam eden uluslararası sorunların sona ermesini istiyorsak, Dünya'yı ve onun zengin kaynaklarını parsellemek yerine, tüm insanlığın ortak mirası olarak kabul etmeliyiz.'** sözleri ile zirveye damgasını vurmuştur.

Zeitgeist, Dünya'nın sahip olduğu zengin kaynakların ve teknolojinin yardımıyla, insanların doğaya sahip değil, doğaya ait olduğu fikrini benimsiyor ve şimdiki sistemin, dünya üzerindeki tüm sorunlara neden olduğunu iddia ediyor. Temel olarak şu soruya cevap arıyor, **"20. yüzyılda Bilgi Çağı 'savaş' ile geldi, 21. Yüzyılda, Bilinç Çağı'na 'barış' ile neden girilmesin?"** Asimov'un, hiç gece olmayan gezegende geçen hikâyesindeki insanlar, ilk defa yıldızların ışığını gördüklerinde nasıl korkuyorlarsa, biz de barışın aydınlatıcı ışığından o kadar rahatsızız... Diye devam ediyorlar.

Zeitgeist ve Venüs Projesi ne öneriyor? Fresco'nun gelecekle ilgili planlarını gerçekleştirmek amacıyla kurduğu bir organizasyon. Bir web site aracılığıyla yayınladığı video ve belgelerle, toplumu geliştirmek ve daha ileri taşımak amacıyla kaynak bazlı ekonomiye geçmenin; yenilenebilir şehirlerin, enerji etkinliğinin, doğal kaynak yönetiminin ve gelişmiş otomasyonun önemini topluma sağlayacağı faydaya odaklanarak açıklıyorlar.

Projenin amacı, zaten bildiğimiz şeyleri uygulamaya koyup, sürdürülebilir, gelişmiş, medeniyet seviyesine ulaşmak. Yıllar süren savaş, açlık, yoksulluk ve insanların haksız yere çektikleri acılar, aslında önlenebilir olmakla beraber, kabul edilemez bir gerçek. Bunun için de bildiğimiz medeniyetin yeniden en baştan tasarlanması gerektiğini düşündürmekteler.

Yakın gelecekte paradan, politikadan, bireysel ve ulusal çıkarlardan bahsedilmeyen, amacı yüksek bilinç ve huzur seviyesine ulaşmak olan bir toplum öngörmekteler. Çok idealist görünüyor olabilir fakat bu düşünce yıllar süren deneysel araştırmalar sonucu ortaya çıktı. Yapmamız gereken eğitim, ulaşım ve temiz enerji kaynaklarının üstüne gitmek. Asıl ihtiyacımız olan, dünyanın kaynaklarını akıllıca kullanmak...

Dünya kaynakları herkese ait... Küresel rekabet ve teknoloji hızla ilerlerken, uluslar ve insanlar ortak tehditlerle karşı karşıya... Aşırı nüfus artışı, enerji kıtlığı, küresel ısınma çevre kirliliği, su kıtlığı, ekonomik buhranlar, kontrol edilemeyen salgınlar gibi sorunlar hepimizi tehdit ediyor. Birçok insan bu durumların ortaya çıkmasını önlemek için uğraşmasına rağmen sosyal ve çevresel problemlerin devam etmesinin nedeni, dünyanın zengin kaynaklarının çoğunun bir kaç güçlü devletin ve onların finansal çıkarları için kullanılması.

Zeitgeistler, tüm bu amaçlarına ulaşmak için, kaynak bazlı ekonomiyi savunuyorlar, günümüzde bütün hizmet ve ürünlerin parasız karşılandığı, kaynak bazlı bir ekonomik sistemde yaşamıyoruz. Aslında dünyada kaynak bolluğu var. Bizim kaynakları paylaştırma fikrimiz parasal hiç bir sisteme bağlı olmayacak ve piyasa ekonomisinin yarattığı **'kısıtlı kaynak'** yalanını ortadan kaldıracak görüşüne sıkı sıkıya bağlılar. Bugün çok yüksek teknolojiye sahibiz. Fakat sosyo-ekonomik yapımız çağ atlamamıza engel oluşturuyor. Tamamen borçsuz ve her şeyin bol bulunduğu bir dünya yaratabiliriz. Teknolojinin ve bilimin insanlar için ve zekice kullanımıyla yüksek refah seviyesinde, çevreci bir toplum oluşturmak istiyoruz demektedirler.

İnsanlığın yön ve amaç algısını değiştirmesi ve güncellemesi gerekiyor. Temel problem insanoğlunu doğadan ayrı bir varlık gibi düşünmek. Oysa bütün değerlerimiz, inançlarımız ve davranışlarımız doğal bir süreç olduğu kadar, doğanın kanunlarının bir parçası. Hepimiz dünyada var olan genel bilincin küçük parçalarıyız.

Gelecekteki dünyanın tasarımlarını yapan adam... Dünyanın gelecekte nasıl olabileceğini Venüs Projesiyle harika bir şekilde tasarladı, bilimsel olarak gelecekte neler yapabileceğimizi gözlerimizin önüne serdi. Jacques Fresco 13 Mart 1916 yılında dünyaya açtığı gözlerini, 18 Mayıs 2017'de, 101 yaşında iken kapattı… Bilin istedim…

*

Politika iyiydi, yüz yıl önce. Günümüzde ise politikacıların artık hiçbir problemi çözme yetisi kalmamıştır çünkü onlar davranış, tarım, okyanus bilimi gibi alanların öğrencileri değiller ve dünyanın nasıl işlediği hakkında hiçbir fikirleri yok. Dolayısıyla, insanların duymaktan hoşlandığı şeyleri söylerler ve bu onlara seçimler kazandırır. Öte yandan, bilim ise toplumun onayıyla ilgilenmez. Yaptıkları şudur: eğer herkes dünyanın düz olduğunu söylese dahi dünyanın yuvarlak olduğunu kanıtlar göstererek söylerler. Ancak **"dünya biraz düz, biraz da yuvarlaktır."** demezler. Bu politikacıların işidir.'

Jacques Fresco

Biri bana sordu 'sen akıllı adamsın, neden zengin değilsin?', ben de 'sen zengin adamsın, neden akıllı değilsin?' dedim. Jacques Fresco

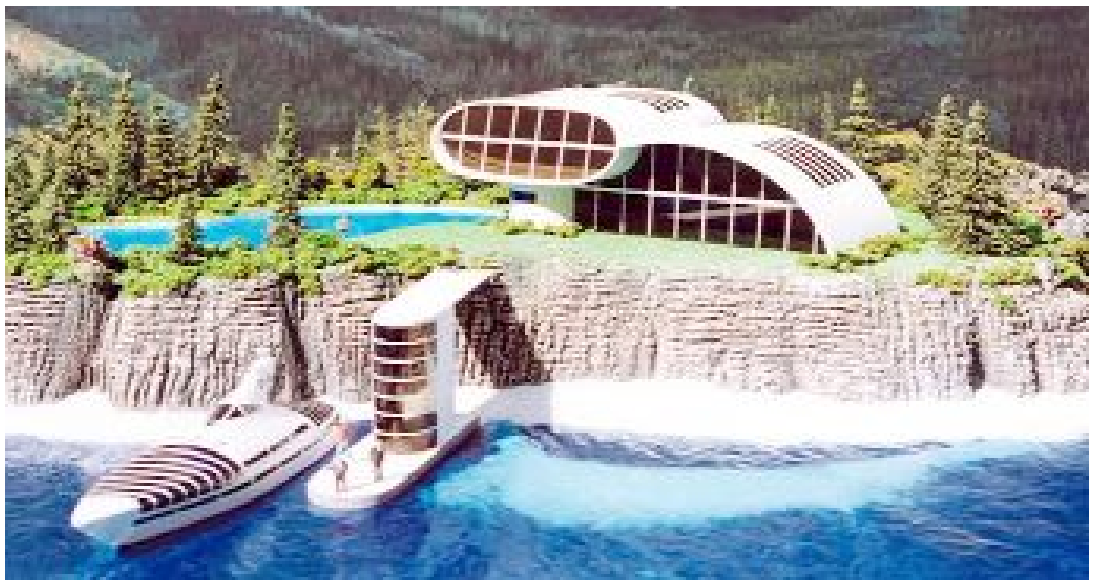

Zamanlar Değişir, Zamansa Hep Aynı Kalır

Ne büyük bir meseledir **"zaman"** terimini tanımlamak... **"Zaman"** kadar gizemli ve kayıp giden bir şey yok. Bizi beşikten alıp mezara kadar götüren, durdurulmaz, evrenden büyük, görünmez, acımasız bir güç zaman denen şey.

Antik çağlarda, bilim ve felsefe bir bütün oluştururken, zaman üzerinde yorumlar değişiyordu. Birçok filozof, bilim adamları, şairler ve sanatçılar zamanın ne olduğuna dair cevaplar üretmeye çalışmış. Zaman, Eraklit'e göre değişir ve yenilenir; Platon'a göre, düşen şeylerin özelliğidir; Aristo'ya göre, durağan ve hareket eden şeylerin ölçüsüdür. Birçok düşünürler için ise, zaman tanımlanmaz bir şeydir. Böylece, VII. yüzyılda St. Augustine'in itiraflarında, **"Zamanın ne olduğunu bilirim, ama bana açıklamasını sorarsanız ne diyeceğimi bilmiyorum"** ifadesi yer almıştır. Çağdaş varoluşçu filozof, Martin Heidegger de benzer bir şekilde, zamanın tanımlanması hakkında kelimelerinin yoksun olduğunu itiraf etmiştir. Bu araştırmalarda önemli bir noktaya varan ve zamanın ölçülebilir, evrenin aktivitelerini düzene sokabilmek için gerekli olduğunu savunan ilk düşünür, Galileo Galilei'dir.

Çoğumuz zamanı, gelişen ve değişen olgularla ilişkilendirme eğilimindeyiz. Zaman aslında yaşarken ayaküstü tek yöne hareket eden, mevcut durumu oluşturan, kayıp giden ilginç ve soyut değişkendir. Ya geçmiş hala var mı? Evetse, nerede? Gelecek çoktan belirlenmiş ve bizim için orada bekliyor, üstelik ondan haberimiz yok bile... Bu soruların zincirlenmesi çıkmaza götürürken **"zaman, insanoğlunun en büyük yanılsaması mıdır?"** sorusuna yönlendirir. Garip gelebilir, ama klasik fizikçiler filozoflara oldukça zor

Yrd.Doç.Dr.
Erjada PROGONATİ

bir görev bırakarak, zamanın ne olup olmadığı sorusunu daima önlemeye çalışmıştır. Sebebi muhtemelen, uzayı, zamanı ve hareketi şekillendiren Newton ve Einstein'in ezici otoriteleridir. İkisi de evrenin olağanüstü net modelleri inşa etmiştir. Ancak bu yapıları ortaya attıktan sonra, yapıların temelleri hakkında çok endişe duymamışlardır ve bu konuda epey boşluklar bırakmışlar. Hiç şüphesiz ki bu teoriler büyük gerçeklerle dolu, fakat ikisi de zamanı verilen bir değişken, birincil bir unsur olarak göstermişler.

Zamanın sadece bir yanılsama olabileceği fikrini Newton ortadan kaldırmıştır. İnsanın sonsuzluğu anlaması için ilk önce, zaman gibi bir değişkeni anlaması gerekir. Newton için zaman vardır, nasıl ve kim tarafından ölçüldüğüne bakılmaksızın herkese eşit akan unsurdur. Newton'a göre, zaman mutlak bir ölçüdür.

Zamanı mutlak bir ölçüt olmaktan çıkarıp bireyselliğe bağlayan bilim adamı, Albert Einstein idi. Einstein, uzay unsurunu da değerlendirmeye alarak dört boyutlu bir **"uzay-zaman"** alanı oluşturmuştur. Aslında modern fiziğin büyük devrimlerden birisi olan **"görelilik"**, tamamen **"zamana"** odaklıdır. Einstein'ın, **"Bir bireyin deneyimleri, öncesonra kriterine göre sıralı bir şekilde hatırlanır. Böylece her bireyin kendine göre ölçülemez ve öznel bir zaman kavramı söz konusudur"**, sözleri, zamanın göreliliğini açıklamıştır. Her birey kendi zamanından ya da başkasının zamanından konuşabilir. Böylece zaman, herkese eşit akmaz; onun değeri gözlemcinin hızına bağlıdır. Zamanın akışı, trende yolculuk yapanın ve bir yerden bir yere yürüyenle, aynı değil. Bu yüzden, zamana enerji-madde bileşkeni katıldığında, dinamik bir değişken halini alır.

Zamanın, mutlak değil de sübjektif bir değişken olduğunu kabul edersek yorumlamalarımıza epey bir boşluk bıraktığı anlamına gelir. Bundan dolayı, Fransızlar zamanın, korkanlar için uzun, mutsuzlar için yavaş, mutlular için ise çabuk geçtiğini belirtmişlerdir.

Tahayyül ettiğimiz ve tarzımıza göre dönüşümü tanımlamaya çalıştığımız bir **"zaman"** mevcut. Bize zamanı en çok, korktuğumuz ölüm gerçeği hatırlatır. Tek yönlü hareket eden ilginç değişken, akışının beraberinde bizi de son varış noktaya götürüyor. Zaman, geçmişimizi katılaştıran, geleceğimizi ise çabukça akıtan boyuttur, o yüzden bir şeyi yapmak için bekleme: o gün, bugündür.

DEVLET KONSERVATUVARI ANILARIM

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
(Coğrafyacı)

Devlet Konservatuvarı 1936'da Ankara'da kurulmuştur. Okul, Cebeci semtinde Dörtyol'dan Dikimevi'ne giden yolun kenarındadır. Okul çok güzel bir mimari yapıdır. Andezit taşından yapılmıştır. Okulun yola bakan cephesi çok ustaca yapılmış demir parmaklıklardan oluşur.

1946 yılında ilkokulu bitirince, babamın tavsiyesi üzerine konservatuvar sınavına girdim. Sınav okulun tatbikat salonunda bir jüri önünde yapıldı.

Birkaç yıldan beri Halkevinde rahmetli babamdan keman dersleri aldığım için hazırlıklı geldim. Küçük kemanımla hazırladığım kısa bir batı müziği eserini ezbere çaldım. Daha sonra piyanonun başına birisi geçti. Tuşlara basıp basıp çıkardığı sesleri tekrar etmemi istedi. Ben de o sesleri dosdoğru olarak teker teker söyledim ve seslerini de çıkardım.

Daha sonra aynı kişi eline bir para aldı ve piyanonun münasip yerlerine çeşitli ritimler vurarak benim de tekrar etmemi istedi. Ben de onun elindeki parayı alarak, onun değişik ölçülerle vurduğu ritimleri tekrar ettim. Yüzü gülmeye başladı. Öbür jüri üyelerinin beden dilleri de öyle idi. Ben sınavı o anda kazandığımı anlamıştım.

Netice kısa bir süre sonra açıklandı. Sınava Çorum'da 3 kişi gitmiştik. Sadece ben kazandım. Okulu parasız yatılı, o zamanki ismi (leyli) olarak kazandım. Deneme sınıfına alındım ve 1946-1947 eğitim-öğretim yılını konservatuvarda geçirdim. Eğitim başlar başlamaz bana bir küçük keman ve çalışacağım seybold metodunu verdiler.

Keman derslerimi ana binamızın arkasındaki bahçe içinde bulunan bir binada almaya başladım. Buraya biz "On Odaları" diyorduk. Çünkü orada on adet oda vardı. Biz çalışmalarımızı tek tek olarak bu odalarda yapıyorduk.

Keman öğretmenim Liko Amar idi. 2. Dünya Savaşı nedeniyle Almanya'dan Türkiye'ye sığınmış ünlü bir keman virtüözü idi. Uzun boylu, iri cüsseli, orta yaşlı ve hiç Türkçe konuşamayan bir Yahudi idi.

Okulda bir çok keman öğretmeni varken, okul idaresi beni ona vermişti. Ben Almanca bilmiyordum. O da hiç Türkçe bilmiyordu. Derslerde hiç Türkçe konuştuğunu hatırlamıyorum. Ancak bana verdiği dersi yapamayınca, beden dilinden anlıyordum. Kızıyordu, yanlış yaptığım yeri kendi defalarca çalıyor, çalıyordu. Hatta çok kızarsa uzzzzzz diye bağırıyordu. Tabiidir ki küçük bir çocuk olarak bağırınca çok korkuyordum. Ancak kemanını çalarken öyle güzel bir yay çekiyordu ki ben öyle yapamıyordum.

Kemanından çıkan sesler o kadar tatlı idi ki sanki imbikten geçmişti. Onunla dilde anlaşamazsak bile bir yıl içinde bana öğrettikleri şeyler de oldu. O da her fani gibi, aramızda yok ama, onu daima hatırlayacağım. Hele uzzzzzz demesini hiç unutamam.

Okulumuz 7 yıllıktı. Deneme yılını geçenler, 7 yıl okuyup mezun oluyorlardı. Küçüktüm, bu uzun yılları ailemden uzak nasıl geçirecektim? Okul idaresi ve öğretmenlerimiz çok disiplinli idiler. Hepsi alanlarında çok kaliteli, pek çoğu Avrupa'da eğitim almış yabancı ve Türklerden oluşuyordu.

Ailemi daha ilk günden beri özlemeye başladım. Derslerden ziyade okulun bahçesinde oyun oynamak benim için daha önemli idi.

Arkadaşlarım azdı. Çünkü benim yaşımda az öğrenci vardı. En sevdiğim ve çokça birlikte oynadığım Suna idi.

Suna, İstanbullu idi. İstanbul'un o yıllarda en önemli gemicilik firması olan Cerrahoğulları'nın kızları idi. Benim gibi çok küçük yaşta konservatuvara girmiş, piyano eğitiminden sonra şan eğitimine geçmişti.

Bu resim ben Ankara Devlet Konservatuvarı'nda iken 1947 yılında arka bahçe - deki "On Odaları"nın hemen önünde çekilmişti.

O zaman iyi fotoğraf makinaları olmadığından resim iyice net çıkmamıştı. Üs - telik küçüktü. Buna rağmen büyütülebilirse daha iyi ve büyük görünebilir. Resim - deki arkadaşlarım şunlardır:

1-Ortada Viyolonsel öğrencisi Aziz Gürerk oturuyor. Sonradan duyduğuma gö - re İzmir Devlet Konservatuvarı Müdürlüğü yapmıştır.

2-Arkada, ayakta resmin solunda duran kişi, Ersan Alper'dir. Onun Borusan Orkestrasında keman çaldığını öğrendim.

3-Ayakta sağda duran Oğuz Leblebici (en küçük keman öğrencisi) ayaktayım.

4-Sol başta oturan keman öğrencisi İmer Saraçoğlu.

5-Sağda oturan ise keman öğrencisi Erol Edison'dur.

Konservatuvar hatıramda tek resim budur ve 70 yıl önce çekilmiştir. Çünkü o yıllarda fotoğraf makinası bile kolay kolay bulunmuyordu.

Bir gün okulun bahçesinde buluştuk. Elinde küçük bir paket vardı. Büyük bir heyecanla paketi açtı. İçinde kırmızı renkte bir mantar tabancası ve mantarlar çıktı. Bu armağana o kadar sevinmiştim ki, anlatamam...

Okulumuzdaki benden büyük abla ve ağabeylerim de beni çok severlerdi. Bahçe içindeki camekânlı yemekhanemizde yemek yerken beni ve Suna Cerrahoğlu'nu kendi masalarına alırlardı. Benim boyum biraz kısa ve o zaman küçük olduğum için yemekhanede sandalyede otururken ayaklarım yerden bir karış yüksekte kalırdı.

Yıllar sonra Suna Cerrahoğlu, okuldaki arkadaşı Asuman Korad ile evlendi.

Suna Korad Türkiyemiz ve dünya ülkelerince en tanınmış sopranolarından biri oldu. Yurt içinde ve bir çok kıta ülkelerindeki operalarda baş rollerde oynadı.

1981 yılında Devlet Sanatçısı unvanını hak ederek aldı. Güzel, sarışın, cana yakındı. 67 yaşında iken, 2003 yılında aramızdan ayrıldı. Allah rahmet eylesin ve yattığı yer nurla dolsun.

Okuldaki öğretmenlerimden birisi de, ritim ve kulak eğitimi veren Halil Bedii Yönetken'di. 45-50 yaşlarında kısa boylu, ufak

yapılı idi.

Okula giriş sınavında bana en çok soru soran ve benim yeteneklerimi anlamaya çalışandı. Konservatuvarın kurucuları arasındadır. Büyük bir müzikologdur.

*

Okulda unutamadığım anılardan biri de Muzaffer Sarısözen'ledir.

Giriş sınavını kazanıp, okula giderken babam Sadi Leblebici, elime bir paket leblebi verdi ve şöyle tembih etti.

"İlk önce Sarısözen'e gidip elini öp. Adını soyadını söyle, beni hatırlayacaktır.

Okula gider gitmez, onun okuldaki yerini ilgililere sordum. Bana, sizlere biraz evvel bahsettiğim "On başındaki odada bulursun" dediler.

Büyük bir heyecanla kapısını vurdum. İçeri girdim. Girdiğim yer küçük bir oda değil, adeta bir büyük salondu. Bir köşede 45-50 yaşlarında, uzun boylu, zayıf, esmer birisi, elinde çok süslü sazı ile beni karşıladı. Hemen elini öptüm. Kendimi tanıttım. Emaneti verdim. Çok teşekkür etti. Babamın nasıl olduğunu sordu. Bana bazı sorular da sordu.

Onu hiç yadırgamadım. Sakin sakin hafif bir sesle, tane tane konuşuyordu.

1943 yılında Sarısözen ve H. Bedii Yönetken, birkaç müzikolog ile Çorum'a geldiler. Ekip Çorum'da ve ilçelerinde hatta gidebildikleri köylerde halk müziğimiz ve halk oyunlarımızı, söylendiği ve oynandığı yerlerde, orijinal olarak tesbit etmeye çalıştılar. Avrupa'dan getirtilen ses alma cihazları ile eserlerin ses ve sözlerini alırken, o yöreyi ve kaynak kişileri tespit ettiler.

2. Dünya Savaşı olurken, bu fakir ülkede yokluklarla savaşılırken onlar ülkemizin kahraman sanatsever erleri idi.

Babam Sadi Leblebici o sırada Çorum Halkevi'nin Ar Şubesi Başkanı idi. Sarısözen ile tanıştılar. Sarısözen Ankara'ya döndüğünde elinde yıllarca uğraştığı kayıtlar vardı.

Bu eserleri notaya aldı ve arşivledi. Ezgilerin ve oyunların sayısının on bini bulduğunu biliyoruz!

Onun için odasının neden çok büyük olduğunu anladım. Sanki o müzenin bekçisi ve kurucusu idi.

Rahmetli Aşık Veysel'in türkülerini de o notaya almış, onun sayesinde Veysel haklı olarak büyük bir aşık olmuştur. Bilindiği gibi, Veysel de, Sarısözen de Sivaslıdırlar. İnsan sevgisi ve memleket aşkı ile doludurlar.

Ankara Radyosu'nda da "Yurttan Sesler Topluluğu"nu kurmuştur. Yıllarca sevilerek izlenen bu programı kendisi o güzel hafif sesi ile sunmuştur.

Devlet Konservatuvarı, bilindiği gibi batı tarzı, müzik, tiyatro, bale, opera eğitimi veren bir okuldur.

Bu arada yanlış anlaşılan bir konuya da açıklık getirmek isterim...

Büyük Atatürk'ün batı müziği dışındaki müziği yasak ettiği söylenir...

Bu tamamen büyük bir iftiradır.

Eğer dedikleri gibi olsaydı, konservatuvarın içinde onbine yakın halk türküsü ve oyunlarının ne işi vardı? Sarısözen orada ne yapıyordu? Bugün çalıp söylediğimiz türkü ve oyunlarımızın notaları, orada yazıldı ve arşivlendi. Konservatuvarın bahçesinde Çorum halayını oraya giden, Çorum ekibi oynadı ve büyük beğeni aldı.

Atatürk, halk oyunlarını çok sever ve oynardı. Atatürk, halk türkülerimizi, Türk Sanat Müziğimizi severdi. Anadolu ve Rumeli eserlerini kendisi bile söylemekten büyük zevk almıştır. Örneğin: Safiye Ayla'yı en çok dinlemiştir. Ayla, Atamıza Arya'lar okumamış, sanat müziğimizi sunmuştur. Ama, Atatürk konser ve operalara da sık sık gitmiş ve beğenilerini belirterek "Müzik her şeydir, hayattır" demiştir. İşte iftiranın ispatı! Atamız, Türk'ün ne kadar yetenekli olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır. Batı medeniyetinin üzerine bile çıkacağımıza inanmıştır. Bu nedenle Ankara Devlet Konservatuvarını kurmuştur.

Nur içinde yat! Atatürk! Nur içinde yatınız yurdumuza her konuda hizmet eden büyüklerimiz!

"Cumhuriyetimizin temeli kültürdür" diyen kimdir? Hepimiz gayet iyi biliyoruz.

Bana bu anılarımı yazmaya vesile olan, Sayın Mehmet Yolyapar ve ekibine sevgi ve saygılarımı sunuyorum. 7 MAYIS 2017

ALTINI ÇİZDİKLERİM

Ahmet İLBARS

1416. Eski filozoflar, okumaktan çok düşünüyorlardı. Bu nedenle, somuta sıkı sıkıya bağlı kalıyorlardı. Matbaa bunu değiştirdi. Artık, düşünmekten çok okunuyor. Felsefelerimiz yok, yalnızca yorumlarımız var. / Albert Camus

1417. Herkes gibi günlük sevinçlerin, heyecanların akışına kapılıp gidemez miyim? Neden olaylar benim üzerimde silinmez izler bırakıyor? / Oğuz Atay

1418.Tanıdığım en güzel insanlar, yenilgiyi, acıyı, mücadeleyi ve kaybı yaşamış olan ve diplerden çıkış yolunu kendileri bulmuş romantik ve anarşist olan insanlardır. Bu kişiler yaşama karşı geliştirdikleri kendine has takdir, direniş, duyarlık ve anlayışla; şefkat, nezaket, bilgelik ve derin sevgiden kaynaklanan bir ilgi ve sorumlulukla doludurlar. Güzel insanlar öylece ortaya çıkmazlar; onlar oluşurlar. / Elisabeth Kübler

1419.Yavaş yavaş ölürler okumayanlar, müzik dinlemeyenler , vicdanlarında hoş görmeyi barındırmayanlar. / Pablo Neruda

1420. İnsanın insana kattığı anlam dışında yaşamın hiçbir anlamı yoktur. İnsan başkalarına yardım etmediği sürece yapayalnızdır. / Erich Fromm

1421. Aşk iki kişi arasında asla eşitlenmeyendir. / Birhan Keskin

1422. Seni kırdığım yerden beni de kırdılar. Ben hiçbir cümleyle ağlayamam artık seni. / Birhan Keskin

1423. Hiçbir aşk titremez sonsuza değin. Bütünlüğünü yitirişinden ölür bir mum ve insan acıdan ölür bir gün. / Birhan Keskin

1424. Yolun büyüğü küçüğü yoktur. Bizim yürüyüşümüz ve adımlarımız vardır. / A. H. Tanpınar

1425. Hala duymaktayım soluğunu bir de hançer gibi sapladığın o sözcüğü. / Ingeborg Bachmann

1426. Kitaplar, insanların kaderlerini değiştirir. / Carlos Maria Dominguez

1427. İnsanın gerçek ölümü, hastalıklardan değildir; insanın insana yaptıklarındandır. / Ingeborg Bachmann

1428. Yanlış yönetilen bir ulusun ilk çaresi para biriminin enflasyonudur. İkinci çaresi savaştır. İkisi de geçici refah sağlar. İkisi de kalıcı yıkım getirir. İkisi de politik ve ekonomik fırsatçıların sığınağıdır. / Ernest Hemingway

1429. Erkek olsaydı arkadaş olarak seçmeyeceğin bir kadını karın olarak seçme. / Joseph Jaubert

1430. Bilim ve sanat, bir kuşun iki kanadı gibidir. Bu iki kanadı kullanabilen toplumlar uçar ve özgür olurlar. Uçamayanlar ise tavuk olur... 'Tavuk toplum', önüne atılan bir avuç yemi gagalarken, arkadan yumurtalarının alındığının farkında bile olmaz! / Darwin

"BİR İNSANI SEVMEKLE BAŞLAR HER ŞEY"

Sait Faik Abasıyanık Ölümünün 67. Yılında büyük ustaya sevgi ve özlemle...

Mehmet ÖZTÜRK
(Eğitimci-Şair)

Cumhuriyet dönemi yaşamın her alanında olduğu gibi edebiyatta da büyük değişimlere ve gelişmelere yol açmıştır. Bu tarihsel dönemde yenilik arayışları yeni yapılar ve anlayışlar ortaya çıkarmıştır. Türk edebiyatında şiir, öykü, roman başta olmak üzere makale, günlük, anı, fıkra vb yeni dönemin çağdaş ve evrensel özelliklerine uygun edebiyatımızın en zengin dönemini oluşturmuştur. Sait Faik Abasıyanık böylesi bir dönemin öykücü ve edebiyatçısıdır.

Öykü; hemen tüm kaynaklarda benzer özellikleri ile tanımlanır **'yaşanmış ya da tasarlanmış bir olayı, bir durumu anlatan kısa düz yazı şeklindeki anlatı'** dır. Türk edebiyatında batılı anlamdaki ilk hikâyeler Tanzimat döneminde yazılmıştır. 1923 sonrasında öykü alanında çok önemli eserler verilmeye başlandı. "Bu dönemde bir yandan klasik öykücülüğümüz gelişirken, diğer yandan da Sait Faik'le birlikte **"giriş-gelişme-sonuç"** bölümleri olmayan ve olaydan çok hayatın bir kesiti üzerinde duran modern öyküler yazılmaya başlanmıştır." (Geçgel, 2011: 261)

HAYATI

23 Kasım 1906'da Adapazarı'nda doğdu. İstanbul'da 11 Mayıs 1954'te 48 yaşında sirozdan yaşamını yitirdi. İlköğrenimini Adapazarı Rehber-i Terakki Mektebi'nde yaptı.

1924'te İstanbul Erkek Lisesine girer. 10. Sınıfta, arkadaşlarıyla yaptıkları bir şaka yüzünden (Arapça öğretmeni Salih Bey'in minderine iğne koydukları için) 41 arkadaşıyla birlikte eğitimini il dışında tamamlama cezası alır. Lise eğitimini 1928 yılında Bursa Erkek Lisesi'nde tamamlar.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bir süre eğitim gördü. Ekonomi öğrenimi için İsviçre Lozan'a gitti. Kısa süre kaldı ve Fransa'ya geçti. 3 yıl Fransa'da Grenoble'da yaşadı. Eğitimini yarım bırakarak 1933'te İstanbul'a döndü. Kısa bir süre Halıcıoğlu Ermeni Yetim Mektebi'nde Türkçe grup dersleri öğretmenliği yaptı. Babasının desteğiyle girdiği ticarette de başarılı olamadı. Daha sonra hiçbir işle uğraşmadı. Geçimini babasından kalan mirasla sürdürdü. Yaşamını Şişli'de Bulgar Çarşısı'ndaki apartman ve Burgaz Ada'daki köşklerinde annesiyle geçirdi. Ölümünden sonra Burgaz Ada'daki evi müze haline getirildi. Annesi **"Sait Faik Hikâye Ödülü"** oluşturdu.

Yazarlığı meslek edinen Sait Faik, 1953 yılında ABD'deki Mark Twain Derneği tarafından, modern edebiyata yaptığı katkılardan dolayı onur üyeliğine seçildi.

SANATI

Sait Faik, şiir ve öykü yazmaya lise yıllarında başladı. **"Uçurtmalar"** başlıklı ilk yazısı, 9 Ocak 1929 yılında Milliyet gazetesinde yayımlandı. Öykülerini, 15 Nisan 1934 tarihinden itibaren Varlık dergisinde yayımlar ve ünü yavaş yavaş artmaya başlar. İpekli Mendil (15 Nisan 1934), Bohça (15 Ocak 1934), Samaver (1 Nisan1935), Düğün Gecesi (1 Ekim 1934). İlk öykü kitabı Semaver 1934 yılında yayımlanır. **"Sait Faik, yalnızca yazarlığı iş edinmiş bir sanatçıdır. Çevresindeki pek çok kişiye göre, 'aylak adam'ın birisidir. Pasaportunda 'mesleği' hanesinde 'mesleksiz' yazar."** (Geçgel, 2011: 300)

Sait Faik, kendisi ile ilgili olarak:

"Kim bana ne iş yaparsın derse, göğsümü kabartarak 'yazıcıyım' diyorum. Eskiden utanır, kekeler, kendimin de pek şüpheli bulduğum 'muharririm' derdim. Ne enayi imişim. Ben halis muhlis yazıcı imişim yahu... Şimdi sabahları gazinonun bir köşesinde herkesin karşısında yazıyorsam onun yüzündendir. Eskiden gider, çam altında yazardım." (Varlık D., 15 Temmuz 1958)

*

Çağdaş edebiyatımızın en önemli ve en güçlü yazarlarından olan Abasıyanık, çağdaş hikâyeciliğe yaptığı katkılarla Türk edebiyatında bir dönüm noktası sayılır. Türk ve Dünya edebiyatının en usta kalemlerinden sayılan Yaşar Kemal "Sait Faik'i yapıda ve özde modern hikâyeciliğimizin babası sayıyorum. Sait, bence Türkçenin dar hudutlarını zorlamış, ilk defa doğru dürüst, gerçek anlamıyla Türkçe yazmış ilk Türk yazarıdır. Sait'ten önce hiçbir yazarımızda bütün nüanslarıyla sıcaklığı, açıklığıyla Türkçe yoktur. Kalıplaşmış bir Türkçe vardır. Gerçek Türkçesiyle birlikte, hikâyelerinde anlattığı, bir düş içinde görünen insanları da gerçektir. Düş dünyası Sait'in gerçekçiliğinin üstüne çekilmiş bir cila gibidir."

Klasik öykü tekniğini yıkarak doğayı ve insanları basit, samimi, hem iyi hem kötü taraflarıyla oldukları gibi fakat şiirsel ve usta bir dille anlattı.

Şükran Kurdakul'un Çağdaş Türk Edebiyatı isimli 4 ciltlik dev eserinde Sait Faik'in sanat anlayışını "1-Sait Faik'in öykülerinde kişiler, hangi sınıf ve tabakadan olursa olsunlar toplumdan ve doğadan soyutlanmamışlardır... Belki, öykünün oluşum aşamasında konudan çok kişileri ile ilgilenmekte, onların kişiliklerini aydınlığa çıkaran öğelerden etkilenmektedir. Yazar olguyu, belli uyarı sözcükle-

riyle düşündürmeyi bize bırakırken, kişilerin şiirini tüm olanaklarıyla vermeye çalışır.

"Ali semaveri, içinde ne ızdırap ne grev, ne de kaza olan bir fabrikaya benzetirdi. Kıymettar elleri, salep fincanlarını kucaklayan burunları nezleli, kafaları grevli, ısdıraplı, pirinç bir semaver tütün, sarışın amaleler..."

2-Geleneksel öyküde olay insana egemen olur çoğunlukla. Sait Faik öyküsünde insanın araç durumuna geldiğini söyleyemeyiz. Her kişinin kendine özgüllüğü ya doğasal güzellikler özümsenerek, ya da toplumsal çirkinlikler içinden arındırılarak verilmiştir.

3-Sait Faik'in ilk öykülerini yayımladığı evrede özellikle büyük kentlerde emekçiler kesiminde büyük artış görülür. Artık **'kenar mahalle'** Hüseyin Rahmi'nin, F. Celalettin ya da Selahattin Enis'in öykülerinde rastladığımız ortam olmaktan çıkmış, giderek işçi mahallesi görünümü kazanmaya başlamıştır... Amacı emek sermaye çelişkisini yansıtmak değil, sermayenin değiştirdiği insana ilişkin durumları vermektir..." (Kurdakul, 1994: 51,52)

Sait Faik, toplumun sorunlarına değil, kişinin yaşadığı toplum içindeki sorunlarını eserlerinde sahici bir dille ifade etmiştir. Çoğunlukla tabana en yakın insanların yaşadığı olumsuzlukları anlatan Abasıyanık; balıkçı, işsiz, kıraathane sahibi gibi sıradan karakterleri anlattı. İnsanların yaşama biçimlerini, isteklerini, tasalarını, korkularını ve sevinçlerini irdeleyerek, toplum meselelerinden çok 'insanı ele alan sanatçılar' sınıfında yer aldı. Hikâye, roman, şiir yazan, çeviriler ve röportajlar yapan sanatçı bütün bu türleri kendine özgü tarzı ile kaynaştırdı. Hem dünya edebiyatının en özgün yazarlarından olurken aynı zamanda kendinden sonra gelen kuşakları da etkiledi. Eserlerini yaşamın içinden damıtırken yaşama sevinci eserlerinin ana teması oldu.

Hikaye yazma amacının; **"insanı yeni, mesut, iyi ve güzel bir dünyaya götürmek"** ve **"yalansız, riyasız bir dünya kurmak"** olduğunu belirten Sait Faik, **"Bir insanı sevmekle başlar her şey"** düşüncesini kendisine düstur edinmiş bir sanatçıdır. (Geçgel, 2011: 301)

Çok erken yaşta bu dünyadan göçen usta öykücü Sait Faik bugün hala en çok konuşulan ve kendisi hakkında en çok yazı yazılan değerlendirme yapılan bir öykücü olma özelliğini eserlerindeki özgün güçle korumaktadır.

Eserleri

Hikâye: Semaver (1936), Sarnıç (1939), Şahmerdan (1940), Lüzumsuz Adam (1948), Mahalle Kahvesi (1950), Havada Bulut (1951), Kumpanya (1951), Havuz Başı (1951), Son Kuşlar (1952), Alemdağ'da Var Bir Yılan (1954,) Az Şekerli (1954), Tüneldeki Çocuk (1955)

Şiir: Şimdi Sevişme Vakti (1953)

Roman: Medarı Maişet Motoru (1944), Kayıp Aranıyor (1953)

Çeviri: Yaşamak Hırsı, Georges Simenon (1954)

Röportaj: Mahkeme Kapısı (1956)

SAİT FAİK'İN ÖLÜMÜNÜN ARKASINDAN HAKKINDA SÖYLENENLER

Vedat Günyol; "Büyük büyük haksızlıklara, namussuzluklara baş kaldıran, hep zayıfın, hakkı yenmişin tarafını tutan, hikayelerine serpili o **"oturmaz düşünce"**lerinin kaynağını ararken , şu güzel düsturunu nasıl hatırlamazsınız: **"Sevmek, bir insanı sevmekle başlar her şey"**

Orhan Kemal; "Sait, gizli kapaklı tarafı kalmamış, herkesçe bilinen bir insandı. İnsandı da değil, insandır. O ölmedi ki... İnanmazsanız, kitaplarından herhangi birini rastgele açın. Eminim onun çarpan kalbinin sesini duyacaksınız."

Yaşar Kemal; "Sait her yönüyle halktandı. Onları seviyordu. İhtiyar hallacı, Ramazan'ı, Panco'yu, Melek'i, Kondosi, hani "Birtakım insanlar"daki Ali Rıza var ya, Hikmet var ya, onları candan seviyordu. Bıraktığı on üç eseri aşkla, sevgiyle, tonla dolu bir destandır. Bir büyük şehrin, fakir, emeklerinin karşılığını alamayan iyi insanlarının destanıdır.

Said'e yüreğim çok yandı desem kaç para eyler"

Ölmüş Sait*
Deniz mavisinden erken
Bunca sevgiden sonra
Annesini öperken.
Ölmüş, eli ayağı uzak
Camların üstü buğu.
Ölmüş, çocuklar izin vermeden
Yüzünde sarışın çocukluğu

Yıldızlar gitmez, gün doğmaz,
Ölmüş, korkunç uykusu yerde,
Ölmüş hayal meyal
Üşür balıklar hikayelerde
Ölmüş.
Ağaç bir, gölgesi iki.
Ama neden ölmüş,
Ölmek yaşamaktan iyi mi ki.

* Şiirimizin en büyük ustalarından olan Fazıl Hüsnü Dağlarca 15 Mayıs 1955 tarihinde Vatan Gazetesinin Sanat Sayfasında Sait Faik"in ölümünden sonra yazdığı şiir.

Kaynaklar: Geçgel, Hüseyin/Cumhuriyet Döneminde Şiir, Hikaye ve Roman, Anı Yayıncılık/Ankara-2011

Kurdakul, Şükran/Çağdaş Türk Edebiyatı/Bilgi Yayınevi/Ankara-1994 https://www.turkedebiyati.org/sait_faik_abasiyanik.html

Göçmen Çiçek

Ahmet Erhan

Bedeninin bir noktasından dalıp
Yüreğini bulabilirim
Geceyse, başlar yastığa düşerse
Ve yorgunsa yüzün
Yıldızları soluğumla bir bir ateşleyip
Kandiller gibi başucuna koyabilirim..
Ey bütün tufanların ardında
Bulduğum dinginlik!
Göçmen çiçeği dünyanın
Kökleri ardısıra sürükleyen çılgınlık!
Madem ki yaşam bu
Madem ki taşın taş olmaktan öte
Bir umarı yok
Bir türkü söyle kadınım
Yürüsün dünyaya mutluluk...
Yağıyor incecik bir yağmur dışarda
Yüzün çamurlar üstünde tüten buhur
Islak toprak kokusu
Doluyor odama
Sıkılıyorum
Kitapların üstüme yıkılacağından
Korkuyorum şimdi
Yel esiyor
Söküyor duvardaki bir resmi
Yerine senin yüzünü koyuyor.
Yüzün şimdi karşımda
Yüzün akşam karanlığında
Toprağın üstüne bırakılmış
Bir demet çicek gibi parlıyor..
O zaman açıyorum
Bütün perdeleri
O zaman yakıyorum
Bütün ışıkları
Camları darmadağın ediyorum
Yüzünü avuçlarıma alıyorum
Alnını öpüyorum
Dünyayı öper gibi...

KISKANÇLIK YÜZÜNDEN ÖLDÜRÜLEN OZANLAR

On dördüncü yüzyıldan günümüze değin pek çok ozan çeşitli nedenlerle öldürülmüştür. Bu konuda oylumlu bir çalışma yapan Cemil Çiftçi, Maktul Şairler adlı yapıtında yüz otuz yedi şaire ilişkin bilgi verir. Yazarın belirlemesine göre; on dördüncü yüzyılda üç, on beşinci yüzyılda on beş, on altıncı yüzyılda yirmi dokuz, on yedinci yüzyılda yirmi altı, on sekizinci yüzyılda yirmi altı, on dokuzuncu yüzyılda on altı, yirminci yüzyılda yirmi iki şair öldürülmüştür. Gerçek sayının daha kabarık olduğu kesindir. Çünkü bu çalışmaya girmeyen şairler vardır. Örneğin, Kurtuluş Savaşı sırasında çetecilerce öldürülen Merzifonlu Âşık Nikabi, Çorum olayları sırasında yakılarak öldürülen Veli Dede (Kahiri) gibi ozanlar bu çalışmada yoktur. Mustafa Ceylan'ın Öldürülen 101 Şair adlı kitabında da daha çok Cemil Çiftçi'nin verdiği bilgiler yinelenmiştir.

Zalim yöneticilerin; beylerin, paşaların, hükümdarların gazabına uğrayarak canından olan, savaşlarda şehit düşen, karşıt görüşleri nedeniyle siyasi cinayete kurban giden, eşkıya baskınında ölen ozanların sayısı pek çoktur. İçlerinde Figani gibi asılanı, Nesimi gibi derisi yüzüleni, Vedadi gibi topun ağzına bağlanarak parçalananı, Kul şükrü gibi boğazına kurşun akıtılanı, Halim Efendi gibi üzerine gaz dökülüp yakılanı vardır. Boğulanı, kurşunlananı, hançerleneni, zehirlenerek öldürüleni saymakla bitmez.

Ozanların öldürülüş nedenleri de çok çeşitlidir. Bu yazıda, şiirdeki gücü kıskanılarak öldürülen ya da ölümüne neden olunan ozanlardan söz edilecek, kıskançlık yüzünden öldürülen öteki ozanlara kısaca değinilecektir.

Ozanın ozanı kıskanması, sevgilinin kıskanılmasından çok ayrı bir olaydır. Birincisi düşmanlıktan, ikincisi sevgiden kaynaklanır. Ozan, sevgilisini sevdiği için, başka bir ozanı ise kendisine rakip gördüğünden, onun başarısını çekemediğinden kıskanır.

Değişik kıskançlık biçimleri vardır. Kişinin, sevdiği kimsenin başkasıyla ilgisini, yakınlığını kıskanması en yaygın olanıdır. Bir başka kimsenin üstünlüğünü çekememe biçimindeki kıskançlık da oldukça yaygındır.

Hüdayi ozanlık adını kullanan Ahizade Hüseyin, Dördüncü Murat'ın İznik kadısını astırması üzerine, Valide Kösem Sultan'a bir mektup yazmış, padişahın ilmiye ricaline biraz daha hürmetkâr davranmasını önermiştir. Fırsatı kaçırmayan düşmanları bu durumu padişaha duyurmuş, Ahizade Hüseyin, anılan padişahın buyrultusuyla boğularak öldürülmüştür. Gerçek neden hızlı yükselişinin, bulunduğu makamın düşmanlarınca kıskanılmasıdır.

İbrahim GÖSTERİR

Hem bilgin hem ozan olduğu söylenen Antepli Nuri Paşa'nın, çok yetenekli olması nedeniyle, genç yaşta Mirimiranlık göreviyle Antep Sancağı'na atanması çevre illerdeki valilerin, devlet adamlarının kıskançlığına yol açmıştır. Onların karalamaları sonucunda yirmi sekiz yaşında iken idam edilmiştir.

Gerçek adı kaynaklarda Hasan ya da Yusuf olarak gösterilen Sani, İkinci Bayezid dönemi ozanıdır. Hazreti Yusuf gibi yakışıklı olduğu için kendisine **"İkinci Yusuf"** anlamında Yusuf-ı Sani denmiştir. Âşıklarından biri, başka bir âşığıyla gördüğü Sani'yi kıskanarak öldürdüğü gibi kendi canına da kıymıştır.

Gelelim şiir sanatındaki gücü, yeteneği nedeniyle kıskanılıp öldürülen ozanlara. Bunların ilki, Kanuni Sultan Süleyman dönemi ozanlarından Figani'dir.

1605 yılında Trabzon'da doğan Figani'nin gerçek adı Ramazan Çelebi'dir. Kendi çabasıyla Arapça, Farsça öğrenmiş, genç yaşta şiirle uğraşmaya başlamıştır. Daha sonra İstanbul'a gitmiş, burada bir süre tıp öğrenimi görmüştür. Düzensiz, uçarı bir yaşam süren ozan, şiire ilgisi üstün gelince her türlü bilimle ilişkisini kesmiştir. Şiirdeki yeteneği sayesinde Sarayla, Osmanlı paşalarıyla yakınlık kurmuş, giderek edebi söyleşilerin aranan kişisi olmuştur.

Figani'nin ününe ün katan şiiri, Kanuni'nin şehzadelerinin 1530'daki sünnet düğününde okuduğu **"Süriyye Kasidesi"**dir. Bu kasideyle Figani'nin saygınlığı da artmıştır. Onu çekemeyen kıskanç kişiler Figani'ye düşman olmuştur. Gözünü budaktan, sözünü dudaktan esirgemeyen ozanın kavgacı yaratılışı da düşmanlarının sayısını artırmıştır. Çünkü başarısından gurura kapılan ozan, başka ozanlara sataşmaya, onlar da onu gözden düşürmenin fırsatını kollamaya başlamıştır.

Mohaç Savaşı'nın kazanılması üzerine Sadrazam Makbul İbrahim Paşa'nın Budin'den getirdiği üç heykeli (Herkül, Apollon, Diyana) Atmeydanı'ndaki sarayının karşısına diktirmesi ozanın sonunu hazırlayan bir gelişme olmuştur. Dinsel inançlarına ters düştüğü gerekçesiyle halk bu heykellere tepki göstermiştir. Gündeme oturan heykeller, her ortamda konuşulmuş, dedikodular alıp yürümüştür. Paşa'nın düşmanları, onu putlara tapmakla suçlamıştır.

Öte yandan, **"Dü İbrahim âmed be-dar-ı cihan / Yeki büt şiken şod diğer büt nişan"** biçiminde Farsça bir beyit dilden dile dolaşır olmuştur.

"Yeryüzüne iki İbrahim geldi. Biri putları kırdı, diğeri putları dikti." anlamındaki bu dizeler, Figani'nin düşmanlarına bekledikleri fırsatı sunmuştur. **"Seni bu beyitle hicvetti."** diyerek onu sadrazama gammazlamışlardır.

Oysa söz konusu beytin Figani'ye ait olup olmadığı tartışmalıdır. Kimileri beytin ona ait olduğunu söylese de, ozanın ölümünden on iki, on üç yıl sonra yazılan Sehi Bey Tezkiresi'nde; nazik kişilerden birinin heykel işini yeren bir beyit söylediği, karşıtlarının bunu Figani'ye yamadıkları belirtilmektedir.

Pek çok kaynak, Figani'nin iftiraya uğradığı konusunda birleşmektedir. Bu beytin Acem sultanlarından İbrahim'i yerdiğini bildiren kaynaklar olduğu gibi, Sultan Mahmut Sebüktekin'i yermek için söylendiğini ileri süren kaynaklar da vardır. Dolayısıyla beyit, ne Figani ile ne de İbrahim Paşa ile ilgilidir.

Buna karşın işin içyüzünün anlaşılması beklenmemiştir. Birkaç gün sonra İstanbul Subaşısı, Figani'yi evinden almış, kırbaçladıktan sonra eşeğe ters bindirerek İstanbul sokaklarında gezdirip teşhir etmiştir. Daha sonra iskeleye götürülüp asılmıştır.

Figani, Osmanlı yönetiminin astığı ilk ozandır. 1532 baharında asıldığında henüz otuz yaşını bile geçmemişti.

Kıskançlığa kurban giden bir başka ozan, Şemi'nin çırağı olan Süruri'dir. On dokuzuncu yüzyıl başlarında Sille'de doğan ozanın gerçek adı Osman'dır. Süruri, sazıyla sözüyle ünlenince, aynı yüzyılın ortasında İstanbul'a gitmiş, padişahın huzurunda saz çalma olanağı bulmuştur. Sarayda gördüğü büyük ilgiyi, ozanın bu yolla elde ettiği ünü öteki ozanlar kıskanmıştır. Bu yüzden onu zehirleterek genç yaşta ölümüne neden olmuşlardır.

Ezelden kârımız bu bizim yanmak
Mihnet şarabını nuş edip kanmak
Ehli aşka göre n'olsun utanmak
Ko desinler bana arsız Süruri

diyen ozan, çağına göre yalın bir dil kullanmıştır. Genç yaşta öldürülmeseydi kim bilir daha nice güzel şiirler yazacaktı.

Prizrenli Ferki de kıskançlık yüzünden öldürülen ozanlardandır. Onu edebiyat dünyasına ilk kez Nimetullah Hafız tanıtmıştır. Gerçek adı İbrahim olan ozan, daha çok destanlarıyla tanınmıştır.

Analık elinde büyüyen Ferki, ilkokulu bitirince belediye kâtipliğine atanmıştır. Öteki memurlar gibi batılı giysiler giyeceği endişesiyle, babası onu bu görevden ayırmıştır. Bunun üzerine Ferki; kahvelerde, düğünlerde çalıp söylemeye başlamıştır. Daha sonra da il il dolaşmış, tanıdığı pek çok ozanla dost olmuştur. Ancak yeteneği gelişip ünü arttıkça bu dostluklar gizli düşmanlığa dönüşmüştür. Sonunda Ferki'nin kendilerinden üstün olmasını çekemeyen kıskanç ozanlardan birisi, ona **"abdülselar"** adı verilen bir ishal ilacı yedirmiş, bunun etkisiyle yatağa düşen ozan, 1908 yılında, kırk bir yaşında ölmüştür.

Kıskançlık yüzünden öldürülen ozanların en ünlüsü ise, 1850 yılında Çıldır'ın Suhara köyünde doğan Âşık Şenlik'tir.

Ozanın gerçek adı Hasan'dır. On dört yaşındayken gördüğü düşün etkisiyle dili çözülmüş, Şenlik adıyla tapşırmaya başlamıştır.

Halk şiirine yenilikler getiren Şenlik, **"Şenlik Kolu"** olarak bilinen âşık kolunun da kurucusudur. Usta çırak ilişkisi içinde birçok usta ozan yetiştirmiştir.

Şenlik, gelişmiş doğaçlama yeteneğiyle, derin düş gücüyle çağının ünlü ozanlarına meydan okumuştur. En ünlü beylerin, ağaların, hanların düğünlerinin baş konuğu olmuş, onların ozanlarıyla yarışmalara girmiştir. Atışma yapmadaki, hikâye tasnif etmedeki, muamma asıp indirmedeki yeteneği ona bolca düşman kazandırmıştır. Öteki ozanlar onun bu gücünden, yeteneğinden korkmuştur. Çünkü korkusuz, yiğit, sözünü esirgemeyen bir ozandır Şenlik.

Asker olan bölük bölük bölünür
Sandınız mı Kars Kal'ası alınır
Boz atlar üstünde kılınç çalınır
Can sağ iken yurt vermeniz düşmana

diyerek Çarlık Rusya'sına kafa tutan Koca Şenlik, Revan'da yeteneksiz ozanların kıskançlığının kurbanı olmuştur.

Şenlik'in erken ölümüne yol açan Revan yolculuğu kaynaklarda şöyle anlatılır:

1913 yılı yaz aylarında Revan hanlarından birinin, çeşitli yörelerden birçok ozanın katıldığı görkemli bir düğünü olur. Töreye göre hanlardan birinin **"Toy Babası"** olması gerekmektedir. Hanların her birinin korumasında birkaç hikâyeci usta ozan vardır. Hangi hanın ozanı, hiç duyulmamış bir hikâye anlatırsa, o han toy babası olacaktır.

Düğünde, Şenlik'in çırağı Bala Mehmet, ustasından öğrendiği Latif Şah Hikâyesi'ni anlatır. Kendisi birinci, adına yarıştığı han da toy babası olur. Öteki hanlar, genç bir ozanın birinci gelmesine şaşırırlar. Bala Mehmet'i sıkıştırıp hikâyenin gerçek sahibini öğrenirler. Âşık Şenlik'i Revan'a getirmesi için bir ay süre tanırlar. Aksi halde Bala Mehmet'i öldüreceklerdir.

Bala Mehmet, Çıldır'a döner. Yalvarıp yakarıp ustasını Revan'a gitmeye razı eder. Eder ya, Revan hanlarının ozanlarından kimileri, Şenlik'in önceden tanıdığı; Gümrü'de, Tiflis'te, Borçalı'da yarışıp yendiği kişilerdir.

Şenlik, bir kez daha Revan hanlarının en ünlü ozanlarıyla karşılaşıp üstün gelir. Yenilen ozanların saygınlığı gibi hanların saygınlığı da azalır. Bunun üzerine Şenlik'in yemeğine insanı yavaş yavaş öldüren bir zehir katarlar. Revan'da hastalanan Şenlik, trenle Gümrü'ye gelir. Burada ağırlaşır. Bir öküz arabası tutup Çıldır'a yönelir. Arpaçay'ın Dalaver köyüne ulaştığında eniştesi Hasan'ın evinde yatağa düşer. İki gün sonra da ölür

Kıskançlık böyle bir duygudur işte. İyinin, güzelin, doğrunun, başarılının, yiğidin baş düşmanı bir duygudur. Bu özelliklere sahip olmayanın aklını zehirler önce. Güzel denince gönül teli titreyen bir ozanın katili yapar onu.

"Her ağacın kurdu kendinden olur." demiş atalarımız. Ozanlık ağacının kurdu da bu yeteneksiz ozanlardır. En yüce, en görkemli dalını kemirirler ozanlık ağacının. Yerilmeye, eleştirilmeye katlanamayan zalim beylerin, ağaların, hanların kıyıcı baltası da işin içine girince iyice yaralanır ozanlık ağacı. Kurumasa da eski gücünü yitirir.

KAYNAKÇA

AKÇA, A. Kemal (1949), Sille'nin Halk Şairleri, Konya Halkevi Yay., Konya, 200 s.

ASLAN, Ensar (1978), Doğu Anadolu Saz Şairleri, Atatürk Üni. Ed. Fakültesi Yay., Erzurum, 284 s.

ASLAN, Ensar (1992), Çıldırlı Aşık Şenlik - Hayatı Şiirleri ve Hikâyeleri, Ank., 500 s.

AŞIKOĞLU, İsmail (1964), Âşık Şenlik, Kovan Yay., İzmir, 68 s.

Âşık Şenlik Sempozyumu Bildirileri (22 - 23 Mayıs 1997), Kültür Bakanlığı Yay., 2000, 304 s.

CEYLAN, Mustafa (2013), Öldürülen 101 Şair, Gelişim Sanat Yay., 1. Baskı, Ank., 480 s.

ÇİFTÇİ, Cemil (1997), Maktul Şairler, Kitabevi Yay. 1. Baskı, İst., 712 s.

[ERGUN], Saadettin Nüzhet (Tarihsiz), Silleli Süruri, Semih Lütfi Suhulet Kütüphanesi, İst., 61 s.

HAFIZ, Nimetullah (1976), "Yugoslavya'da Bilinmeyen Bir Türk Halk Şairi Âşık Ferki ve Onun Destanları", I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, 2. Cilt, Ank., s. 109-118.

HAFIZ, Prof. Dr. Nimetullah (1986), Âşık Ferki - Hayatı ve Eserleri, Esin Yayınevi, Prizren, 147 s.

KARAHAN, Abdülkadir (1966), Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figani ve Divançesi, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yay., İst., 214 s.

KÖPRÜLÜ, M. Fuad (1964), "Figani", İslam Ansk., 4. Cilt, Milli Eğitim Basımevi, İst., s. 630-631.

ÖZBEK, Orhan (1969), Âşık Şenlik - Deyişmeler, Karşılaşmalar, Ayyıldız Mat., Ank., 95 s.

Ercan ATA

YOLCULUK

zamanı bölerek ikiye
yorgun gövdesiyle geçiyor tren
ten
üşüyor
aynalarda
sevap
artığı
esvaplar
kurgusu akşamın
göğün hıçkırıkları
tutunarak kudurgan gövdelere
düşer yere
yüzün -ayna kırıkları-
kirli
dantelalar
taksiratı hayatın
yorgun bir kuş havalansa
bir istasyon aralığında
küle döner gül

PETER FERDINAND DRUCKER ÜZERİNE

Yrd.Doç.Dr.
Sevinç SOYOCAK ÖZALP

Günümüz toplumlarının bilgi toplumu olduğu ve bilgi çağında yaşadığımız sıklıkla dile getirilmektedir. Bilgi akışının sürekliliğinde, bilgi toplumu içerisinde yer alan tüm toplumsal ve ekonomik yapıların da bir değişim döngüsünde yer aldıkları kabul edilmektedir. Bu döngünün içerisinde yönetim felsefesi de payına düşeni almaktadır. Yönetim felsefesini, bu değişim döngüsünde ele alan isimlerden birisi de; birçoklarına göre çağın en önemli yönetim filozofu olarak kabul gören Peter F. Drucker'dır.

Drucker, 1909 yılında Avusturya'nın başkenti Viyana'nın Kaasgraben adlı küçük bir köyünde, eğitim seviyesi yüksek bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Entelektüellerin, yüksek makamdaki memurların ve bilim adamlarının yeni fikirler, idealler paylaştıkları ve tartıştıkları bir ev ortamında büyürken Drucker, Schumpeter, Hayek ve Mises gibi Avusturya İktisat Okulu'nun düşünürlerinden etkilenmiş gözükmektedir.

Avusturya İktisat Okulu, Carl Menger'in 1871 yılında yayınlanan 'Ekonomi Biliminin Temelleri' isimli kitabı ile doğmuştur. Keynesyen devrimiyle unutulan okul, 1970'lerde yükselen neo-liberal politikalarla yeniden önem kazanmıştır. Refahın devlet eliyle yeniden dağıtımına ve hükümet kontrolüne karşı olan okul, buna karşı çıkışı 'serbest piyasa' savunusu ile yapmıştır. Okulun üçüncü kuşaktan temsilcisi, neo-liberal politikaların da babası olarak da kabul edilen Hayek'e göre, devlet, merkezi planlama rolü üstlenmeye kalktığında başarısızlığa uğramakla birlikte, özgürlüklerin son bulmasına da neden olacaktır. Bu görüşlerine 1944'te yayınladığı "Kölelik Yolu" (The Road to Serfdom) adlı kitabında da yer veren Hayek, ekonomiyi kontrol etmeye yönelik her adımın, toplumu (siyasal anlamda) köleliğe doğru götüreceğini savunmaktadır. Drucker'ın görüşleri de, 1980'den sonra neo-liberal politikaların yükselişi sürecinde yaygınlık kazanmıştır.

Drucker, Döbling Gymnasium lisesinden mezun olduktan sonra, Viyana'daki çalışma koşullarının sınırlılığı nedeniyle Almanya'nın Hamburg kentine taşınmıştır. 1927 yılında Hitler, Nazi toplantısını ilk gerçekleştirdiğinde Frankfurt Üniversitesi'nde hukuk okuyan Drucker, 1931'de aynı üniversitede kamu hukuku üzerine doktoraya başlamıştır. Hitler'in devlet başkanı olmasından hemen sonra Londra'ya göç eden Drucker, 1937 yılında ise Amerika'ya bir İngiliz gazetenin muhabiri olarak gitmiştir. Daha sonra, Vermont eyaletindeki Bennington Koleji'nde politika ve felsefe alanında çalışmalarını yürüten Drucker, 1942 yılında yayınladığı "Endüstriyel İnsanın Geleceği" (The Future of Industrial Man) adlı kitabında, Almanya'da ve Rusya'da aşırı merkezleşmiş devlet gücünün yıkıcı etkilerini tartışmıştır.

1945 yılında General Motors'da çalışmaya başlayan Drucker, ilk defa işletmeleri yakından inceleme ve gözleme imkânı bulmuş, bunun sonucunda da "Şirket Kavramı" (Concept of the Corporation) başlıklı kitabını; 1954 yılında ise en önemli kitapları arasında gösterilen "Yönetimin Uygulaması" (The Practice Of Management) adlı kitabını yayımlamıştır. Bu kitabında yönetimi sadece iş yönetimiyle özdeşleştirirken, büyük şirketlerdeki yönetim anlayışı üzerinde durmuştur. 1971'de Kaliforniya'ya taşınan Drucker, Claremont Graduate Üniversitesi'nde sosyal bilimler ve yönetim alanında profesör olarak çalışmaya başlamış ve daha tanınır bir kişi haline gelmiştir.

1968 tarihli "Süreksizlik Çağı" (The Age of Discontinuity) adlı kitabında ise Drucker, devletin sınırlarını tartışmaya açmıştır. İlk defa Adam Smith'in, Ulusların Zenginliği (1776) adlı kitabında işlediği, devletin sırf kendi doğası yüzünden ekonomiyi savunamayacağı düşüncesinin, iki yüzyıl sonra bu kitapla tekrar gündeme geldiğini belirtmiştir. Drucker kitabında ilk defa, "özelleştirme" terimini; yönetimleri kamuya ait, şirket ve sanayileri elden çıkarma anlamında kullandığını ifade ederken, kitabın eleştirisini yapan 'The Economist' dergisinin bunun düpedüz saçmalık ve gerçekleşmesi hiçbir zaman mümkün olmayacak bir düşünce olarak yazdığını, hatta bu düşünceyle alay ettiğini de ifade etmiştir. Ancak 1973'lerde yaşanan petrol şokunun ardından, devletin birincil önemde olduğu bir çağın noktalandığını ifade eden Drucker, bütün alaylara rağmen, sekiz yılın sonunda Margaret Thatcher'la birlikte özelleştirmenin de gerçekleştiğini söylemektedir. Bu görüşlerine 1989 yılında yayımladığı ve 1970'lerden sonraki birikimini özetlediği, yönetsel açıdan önemli tarihsel olaylara ve bu olayların siyasal sonuçlarına yer verdiği "Yeni Gerçekler" (New Realities) adlı kitabında yer vermiş, devletin silinip gitmeyeceğini ancak "Büyük Toplum" fikrinin de artık kimse tarafından ciddiye alınmayacağını ifade etmiştir.

1993'te yayımladığı "Kapitalist-Ötesi Toplum" (Post-Capitalist Society) adlı kitabında ise Drucker, sosyal devletin çözüldüğü, bilgi ve teknolojilerin ilerlediği, bilginin ve bilgi işçiliğinin yeni üretim değerleri olarak kabul edildiği, dolayısıyla büyük dönüşümlerin yaşandığı bir dönemi tanımlamıştır. Drucker'a göre bu dönemle birlikte, devletin artık tek örgütlü merkezi güç olmadığı, "kapitalsiz" kapitalizm ile karşımıza, 'kapitalist-ötesi' bir toplum çıkmaktadır. Kapitalist-ötesi toplumda, devleti merkez alarak tanımlanan çoğulculuk, yerini devlet dışı, apolitik, tek amaçlı, işlev ve performansa dayalı farklı kuruluşların çoğulculuğuna bırakarak, onları toplumun merkezi durumuna getirmiştir. Buna göre, kapitalist ötesi toplumun sosyal ekolojisini bu yeni çoğulcu kuruluşlar oluştururken; bilgi ile şekillenen bu kuru-

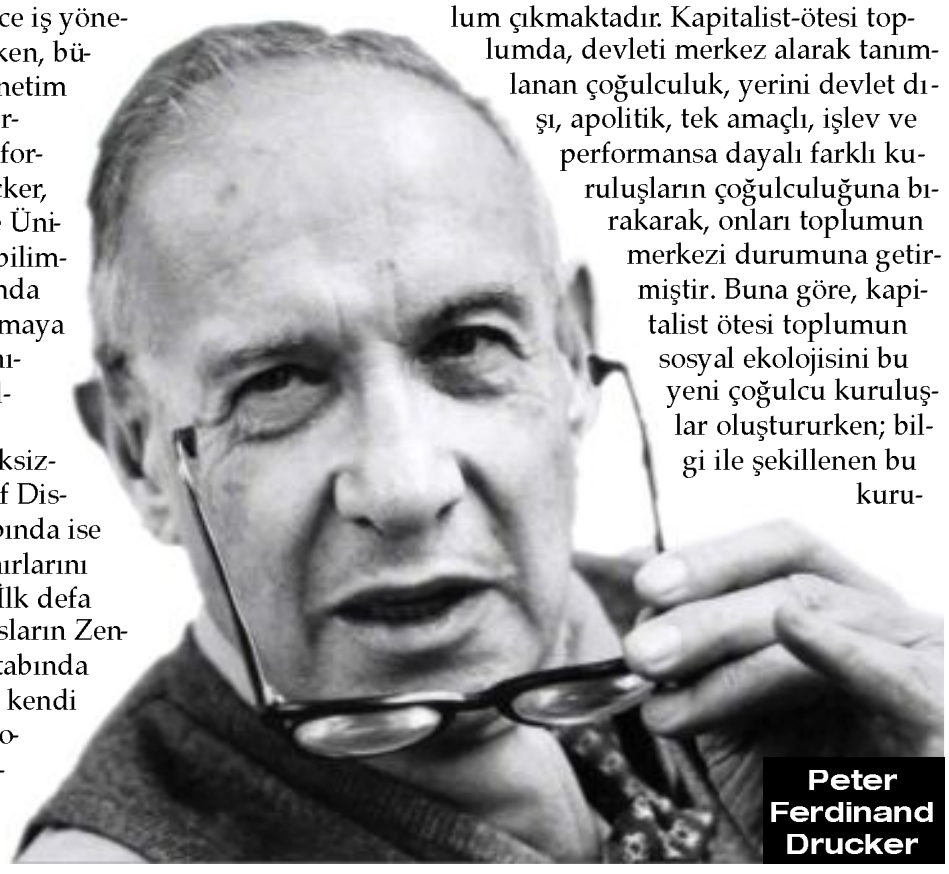

Peter Ferdinand Drucker

luşlar yeni bir toplum ve yeni bir yönetim anlayışı yaratmışlardır.

Bu bağlamda Drucker'a göre dönüşümlerin kökeni, kapitalizmin içinde bilgi temelli devrimlere dayanmaktadır. Üç büyük devrimsel süreç yaşanmıştır. Bunlardan ilki, 1700'lü yıllarda başlamıştır. Teknik (téchne), zanaatkârlara özgü yapıp etme bilgisi olmaktan çıkarak, "–loji "(logi) eki ile birleşerek örgütlü, sistemli, amaçlı bir bilgi anlamında kullanılmaya başlanmıştır. Drucker, bu dönemde beceriden teknolojiye geçişin en harikulade belgesini; Aydınlanma'nın, hatta tarihin gelmiş geçmiş en önemli kitaplarından biri olarak kabul edilen "Ansiklopedi" (Encylopédie) ya da "Bilimler, Sanatlar ve Zanaatlar Açıklamalı Sözlüğü" olduğunu ifade etmektedir. 1751 ile 1772 tarihleri arasında Denis Diderot (1713–1784) ve Jean D'Alembert (1717–1783) tarafından redaksiyonu yapılan bu ünlü eserin Drucker'a göre önemi, tüm zanaatların bilgilerini düzenli ve sistematik bir biçimde bir araya getirmesi, böylece "tecrübeyi bilgiye, çıraklığı ders kitabına, gizliliği metodolojiye" çevirerek, hepsini "uygulamalı bilgiler" haline getirmesidir. Böylece sistemli bilgiler ışığında ilerleyen teknoloji, kısa zaman içerisinde zanaatçıların asla ortaya koyamayacağı kadar sermaye gerektirirken, bilgi üretimini arttırmak için de mekân olarak fabrikayı seçmiştir. Bilginin anlamında gerçekleşen bu ilk değişim, "Sanayi Devrimi"ne neden olurken, çağdaş kapitalizmi de kaçınılmaz kılmıştır.

Drucker'a göre ikinci büyük devrim, çağdaş kapitalizmle birlikte aletlere, süreçlere ve ürünlere uygulanan bilginin, ilk defa Frederick W. Taylor tarafından işe ve işin incelenmesine uygulanması ile gerçekleşmiştir. İnsanoğlunun dünyada belirmesiyle birlikte var olan iş, ilk defa sistematik olarak analiz edilirken, "verimlilik (prodüktivite) devrimi" ne neden olmuş ve gelişmiş ülkelerde yaşam standardını artırmıştır.

Drucker, bilginin anlamındaki son değişimi ise bilginin bilgiye uygulanışı olarak kabul etmektedir. Drucker'a göre bu son değişim, İkinci Dünya Savaşı sonrası başlayıp, 1990 yıllarında esas olarak tüm dünyada hâkim olan "yönetim devrimi"ne neden olmuştur. Bilgi artık her alanda, bilginin daha etkin kılınması için ne tür yeni bilgilere ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmak için kullanılmaktadır. Kapitalist- ötesi toplumun bütün kuruluşlarında sermayenin ve yöneticilerin yeni işlevi performansta bilginin uygulanması ve etkinliğini artırma yönünde olurken, emek de yerini bilgiye bırakmıştır.

Drucker'a göre bu devrimle birlikte bilgi anlamlı tek kaynak olarak kabul edilmiştir. Bu kaynak çevresinde örgütlenmiş toplumlar ise iktisadi, toplumsal, siyasal ve yönetsel bir dönüşüm içerisindedir. Bu dönüşümle birlikte yeni toplumda ya da kapitalist-ötesi toplumda; işçi sınıfı yerini bilgi işçilerine, sermaye yerini bilgiye bırakırken, ne artık ekonomik kaynak sermaye ve emektir; ne de ulus-devlet eski ulus-devlettir. Tamamen ortadan kalkmamakla beraber, onlar artık gerilemektedir. Özel sektör ve kamu sektörü dışında gelişen, kâr amacı gütmeyen üçüncü/sosyal sektör, işlevleri sınırlı kabul edilen devletin, toplumsal fonksiyonlarını da üstlenmektedir. Kapitalist-ötesi toplumda yönetim disiplinin temelini oluşturan "tek" bakış açılı varsayımlar da (tek boyutlu yönetim, tek doğru organizasyon yapısı, tek yönetim tarzı) artık geçerliliğini yitirmiştir. Taylor'un kurduğu bilimsel yönetim modelinde olduğu gibi her işi yapmanın tek doğru yolu bulunmamakla birlikte, tek doğru organizasyon yapısı ya da insanları yönetmenin en iyi yolu olduğu varsayımları da eskimiştir.

Yönetimle ilgili artık yeni varsayımlar vardır. Bunlardan ilki yönetimin sadece kamuya veya özel sektöre ait olmadığı, tüm kuruluşların en belirgin ve ayırt edici unsuru olmasıdır. İkincisi tek doğru organizasyon yapısının olmadığı, göreve göre uygun organizasyon yapılarının varlığıdır. Yönetimle ilgili yeni varsayımlardan sonuncusu ise, tek yönetim tarzının olmadığıdır. Farklı insanların farklı yönetilmelerinin gerektiği, hatta kimsenin kimseyi yönetemeyeceği, liderlik yapabileceğidir. Drucker'a göre sosyal sektör, bu açıdan vatandaşlara gönüllü çalışma bilincini aşılamakta, toplumsal sorumluluk yüklemektedir. Gönüllülük ilkesi çevresinde örgütlenen kâr dışı organizasyonlar, demokratik yönetişimin gerçekleştiği özerk yerlerdir.

Drucker 2005 yılında vefat ettiğinde, bütün dünyada küreselleşme ve onun felsefesi olan neo-liberal politikaların desteklediği özelleştirme, deregülasyon, yerelleşmenin yanı sıra sivil toplum kuruluşları yaygınlık kazanmıştır. Piyasada küreselleşmiş uluslararası şirketlerin ağırlığı artarken, ulus-devletlerin yetki ve sorumluluk alanları ulus üstü ve ulus altı aktörler lehine daraltılmıştır. Özelleştirmeler ile alanı daraltılan kamu hizmetleri, piyasa düzeni içinde işleyen topluma, yerel yönetimlere ve gönüllü kuruluşlara devredilmiştir. Böylece karar süreçlerinde özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının ortaklığı, yeni yönetim modeli olarak kabul edilen "yönetişim" ile desteklenmiştir.

*2011 yılında Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi'nde yayınlanan "Peter F. Drucker'ın Yönetsel Açıdan Değerlendirilmesi" adlı makalemden türetilmiştir.

FOTOĞRAF: Altan ÖZESKİCİ

HER ZAMAN YÜREĞİMDE VE ANILARIMDA
YAŞAYACAK OLAN ÇOK DEĞERLİ HOCAM

İYİ Kİ DOĞDUN

Dr. E. Sedat ERKUT'un anısına

Yrd.Doç.Dr.
Özlem SİR GAVAZ

Dr. E. Sedat Erkut, öğrencileriyle...

Sevgili Hocam,
2004 yılında Yüksek Lisans eğitimim sırasında tanışmıştım sizinle. Güler yüzlü, sevecen ve babacan bir yaklaşımınız vardı. Yavaş yavaş, sakin bir tavırla anlatırdınız derslerinizi, eğer ki öğrenci gözünüze girdiyse, yanı başınızdaki koltuğa oturtup bilgisayardan makaleler ve konuyla ilgili resimler gösterir, kütüphaneden konuyla ilgili kitapları tek tek bulup, sayfa sayfa anlatır, özellikle Hititçeleri kelime kelime okuyarak, tercüme eder, dikkatle ve ciddiyetle işlerdiniz derslerinizi. Arada küçük anılar ve anekdotlarla da süslerdiniz anlatımlarınızı.

Hititolog Yrd.Doç.Dr. Özlem Sir Gavaz, merhum Dr. E. Sedat Erkut'la Hattuşa'da...

UMUT FISILDAR

Fatma Nilüfer YALÇINKAYA

Umut fısıldar...
Bazen bir kuşun cıvıltısında,
Bazen yasemen kokusunda,
Bazen nilüfer yaprağında,
Bazen de bir beyaz karanfilin
Masum çekiciliğinde...
Yaşamın çirkinliklerine inat!
Gel der, karartma yüreğini mavi kal.
Öldürme beni, yeniden yaşat!
Umudu kucaklar, yoluna devam edersin...
Belki de yaşamın gizi budur, ne dersin?

Fatma Nilüfer YALÇINKAYA

Anımsıyorum da hocam, sizin odanıza gelip de bir şey öğrenmeden çıktığım hiç olmamıştır. Bilgiye doyururdunuz öğrencilerinizi, ama hiç zorlamadan, tatlı tatlı… Bilimsel etiğe vurgu yapardınız sürekli, her zaman dik durun, eğilip bükülmeyin derdiniz. Bilginiz sizin donanımınızdır, sadece kendinizle yarışın, bilimsel rekabet iyidir, ama bilim dışı çekişmelerden uzak durmamızı öğütlerdiniz. Sadece akademik olarak değil, bir baba, bir abi şefkati ile de desteklerdiniz öğrencilerinizi.

Gün geçtikçe ailem oldunuz. Kızımın dedesiydiniz artık. Kızım Sedat dedesinin aramızdan ayrıldığını duyunca: "Anne, Sedat dedem artık yıldız mı oldu?" diye sordu. Cevap verirken epeyce zorlandım, ama düşünüyorum da Hocam, siz hep bizim parıldayan yıldızımızdınız aslında. Bir hoca ciddiyeti ile mesafeli, ama etrafına ışık saçan, yol gösteren, yön veren... Gecenin bir yarısında arayıp, derdimi anlatabileceğim kadar yakın, ama bir mail atarken bile noktalama işaretlerini özenle kontrol edip, tekrar tekrar okuduktan sonra gönderecek kadar ciddi…

22 Ağustos 2016, hastalığınızın ilk teşhisinin konulduğu gün, evinizin balkonunda sizinle uzun uzun sohbet etmiştik. Hayat arkadaşınız, yoldaşınız, en büyük dayanağınız, Serap Hanım da vardı yanımızda. O çok sevdiğiniz tahinli çörekten yiyip, nar suyu içmiştik. Siz nar suyuna bayılırdınız. Bir ara içerden bana bir ayrı basım makalenizi getirdiniz ve üzerine "beni unutma" diye imzaladınız. Boğazım düğümlendi. Hatta çok kızarak 'bu ne demek hocam sizi nasıl unutabilirim, hem benim size daha çok ihtiyacım var' demiştim. Siz de "Kızım sen artık kendine güven, sen oldun" demiştiniz. O hafta Cuma günü biyopsiden sonra yine konuştuk: "Canlı canlı yaptılar, canımı acıttılar biraz ama iyiyim" demiştiniz.

25 Eylül 2016, Hastaneye ilk yatış. Ve artık her geçen gün bizden gittiğinizi anlıyorduk canım hocam. Yine de hiç ümitsizliğe yenilmedik, yine de bekledik, yine de istedik bize geri dönmenizi. İlk yoğun bakıma kaldırılışınızdan sonra umudumuz yavaş yavaş yerini endişeli bir bekleyişe bıraktı.

4 Kasım 2016, Sizinle birlikte hazırladığımız el emeği, göz nuru Ahmet Ünal Armağan Kitabını, Hoca'ya takdim ettik. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin Muzaffer Göker Salonu. Salon hınca hınç dolu. Meslektaşlarınız, can dostlarınız, öğrencileriniz hepsi orada. Siz yoksunuz.

İlk konuşmacı Prof. Dr. İrfan Albayrak. Konuşmasına size acil şifa dilekleriyle başladı ve bize kitabın çıkması için verdiğimiz emekten dolayı teşekkür etti canım hocam. Sonra Armağan kitabının sahibi Prof. Dr. Ahmet Ünal, Sevgili Kaşkalı Sedat'ının biran önce yanımıza gelmesi temennisiyle gözleri dolu dolu sizden bahsetti. Kitabı, ona ben bir yarım eksik takdim ettim. Bütün salonun gözleri buğulu.

Bütün bunları 6 Kasım Pazar günü, saat 9.30'da beni yoğun bakım odasından telefonla

Şimdi anılarda kalan bir öğretmen-öğrenci fotoğrafı...

aradığınız an hızlı hızlı anlattım size. Çok sevindiniz: "Aferin kızım, kitabı gördüm çok güzel olmuş" dediniz. Telefonu kapattığımda şaşkındım. Sizinle konuşabildim, üstelik konuşmak şöyle dursun, espiriler bile yapmıştınız. Ümitler yeniden perçinlendi. Hemen sizi sevenlerle telefon trafiği yaşadık. Büyük heyecan...

9 Kasım 2016 Çarşamba, sizinle yine telefonla konuştuk hocam. Sesiniz çok iyi geliyordu. "Ne haber güzelim" diye aldınız telefonu. 10 Kasım'da "Atatürk ve Arkeoloji" konulu bir konferans vereceğimi anlattım size. 'Ne güzel' dediniz ve 'Tahsin Özgüç'ün makalesine baktın mı, bir de şunu not et' diye, her zamanki gibi bir sürü fikir verdiniz bana. Bu arada, birkaç ufak dedikodu bile yaptık, Armağan kitabının yankıları ile ilgili.

14 Kasım Pazartesi, evinizdeydiniz, sizi ziyaret ettik ailecek. Güner, ben ve Elif Duru. Elif Duru'ya dedesinin güzeli diye sarıldınız. Bu kız git gide sana benziyor dediniz bıyık altından hafifçe gülümseyerek. Biz de uzunca sarıldık canım hocam. Yanımda iki tane kitap getirmiştim. Sizin bir makalenizi sit etmişler. Biraz incelediniz, hoşunuza gitti biliyorum, keyiflendiniz. Çay bile içtik karşılıklı, uzunca sohbet ettik. Yoğun bakımda geçirdiğiniz günlerden bahsettiniz biraz. Sonra iyi dileklerle ayrıldık.

O gün akşam üstü yine yoğun bakıma kaldırılmışsınız. Bir gün sonra Serap Hanım'dan öğrendim. Sonra en son, gidişinizden iki hafta önce konuşabildik sizinle telefonda. Sesiniz çok yorgun geliyordu, iyi olduğunuzu, torun sevdiğinizi söylediniz. Hafta sonuydu ve siz evinize çıkmıştınız yine. Serap Hanım'la irtibat halindeydik hep, aklımız hep sizdeydi. Ufacık umut kırıntıları yaşatıyorduk içimizde, bol bol da dua ediyorduk.

23 Aralık 2016 Cuma, Serap Hanım aradı… O kadar alıştırmıştınız ki bizi sürprizlere… Ama bu sefer, maalesef acı haber. Hocam o an çok tarifsiz bir duygu yaşadım, büyük bir bilinmezlik… Şimdi ne olacak kaygısı…

Sonra o gün… 25 Aralık 2016. Kocatepe Camii avlusu, öğle namazından hemen önce. Ölümünüzde bile hayran bıraktınız öğrencilerinizi ve sevenlerinizi kendinize. Her alandan, her kesimden insanlar. Hayata farklı gözlerle bakanlar mı dersiniz, aynı bölümde olup küs olanlar mı… Meslektaşlarınız, öğrencileriniz, dostlarınız herkes orada. Ahmet Hoca o an, "Sedat bir katalizör görevi yapardı iyi ve güzel yürekli insanları birbiriyle buluşturmada" dedi. Yine herkesi buluşturmuştunuz orda. Sizi son yolculuğunuza uğurladık, buruk, gururlu, asil ve tarif edilmez bir kederle.

Bu ay, doğum gününüzü kutlayacaktık hocam. Şimdi hayal ediyorum, odanıza girdim, siz ve Gülgüney oturuyorsunuz. Son doktora öğrenciniz, en sevdiğiniz kızlarınızdan biri… Gülgüney size bir kek almış, pasta niyetine… Benim de elimde kutu leblebi… Siz yine bıyık altından gülümseyerek: "ne zaman terfi ettik kese kağıdından kutuya" diyorsunuz, ben de her zamanki gibi gülüyorum. Sonra ayağa kalkıyorsunuz, elinizi cebinize koyup, arkanızı dönüyorsunuz ve camdan dışarı bakarak, başlıyorsunuz anlatmaya: Hititler, Zalpa, Arinna, Alacahöyük…

İyi ki doğmuşsunuz canım Hocam, iyi ki iyi bir Hititolog, iyi bir bilim insanı olmuşsunuz, iyi ki dokunmuşsunuz bizlere, anlatmışsınız her bildiğinizi bıkmadan usanmadan, iyi ki dinlemişsiniz bizleri ama en önemlisi de iyi ki güvenmişsiniz bize…

Sizin asaletinize layık bir duruşla, devam edeceğiz bilimin ışığında…

Saygıyla…

GRAM ALTIN
Düğünlerin yeni gözdesi,
Ahlatcı Gram Altın!
Sevgiyle başlar birikimle devam eder.
Bebek görmenin yeni gözdesi,
Ahlatcı Gram Altın!
www.ahlgramaltin.com